

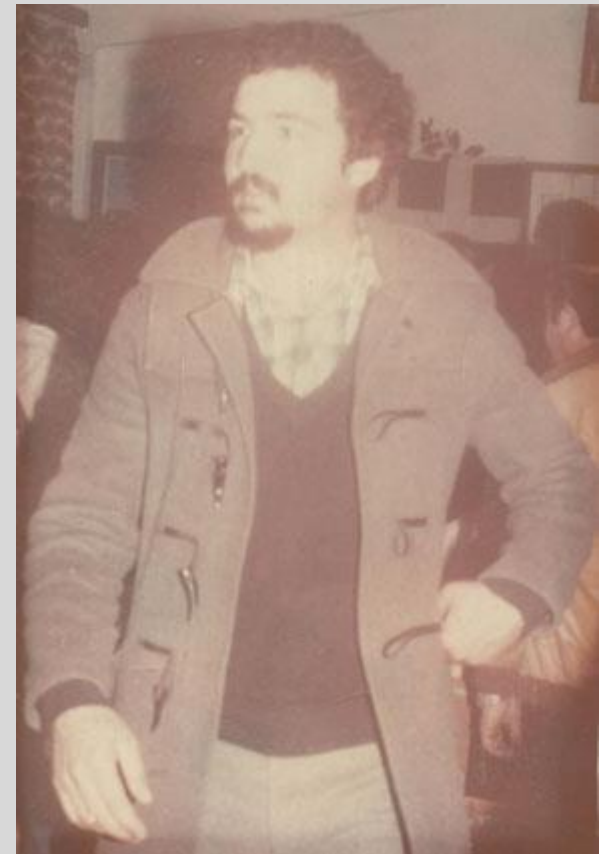

ISBN: 978-960-93-8732-3

Δάσκαλε, πες μας μια ιστορία! ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΑΓ. ΤΑΣΙΝΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΑΓ. ΤΑΣΙΝΟΣ

Δάσκαλε, πες μας μια ιστορία!

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2016

**Δάσκαλε, πες μας
μια ιστορία!**

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

- «Δημοτικό Σχολείο το θεμέλιο της Παιδείας», Εκδόσεις Αγέρι 2002
- «απ` το πεδίο της σχολικής πράξης», Αυτοέκδοση 2012
- «Δάσκαλε, πες μας μια ιστορία!», Αυτοέκδοση 2016

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΑΓ. ΤΑΣΙΝΟΣ

**Δάσκαλε, πες μας
μια ιστορία!**

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2016

ISBN: 978-960-93-8732-3

Αναστάσιος Αγ. Τασινός

Παπαφλέσσα 7

Ανατολή Ιωαννίνων

T.K. 45221

E mail: atasinos@yahoo.gr

Ιστολόγιο: blogs.sch.gr/tasostasinos

Επιτρέπεται η πιστή αναδημοσίευση και αναπαραγωγή του παρόντος έργου ή μέρους αυτού, με την προϋπόθεση να αναφέρεται ο δημιουργός του και να μη γίνεται επ' αμοιβή.

*Στους γονείς μου
Βιολέττα και Αγγελή*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	13

Π Ρ Ω Τ Ο Μ Ε Ρ Ο Σ

ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ

- Τα παιδιά μάς μιλάνε όταν ζωγραφίζουν.....17
- Δάσκαλε, να καθίσω με το Μιχάλη στο ίδιο θρανίο;.....23
- Τα παιδιά αντιγράφουν τους μεγάλους29
- Ο κύριος είναι καλός γιατί βαράει!31
- Αναρχικός θα μου γίνει αυτό το παιδί!33
- Τα σημάδια της βίας μένουν35
- Αυτούς που βλέπεις πάλι θα τους ξαναδεις.....39
- Να μη χάσουμε άλλο χρόνο!.....43
- Δύναμη θέλησης και ψυχής από την Όλγα!.....47
- Φέρτε μου την κούπα!51
- Αχ! ρε Διευθυντή!.....57
- Σιγά, ο Παναγής κοιμάται!.....59
- Ο μικρός ποιητής σίγησε!63
- Ντουέτο κιθάρας στην τάξη67
- Οι αταίριαστοι69
- Αποχαιρετισμός με Κερκυραϊκές καντάδες!.....73

- Στο σπίτι του Αχαιού.....79
- Αναμνήσεις από το σχολείο του δρόμου.....83
- Άνθρωπος - Σχολείο - Περιβάλλον. Ευθύνες και προοπτικές για ένα ζωντανό πλανήτη.....87
- Το «κόλπο grosso» στα Ψηλά Αλώνια.....93
- Αντάμωμα μετά 28 χρόνια!.....103

Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο Μ Ε Ρ Ο Σ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

- Από την αίθουσα διδασκαλίας113
- «Μαθήματα» έξω από την τάξη129
- Γιορτές και εκδηλώσεις137
- Εκπαιδευτικά βίντεο149

Τ Ρ Ι Τ Ο Μ Ε Ρ Ο Σ

ΣΥΝΘΕΤΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

- Η συνθετική έκθεση, μια καλή πρακτική για το δάσκαλο161
- Το περήφανο κυπαρίσσι163
- Συναυλία κλασικής μουσικής.165
- Οικογένεια Νώε.....167

- Ολοήμερη εκδρομή: Μυκήνες-Ναύπλιο-Επίδαυρο.....171
- Επίσκεψη στο σπίτι του δασκάλου.....179
- Ένα χρόνο με τον κύριο Τάσο.....183
- Να ζει το Μεσολόγγι.....191

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ201

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πάντα ως δάσκαλος αφηγούμουν αληθινές ιστορίες στην τάξη, σχετικές με το μάθημα. Άρσεσε πολύ στους μαθητές να ακούνε ιστορίες βγαλμένες απ' τη ζωή.

Σήμερα πάλι αφηγούμαι αληθινές ιστορίες, τούτη τη φορά στο Ιστολόγιό μου, γράφω άρθρα και αναρτώ βίντεο με συνοδευτικά κείμενα στο YouTube, όλα σχετικά με την Εκπαίδευση. Τα γραφόμενά μου πηγάζουν κυρίως απ' το πεδίο της σχολικής πράξης και συγκεκριμένα απ' τα χρόνια που ήμουν δάσκαλος, διευθυντής και σχολικός σύμβουλος. Ένα μέρος του υλικού αυτού μαζί με μερικές συνθετικές εκθέσεις μαθητών μου, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγνωστών, συγκεντρώθηκαν στο παρόν βιβλίο. Τα κείμενα - γραμμένα με τη «γλώσσα του δασκάλου» - εκπέμπουν έναν προβληματισμό, που μπορεί να φανεί χρήσιμος στους εκπαιδευτικούς και γενικά σε όσους ενδιαφέρονται για εκπαιδευτικά θέματα.

Ο τίτλος του βιβλίου «Δάσκαλε, πες μας μια ιστορία!» είναι μια φράση που ελέχθη στην τάξη, πριν 31 χρόνια, απ' τη μαθήτριά μου Ευγενία και εκφράζει τη διαχρονική επιθυμία των μαθητών να ακούνε ιστορίες απ' το δάσκαλο. Ιστορίες όμως, ακούει κι ο δάσκαλος απ' τους μαθητές, που όταν είναι σχετικές με το μάθημα και αξιοποιούνται κατάλληλα, ανεβάζουν την ποιότητα της διδασκαλίας.

Όταν ρώτησαν τον Αϊνστάιν, τι να δίνουμε στα παιδιά να διαβάζουν, απάντησε παραμύθια. Κι όταν μεγαλώσουν τον ξαναρώτησαν. Πάλι παραμύθια απάντησε.

Τα παραμύθια, οι μύθοι και οι αληθινές ιστορίες αρέσουν και διδάσκουν τους μαθητές, ειδικά όταν εντάσσονται μεθοδευμένα στην πορεία διδασκαλίας.

Ιωάννινα 30 Νοεμβρίου 2016

Π Ρ Ω Τ Ο Μ Ε Ρ Ο Σ

ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ

Οι αληθινές ιστορίες και τα εκπαιδευτικά άρθρα που ακολουθούν, πριν συμπεριληφθούν στο παρόν βιβλίο, δημοσιεύτηκαν σταδιακά στο Ιστολόγιό μου.

Τα παιδιά μάς μιλάνε όταν ζωγραφίζουν

Η γιαγιά κάνει ό,τι θέλει τον παππού

Ήμουν νέος δάσκαλος σε πολυθέσιο σχολείο των Αθηνών, όταν μια έμπειρη δασκάλα της Α` τάξης μάς έφερε στο γραφείο μια ζωγραφιά μαθήτριάς της, που την είχε εντυπωσιάσει. Η δασκάλα είχε ζητήσει στην ώρα της Αισθητικής Αγωγής από τους μαθητές να ζωγραφίσουν το θέμα: «Εκδρομή με την οικογένεια». Η συγκεκριμένη μαθήτριά ζωγράφισε τον παππού να έχει πολύ μικρό ύψος δίπλα στην πανύψηλη γιαγιά. Τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας τα ζωγράφισε με ύψος ανάλογο της ηλικίας τους. Η δασκάλα ρώτησε τη μαθήτριά να μάθει, γιατί ο παππούς είναι τόσο κοντός, ενώ η γιαγιά είναι τόσο ψηλή; Η αυθόρμητη απάντηση που έδωσε η μαθήτριά ήταν εντυπωσιακή: «Η γιαγιά κάνει ό,τι θέλει τον παππού, σαν να είναι μικρό παιδί». Δυστυχώς, δεν κράτησα για το αρχείο μου αντίγραφο αυτής της αποκαλυπτικής ζωγραφιάς.

Θυμάμαι ακόμη την Έλενα, μαθήτριά της Α` τάξης, μετά τον χωρισμό των γονέων της να χρησιμοποιεί με μεγάλη συχνότητα το μαύρο χρώμα στις ζωγραφιές της.

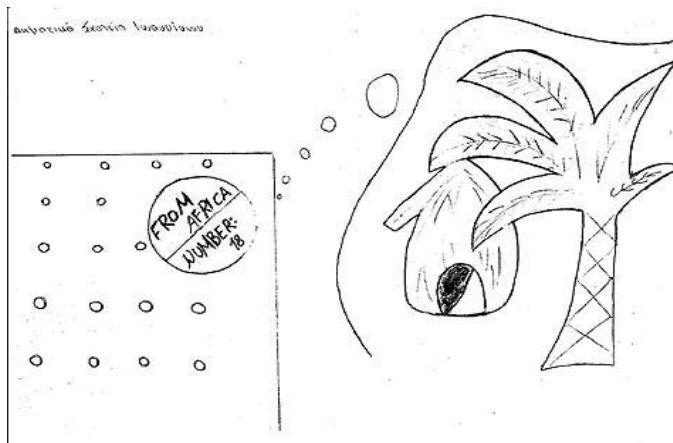
Τα παιδιά μάς μιλάνε, όταν ζωγραφίζουν. Αρχεί να παρατηρούμε προσεκτικά τις ζωγραφιές τους, τα χρώματα που χρησιμοποιούν και κυρίως να συζητάμε μαζί τους για να μπορούμε να διαβάσουμε τα μηνύματα που μας στέλνουν. Και να μην ξεχνάμε την παροιμία ότι «μια εικόνα αξίζει όσο χίλιες λέξεις!»

ΧΥΤΑ στο Διάστημα!

Ο Περικλής, μαθητής της Ε` τάξης, το έτος 2006 στο θέμα «Προστασία του Περιβάλλοντος» έκανε τη δική του εικαστική-σουρεαλιστική πρόταση για τη δημιουργία ΧΥΤΑ (Χώρου Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων). Ο μαθητής καταγόμενος από την περιοχή Ελληνικού Ιωαννίνων, η οποία είχε επιλεγεί από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων ως τόπος κατασκευής ΧΥΤΑ, βίωσε από πρώτο χέρι την έντονη αντίδραση των κατοίκων της περιοχής, που δεν ήθελαν στον τόπο τους αυτό το έργο. Βλέποντας, λοιπόν, καθημερινά την αντιπαράθεση των δύο πλευρών στα τηλεοπτικά τοπικά κανάλια, εκφράστηκε με χιούμορ προτείνοντας: «Μεταφορά σκουπιδιών από τη Γη στον πλανήτη ΧΥΤΑ για αποτέφρωση». Με μια εικόνα ο μαθητής αποκάλυψε την αλήθεια ότι οι πολίτες πουθενά δε θέλουν ΧΥΤΑ στον τόπο τους.

NUMBER: 18

Είχα αναθέσει το έτος 2006, ως Διευθυντής του 8^{ου} Δημοτικού σχολείου Ιωαννίνων, στις δύο μεγάλες τάξεις να ζωγραφίσουν (κατόπιν εγκυκλίου του Υπουργείου Παιδείας) το θέμα: «Οι πρόσφυγες σήμερα και πώς φαντάζονται ότι θα ζουν αύριο».

Όλοι οι μαθητές (με εξαίρεση μια μαθήτριά της Ε' τάξης) ζωγράρισαν με τον ίδιο περίπου τρόπο το θέμα: στο μισό μέρος της κόλας ζωγράρισαν την οικογένεια του πρόσφυγα λυπημένη να κατοικεί σε ένα φτωχικό σπίτι και στο άλλο μισό την ίδια οικογένεια - μετά από καιρό - να είναι χαρούμενη και ευτυχισμένη σε ένα διαμέρισμα πολυκατοικίας. Η μαθήτριά, όμως, που ξέφυγε από τον κανόνα (δε θυμάμαι το όνομά της) με έναν λίγο αφαιρετικό και περιεκτικό τρόπο, έδωσε άλλη διάσταση στο θέμα. Με εντυπώσιασε τόσο πολύ η απλή ασπρόμαυρη ζωγραφιά της, που την κάλεσα στο γραφείο να μου εξηγήσει αυτά που ζωγράφισε. Δείχνοντας την αριστερή μεριά της ζωγραφιάς μου είπε ότι ο πρόσφυγας είναι κρυμμένος στην καρότσα ενός φορτηγού μέσα σε ένα κουτί, που έχει το νούμε-

ρο 18. Ταξιδεύει από την Αφρική στην Ευρώπη όχι ως άνθρωπος, αλλά ως πράγμα. Το κουτί έχει πολλές τρύπες για να μην πάθει ασφυξία. Μέσα από το κουτί σκέφτεται την καλύβα με τους δικούς του ανθρώπους, που άφησε πίσω του.

Ακόμη, μου έκανε εντύπωση η ωριμότητα αυτής της μαθητριάς, όταν μου είπε ότι τους πρόσφυγες τους δημιουργεί ο πόλεμος και η φτώχεια. Θα ήθελε οι ανεπτυγμένες χώρες να συμβάλλουν στην επίλυση των προβλημάτων τους και να τους βοηθούν με έργα υποδομής, ώστε να μην αναγκάζονται να εγκαταλείπουν τον τόπο τους.

Η συγκεκριμένη ζωγραφιά επελέγη ως η καλύτερη του σχολείου μου και την προώθησα για βράβευση.

Και πάλι μια απλή εικόνα τα λέει όλα!

Να μπορούσα να φοβίσω τον πόλεμο!

Ο εθελοντικός οργανισμός «Το χαμόγελο του παιδιού» το έτος 2002 διοργάνωσε διαγωνισμό ζωγραφικής για τα Δημοτικά σχολεία της πόλης των Πατρών, με θέμα: «Πόλεμος και

Ειρήνη». Στο διαγωνισμό συμμετείχε και το 64^ο Δημοτικό σχολείο Πατρών, στο οποίο ήμουν Διευθυντής. Η ζωγραφιά του Γεράσιμου, (μαθητή της Ε' τάξης του σχολείου μου) απέσπασε το 1^ο βραβείο μεταξύ των 400 έργων, που εκτέθηκαν στο Μέγαρο Λόγου και Τέχνης. Η επιτροπή του διαγωνισμού στάθηκε ιδιαίτερα στη ζωγραφιά του Γεράσιμου και συγκεκριμένα στο εκφραστικό-θυμωμένο πρόσωπο του παιδιού και στην ωραία σκέψη του: «ΝΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑ ΝΑ ΦΟΒΙΣΩ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ».

Άλλη μια φορά, μια εικόνα τα λέει όλα!

Να ζει το Μεσολόγγι

Το έτος 1998, ως δάσκαλος της ΣΤ' τάξης, στην ώρα της Αισθητικής Αγωγής είχα αναθέσει στους μαθητές - μετά από τις εκδηλώσεις που είχαν γίνει στο σχολείο για την 25^η Μαρτίου - να ζωγραφίσουν το θέμα: «Η τάξη μας στην εθνική γιορτή». Οι μαθητές μου είχαν παρουσιάσει στη γιορτή αυτή με επιτυχία το θεατρικό έργο του Βασιλή Ρώτα «Να ζει το Μεσο-

λόγγι». Είχα φροντίσει μάλιστα να καταγράψω σε βίντεο την παράσταση και να την αναπαράγω σε αντίγραφο, ώστε ο κάθε μαθητής να έχει το δικό του ενθύμιο από τη γιορτή.

Από τις ζωγραφιές των μαθητών, μου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση η ζωγραφιά της Κατερίνας, όπου στο θεατρικό έργο είχε υποδυθεί το ρόλο της Γιώργαινας. Ζωγράφησε τον εαυτό της ως γριούλα στο σαλόνι του σπιτιού της να βλέπει το έργο «Να ζει το Μεσολόγγι» σε βίντεο, ενώ ταυτόχρονα να αναπολεί την ημέρα εκείνη της γιορτής με τον κόσμο να τους παρακολουθεί και να τους επευφημεί. Γνώριζα ότι η Κατερίνα αγαπά πολύ το θέατρο. Να γεράσει, όμως, τον εαυτό της κατά 60 χρόνια και να βλέπει το ίδιο έργο σε βίντεο, δείχνει κάτι περισσότερο από την αγάπη της για το θέατρο· δείχνει τη βαθιά επίδραση της Θεατρικής Αγωγής στις παιδικές ψυχές. Και τη μεγάλη αυτή αλήθεια τη φανέρωσε με μια απλή εικόνα!

Και ενώ το θέατρο έχει τόσο μεγάλη θετική επίδραση στους μαθητές, δυστυχώς, το βιβλίο της Θεατρικής Αγωγής που δόθηκε το έτος 2006 στις τάξεις Ε' και ΣΤ' του Δημοτικού, ελάχιστοι δάσκαλοι το χρησιμοποιούν στις ώρες της Αισθητικής Αγωγής και της Ευέλικτης Ζώνης.

Ιωάννινα 3 Μαρτίου 2013

Δάσκαλε, να καθίσω με το Μιχάλη στο τελευταίο θρανίο;

Εισαγωγή

Το παρόν άρθρο αναφέρεται στη μοναξιά του τελευταίου θρανίου και στη μεγάλη σημασία που έχει για την ποιοτική λειτουργία της τάξης η τοποθέτηση των μαθητών στα θρανία με βάση παιδαγωγικά και διδακτικά κριτήρια. Έτσι δημιουργείται καλή παιδαγωγική ατμόσφαιρα στην τάξη, αναπτύσσονται αλληλοβοήθειες μεταξύ των μαθητών και ανοίγει ο δρόμος για όσους δασκάλους θα ήθελαν να εφαρμόσουν περισσότερες μορφές διδασκαλίας.

Επιπροσθέτως, γίνεται λόγος και στην αρετή του δασκάλου να διαπαιδαγωγεί διά του παραδείγματος και όχι διά του κηρύγματος.

Η μοναξιά του τελευταίου θρανίου

Το τελευταίο θρανίο στα δικά μου μαθητικά χρόνια είχε μεγάλη μοναξιά. Πήγαινε πακέτο με τον αδύνατο και μερικές φορές επιθετικό μαθητή, που ούτε ο δάσκαλος ούτε και οι συμμαθητές ασχολούνταν μαζί του. Πολλές φορές η μοναξιά του μαθητή μεταφερόταν και στην αυλή του σχολείου, εφόσον κανείς δεν ήθελε να παίξει μαζί του. Ο μαθητής άλλοτε αντιδρούσε επιθετικά και άλλοτε κλεινόταν περισσότερο στον εαυτό του.

Την ίδια κατάσταση παρατηρούσα και ως δάσκαλος στην αρχή της σχολικής χρονιάς, όταν οι μαθητές επέλεγαν τις θέ-

σεις τους στα θρανία. Φρόντιζαν, συνήθως, να παίρνουν αποστάσεις από «το μαύρο πρόβατο» της τάξης, που καθόταν στο τελευταίο θρανίο. Μερικές φορές και οι γονείς διαμαρτύρονταν, όταν το παιδί τους καθόταν στο τελευταίο θρανίο με τον ανεπιθύμητο μαθητή.

Από τα παλιά χρόνια, έως και σήμερα, το τελευταίο θρανίο ήταν και είναι παρεξηγημένο, γι' αυτό και μερικές φορές χρησιμοποιείται για να «φιλοξενεί» τιμωρημένους μαθητές. Ο δάσκαλος αν αφήσει τους μαθητές να καθίσουν όπου αυτοί θέλουν, παρατηρούμε συνήθως ότι οι άριστοι κάθονται μαζί, οι μέτριοι μαζί και οι αδύνατοι πάλι μαζί. Αν υπάρχει ανεπιθύμητος μαθητής στην τάξη, τον βλέπουμε μόνο του στο τελευταίο θρανίο. Αυτήν, όμως, την αυθόρμητη επιλογή των θέσεων από τους μαθητές, δε σημαίνει ότι ο δάσκαλος αμέσως θα πρέπει να την αντικαταστήσει, δίχως πρώτα να γίνουν μερικές απαραίτητες ενέργειες, που θα αναφερθούν πιο κάτω.

Τοποθέτηση των μαθητών στα θρανία

Η σταθεροποίηση των θέσεων των μαθητών στα θρανία, απαιτεί να έχει προηγηθεί μια συγκεκριμένη παιδαγωγική και διδακτική διαδικασία διάρκειας δέκα περίπου ημερών. Αρχικά ο δάσκαλος θα πρέπει να κάνει το «κοινωνιογράφημα της τάξης» και αμέσως μετά το «διδασκαλικό τσεκ-απ», ώστε να γνωρίζει από τις πρώτες ημέρες της σχολικής χρονιάς το επίπεδο των μαθητών του. (Το κοινωνιογράφημα της τάξης και το διδασκαλικό τσεκ-απ τα περιγράφω αναλυτικά στο εκπαιδευτικό μου άρθρο «Καλές πρακτικές για το δάσκαλο»). Κυρίως, όμως, θα πρέπει να συζητήσει με όλους τους μαθητές, ώστε να είναι έτοιμοι να αποδεχτούν το ενδεχόμενο να καθίσουν στο ίδιο θρανίο με κάποιον συμμαθητή τους, που δεν είναι δική τους επιλογή. Η συζήτηση αυτή σημαίνει πολλά για την ποιτική λειτουργία της τάξης. Εννοείται, όμως, ότι ο δάσκαλος θα

λάβει υπόψη - όσο μπορεί - και τις προτιμήσεις των μαθητών, όπως αυτές εκδηλώθηκαν τις πρώτες δέκα ημέρες.

Μέχρι, όμως, να ολοκληρωθεί η παραπάνω διαδικασία οι μαθητές κάθονται στα θρανία, όπως οι ίδιοι επιθυμούν.

Γνώρισα αρκετούς δασκάλους, που ουδέποτε ενδιαφερόταν για την τοποθέτηση των μαθητών τους στα θρανία με βάση παιδαγωγικά και διδακτικά κριτήρια, ενώ άλλους που αυταρχικά όριζαν που θα καθίσει ο κάθε μαθητής. Και οι δύο αυτές περιπτώσεις δημιουργούν προβλήματα στην ποιοτική λειτουργία της τάξης. Ειδικά, όταν ο δάσκαλος έχει συμπεριλάβει στη διδακτική του πρακτική και την ομαδοκεντρική μορφή διδασκαλίας ή όταν οι μαθητές υλοποιούν σχέδια εργασίας (projects), η σωστή τοποθέτησή τους στα θρανία είναι βασική προϋπόθεση για την επιτυχία των στόχων.

Ο δάσκαλος ποτέ δεν πρέπει να ξεχνά ότι το μονοπώλιο δεν ανήκει σε καμία μέθοδο διδασκαλίας, όσο καλή και να είναι. (Περισσότερα γι' αυτό το θέμα γράφω στο εκπαιδευτικό μου άρθρο «Άκου όταν μιλάς δάσκαλε!») Η εναλλαγή των μεθόδων διδασκαλίας αναζωογονεί την τάξη και δημιουργεί νέα κίνητρα και νέα ενδιαφέροντα στους μαθητές. Αυτή, όμως, η εναλλαγή των μεθόδων διδασκαλίας περνάει μέσα από τη σωστή τοποθέτηση των μαθητών στα θρανία.

Ο Μιχάλης του τελευταίου θρανίου

Θυμάμαι το Μιχάλη, μαθητή της Γ' Δημοτικού, που «απολάμβανε» τη μοναξιά του τελευταίου θρανίου, όταν ως νέος δάσκαλος ανέλαβα την τάξη του στα μέσα της σχολικής χρονιάς. Το κοινωνιογράφημα που αργότερα έκανα στην τάξη, απλώς επιβεβαίωσε τη μοναξιά του μαθητή, που από την πρώτη ματιά ήταν ολοφάνερη. Ο Μιχάλης ήταν ντροπαλός, ήσυχος, λιγάκι ψευδός και είχε μαθησιακές δυσκολίες. Φορούσε, συνήθως, ρούχα μεγαλύτερα από το νούμερό του και τα μανί-

κια του μερικές φορές σιέπαζαν τα δάκτυλα, ενώ τα μπατζάκια του σερόνταν στο δάπεδο. Κανείς δεν ήθελε να καθίσει μαζί του στο θρανίο, ούτε και να τον κάνει παρέα. Στα διαλείμματα περιφερόταν μόνος στην αυλή του σχολείου, παρόλο που δεν ήταν επιθετικός μαθητής.

Με ενοχλούσε αυτή η κατάσταση, γι' αυτό και μέριμνά μου ήταν με κατάλληλες παιδαγωγικές ταχτικές και όχι με κηρύγματα να σπάσω την απομόνωση του μαθητή. Συγκεκριμένα, όταν γινόταν η εξέταση του προηγούμενου μαθήματος με βασικές ερωτήσεις, καθόμουν στο θρανίο του Μιχάλη. Με αυτή την ταχτική έστρεφα όλα τα βλέμματα των μαθητών στο τελευταίο θρανίο. Ο Μιχάλης χαιρόταν πολύ και απολάμβανε το γεγονός ότι ο δάσκαλος καθόταν δίπλα του. Στα διαλείμματα πάλι η ίδια ταχτική. Επέλεγα να πηγαίνω εκεί που βρισκόταν ο Μιχάλης, συμπαρασύροντας - με έμμεσο τρόπο - και αρκετούς συμμαθητές του, που ήθελαν ειείνη τη στιγμή να μιλήσουν μαζί μου. Το κυριότερο, όμως, ήταν ότι ποτέ δεν τον εγκατέλειψα στα μαθήματα. Πάντα του ανέθετα τη δική του ύλη, που ήταν ανάλογη των δυνατοτήτων του, εφόσον αδυνατούσε να συμπορευτεί στο ρυθμό της τάξης. Και για να μη τα πολυλογώ, όταν ακούστηκε η φράση στην τάξη από έναν συμμαθητή του, «δάσκαλε, να καθίσω με το Μιχάλη στο τελευταίο θρανίο;» ένιωσα να εισπράττω την πιο καλή αμοιβή των προσπαθειών μου.

Αλληλοβοήθειες μαθητών

Ο δάσκαλος, όταν διαπαιδαγωγεί δια του παραδείγματος και όχι δια του κηρύγματος, πολλά θετικά πράγματα μπορεί να καταφέρει στην τάξη. Τα λόγια δίχως πράξη θυμίζουν αυτό που λέει ο λαός, «δάσκαλε που δίδασκες και νόμο δεν ειράτεις».

Πάντα ως δάσκαλος αξιοποιούσα τους ηγέτες-μαθητές, οι οποίοι οικειοθελώς δεχόταν να βοηθήσουν στην ένταξη των απομονωμένων συμμαθητών τους. Επίσης αξιοποιούσα και τους άριστους μαθητές, οι οποίοι και αυτοί οικειοθελώς συνεργάζοταν και βοηθούσαν όσους είχαν μαθησιακές δυσκολίες. Και οι αλληλοβοήθειες αυτές προσφερόταν πολύ εύκολα, γιατί υπήρχε καλή παιδαγωγική ατμόσφαιρα στην τάξη.

Με τις ανάλογες παιδαγωγικές ενέργειες του δασκάλου οι άριστοι μαθητές σύντομα καταλαβαίνουν ότι πρέπει να κάθονται στο θρανίο με αδύνατους μαθητές, ώστε να γίνονται «μικροί δάσκαλοι», όταν οι ανάγκες το απαιτούν. Οι βοήθειες αυτές έχουν θετικές επιδράσεις όχι μόνον στους αδύνατους μαθητές, αλλά και στους «μικρούς δασκάλους», που εμπεδώνουν καλύτερα τη διδακτέα ύλη, νιώθοντας ταυτόχρονα και τη χαρά της προσφοράς. Επιπλέον, επιτυγχάνεται και η καλύτερευση των διαμαθητικών σχέσεων, που είναι και το ζητούμενο για τη δημιουργία μιας καλής παιδαγωγικής ατμόσφαιρας στην τάξη.

Επιτρέψτε μου να γράψω ότι οι καλές παιδαγωγικές και διαμαθητικές σχέσεις, που υπήρχαν στις τάξεις που εργάστηκα, γινόταν ο καταλύτης για τη βελτίωση της αρνητικής συμπεριφοράς δύσκολων μαθητών. Μια επιτυχία που με γέμιζε με ιδιαίτερη χαρά και συγκίνηση!

Ιωάννινα 17 Ιουνίου 2013

Τα παιδιά αντιγράφουν τους μεγάλους

Το περιστατικό που ακολουθεί έχει πρωταγωνιστή έναν μαθητή της Β` τάξης Δημοτικού, γιο ενός συναδέλφου μου.

Ο εν λόγω μαθητής, είχε οριστεί από τη δασκάλα του επιμελητής της τάξης. Ένα από τα καθήκοντά του ήταν στα διαλείμματα τα παράθυρα της τάξης να μένουν ανοιχτά. Σε ένα διάλειμμα η δασκάλα του παρατήρησε από την αυλή του σχολείου ότι τα παράθυρα ήταν κλειστά. Όταν χτύπησε το κουδούνι και μπήκε στην τάξη, πριν αρχίσει το μάθημα, έγινε ο εξής διάλογος με τον επιμελητή :

Δασκάλα: «Δεν είπαμε ότι στα διαλείμματα τα παράθυρα θα μένουν πάντα ανοιχτά για να μπαίνει καθαρός αέρας;»

Μαθητής: «Τα άφησα κλειστά κυρία, γιατί φοβήθηκα μην πηδήσει μέσα κανένας μαλάκας.»

Η δασκάλα έμεινε άφωνη από την άνεση με την οποία ο μικρός μαθητής χρησιμοποίησε αυτή τη λέξη! Την ίδια έκπληξη έδειξε και ο πατέρας, όταν η δασκάλα τού αφηγήθηκε το περιστατικό. Προσωπικά, δεν ένιωσα καμιά έκπληξη. Ο συνάδελφος, πριν μου αφηγηθεί το ευτράπελο γεγονός με το γιο του, είχε ήδη χρησιμοποιήσει με άνεση την ίδια λέξη δύο φορές στη συζήτησή μας. Άρα ο μικρός μαθητής, δεν έκανε τίποτε περισσότερο, από το να μιμηθεί τον πατέρα του.

Ας έχουμε υπόψη ότι τα παιδιά αντιγράφουν τους μεγάλους. Γι' αυτό όταν διαπαιδαγωγούμε διά του κηρύγματος και όχι διά του παραδείγματος, κανείς δεν μας παίρνει στα σοβαρά. Ο θυμόσοφος λαός, όταν τα λόγια δεν συνοδεύονται από τις αντί-

στοιχες πράξεις, δικαίως μας χλευάζει με τη φράση: «Δάσκαλε, που δίδασκες και νόμο δεν εκράτεις.»

Ιωάννινα 24 Δεκεμβρίου 2013

Ο κύριος είναι καλός γιατί βαρδάει!

Το περιστατικό που θα σας αφηγηθώ ανάγεται στην εποχή που υπηρετούσα νέος δάσκαλος σε πολυθέσιο σχολείο των Αθηνών.

Μια μέρα ήρθε στο γραφείο του συλλόγου διδασκόντων ένας ψηλός και γεροδεμένος άντρας, πατέρας μαθητή Ε` τάξης, κατόπιν πρόσκλησης του δασκάλου, εξαιτίας των προβλημάτων που δημιουργούσε ο γιος του στο σχολείο. Μόλις συνάντησε το δάσκαλο - πριν καν τον ακούσει - του είπε: «Δάσκαλε, μη διστάσεις να εφαρμόσεις στο γιο μου οποιαδήποτε πειθαρχική μέθοδο θεωρείς σωστή για να τον επαναφέρεις στην τάξη». Επειδή ήταν τόσο απόλυτος στις απόψεις του, μου κίνησε την περιέργεια και παρακολούθησα με ενδιαφέρον τη συζήτηση. Έμαθα ότι είχε υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία επί δικτατορίας στην ΕΣΑ (Ελληνική Στρατιωτική Αστυνομία), φημισμένη την εποχή εκείνη για τη σκληρότητά της. Από την εκπαίδευση αυτή φαίνεται ότι είχε διαμορφώσει μια σκληρή μέθοδο πειθαρχίας για το γιο του. Ίσως και να είχα λησμονήσει αυτό το περιστατικό, αν μια μέρα δεν έπεφτε στα χέρια μου μια έκθεση του μαθητή, όπου έγραφε για το δάσκαλό του: «Ο κύριος είναι καλός γιατί βαρδάει!»

Αυτή τη φράση δεν την ξέχασα ποτέ! Ο μαθητής όχι μόνον είχε αποδεχθεί τη σωματική βία, αλλά τη θεωρούσε και ως δεικτική καλού δασκάλου! Η αυταρχική αγωγή που βίωνε στο σπίτι και στο σχολείο καθόριζε και τον τρόπο σκέψης του.

Σε ένα τέτοιο αυταρχικό περιβάλλον, όμως, τα θύματα συνήθως μεταλλάσσονται σε θύτες αργότερα στη ζωή τους, ανακυκλώνοντας τη βία.

Ιωάννινα 3 Μαρτίου 2013

Αναρχικός θα μου γίνει αυτό το παιδί!

Το περιστατικό που θα σας αφηγηθώ, έλαβε χώρα στο σπίτι ενός φιλικού μου ζευγαριού, που είναι εκπαιδευτικοί και οι δύο.

Ήταν καλοκαίρι και καθόμασταν στην αυλή του σπιτιού τους, όταν ξαφνικά ο Λευτέρης, ο μεσαίος από τα τρία αδέρφια της οικογένειας, μαθητής της Γ` Δημοτικού, επεδίωξε να κάνει αισθητή την παρουσία του με έναν ασυνήθιστο τρόπο. Κάθισε δίπλα μας και άρχισε να χτυπά δυνατά με ένα σφυρί το τσιμέντο της αυλής, διεκδικώντας την προσοχή μας. Ο πατέρας του δεν έδινε καμιά σημασία στο θορυβώδη παιχνίδι του. Η μητέρα του, όμως, τον μάλωνε, γιατί ο θόρυβος που έκανε δυσκόλευε τη συζήτησή μας. Ο Λευτέρης, όμως, μετά την παρατήρηση άρχισε να χτυπά ακόμη δυνατότερα το σφυρί στο τσιμέντο. Εκνευρισμένη η μητέρα του γύρισε προς εμένα και μου είπε: *«Αναρχικός θα μου γίνει αυτό το παιδί! Δεν καταλαβαίνει τίποτε! Και ξύλο του ρίχνω και πάλι τα ίδια!»* Και για να με πειράξει συνέχισε χαριτολογώντας: *«Για πες μας και συ που έχεις κάνει μετεκπαίδευση, τι να κάνουμε με αυτόν;»* Ο Λευτέρης ακούγοντας τα λόγια της μητέρας του έστρεψε ερευνητικά το βλέμμα προς το μέρος μου και περίμενε να ακούσει τι θα πω, ενώ παράλληλα εξακολουθούσε να χτυπά δυνατά το σφυρί στο τσιμέντο. Εκείνη τη στιγμή για να ανταποδώσω το πείραγμα στη μητέρα του, πήρα το μέρος του. Χαμηλόφωνα και με σοβαρό ύφος του είπα: *«Λευτέρη, συνέχισε να χτυπάς με το σφυρί, αλλά λίγο πιο σιγά για να μπορούμε να συζητάμε και εμείς.»* Δεν περίμενε, ως

φαίνεται, ο Λευτέρης να ακούσει αυτά τα λόγια. Ξαφνιάστηκε. Οι σφυριές έγιναν σιγανότερες και αραιότερες και ύστερα από λίγο σταμάτησαν. Ακολούθησε σιγή δευτερολέπτων και μετά ξέσπασμα όλων σε γέλια. Προς έκπληξη των γονιών του ο Λευτέρης πήρε πολύ σοβαρά την πρότασή μου, που στην ουσία ήταν ένα αστείο που έκανα στη μητέρα του. Το αστείο αυτό όμως φανέρωσε ότι στην Παιδαγωγική, όπως εξάλλου και στη ζωή, δεν υπάρχει μόνον “μαύρο - άσπρο”. Υπάρχει και “γκρίζο”, που βρίσκουν διέξοδο οι αντιθέσεις. Στην προκειμένη περίπτωση, το “γκρίζο” της υπόθεσης ήταν ότι ο Λευτέρης θα μπορούσε να παίζει δίπλα μας, όμως, με λιγότερο θόρυβο.

Με ευκαιρία αυτό το γεγονός, η συζήτηση οδηγήθηκε στη σωστή λειτουργία της σχολικής τάξης. Καταλήξαμε στο αυτονόητο συμπέρασμα ότι οι εκπαιδευτικοί που είναι δογματικοί και αυταρχικοί, δεν έχουν ουσιαστική επικοινωνία με τους μαθητές. Αντίθετα, οι εκπαιδευτικοί που είναι διαλεκτικοί και δημοκρατικοί, οικοδομούν τις καλύτερες παιδαγωγικές σχέσεις. Το “γκρίζο”, δυστυχώς, οι αυταρχικοί εκπαιδευτικοί δεν το αντιλαμβάνονται ως μέρος της σχολικής πραγματικότητας, καθώς λειτουργούν στη λογική του “μαύρου - άσπρου”.

Πολλά πράγματα στη ζωή είναι απλά και απαιτούν απλές λύσεις. Σύνθετα γίνονται, όταν βλέπουμε τη μία όψη του νομίσματος και θέλουμε να την επιβάλλουμε χωρίς επιπτώσεις.

Ποτέ δεν ξέχασα τη σκηνή με το Λευτέρη, γιατί ήταν χαριτωμένη και διδακτική!

Για την ολοκλήρωση της ιστορίας να γράψω ότι ο Λευτέρης σήμερα εργάζεται ως καθηγητής Φυσικών και δεν έγινε αναρχικός, όπως φοβόταν η μητέρα του.

Ιωάννινα 24 Δεκεμβρίου 2013

Τα σημάδια της βίας μένουν

Σπούδασα στα χρόνια της αυταρχικής αγωγής και τα σημάδια της βίας μένουν έντονα αποτυπωμένα στη μνήμη μου. Θυμάμαι τους αυταρχικούς εκπαιδευτικούς, που χαιρόταν τη λεκτική και σωματική βία που ασκούσαν στους μαθητές. Ο εξωραϊσμός της βίας που έκαναν με την επένδυση ότι ήταν «για το καλό μας», ήταν υποκριτικός και εκνευριστικός! Τα σημάδια της βίας που άφησαν πίσω τους, τα βρίσκουν διαρκώς μπροστά τους, εισπράττοντας την περιφρόνηση των παλιών μαθητών τους. Είναι η «αμοιβή» που τους αξίζει!

Μεμονωμένες περιπτώσεις μαθητών, που αργότερα έβγαλαν το άχτι τους στους αυταρχικούς εκπαιδευτικούς, έχω πολλές στο μυαλό μου. Περισσότερο, όμως, ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι ομαδικές περιπτώσεις περιφρόνησης των αυταρχικών εκπαιδευτικών, που εκδηλώνονται συνήθως, όταν η εξουσιαστική σχέση εκπαιδευτικών-μαθητών παύει να υπάρχει. Τότε φαίνεται και η πραγματική παιδαγωγική σχέση που υπήρχε στην τάξη. Αξίζει να δουν το φως της δημοσιότητας δύο τέτοιες περιπτώσεις:

Έτος 1969. Μια ομάδα δεκατριάχρονων μαθητών της Α΄ τάξης Γυμνασίου (μεταξύ αυτών κι εγώ) συναντήσαμε τυχαία στο δρόμο, έξω από το Γυμνάσιο του χωριού μου, το δάσκαλο που είχαμε στο Δημοτικό σχολείο. Λες και ήμασταν όλοι συνεννοημένοι, μόλις πέρασε δίπλα μας, στρέψαμε το κεφάλι στην αντίθετη κατεύθυνση. Ο δάσκαλος ενοχλημένος από την περιφρόνηση, απευθύνθηκε στον αγαπημένο του μαθητή, που πριν μερικούς μήνες τον είχε παράδειγμα προς μίμηση στο

Δημοτικό Σχολείο και του είπε: «Για ποιο λόγο δεν μου λέτε καλημέρα; Και ειδικά εσύ!» Εισέπραξε ως απάντηση τη σιωπή του. Ο συγκεκριμένος δάσκαλος ενώ απολάμβανε την αυταρχική αγωγή, ήθελε να έχει και την αναγνώριση των θυμάτων του! Τι θράσος!

Έτος 1974. Μια ομάδα δεκαοχτάχρονων μαθητών (μεταξύ αυτών κι εγώ), συναντήσαμε τυχαία το καλοκαίρι στο δρόμο, έξω από το Δημαρχείο Ιωαννίνων, το φιλόλογο που είχαμε την περασμένη χρονιά. Εξουσιαστική σχέση μεταξύ μας δεν υπήρχε και ως εκ τούτου πάλι φάνηκε η πραγματική «παιδαγωγική σχέση» που υπήρχε στην τάξη. Χωρίς να είναι τίποτε προγραμματισμένο, σχηματίσαμε έναν κύκλο γύρω του, σαν να θέλαμε να μας δώσει εξηγήσεις για τη βίαιη συμπεριφορά του. Δίχως καν να τον αγγίζουμε, κιτρίνισε από το φόβο του και λίγο έλλειψε να καταρρεύσει μπροστά μας. Βλέποντας το κατάντημά του, ανοίξαμε τον κύκλο κι έφυγε τρέχοντας, γιατί ήξερε πολύ καλά τι είχε κάνει σε βάρος μας. Ήταν «μετρ» στη λεκτική βία, χωρίς όμως να υστερεί και στη σωματική βία, γι' αυτό και φοβήθηκε μήπως μιμηθούμε την πρακτική του.

Μια ημέρα, ο εν λόγω φιλόλογος, μας έφερε στην τάξη βαθμολογημένα τα γραπτά μας στα Αρχαία Ελληνικά από τις εξετάσεις του Α' εξαμήνου και μας ανακοίνωσε τους βαθμούς. Αμέσως μετά μας είπε: «Αν κάποιος έχει παράπονο από τη βαθμολογία, είμαι πρόθυμος να το συζητήσω μαζί του.» Όλοι κοιταχτήκαμε μεταξύ μας από την πρωτοφανή αυτή δημοκρατική ανακοίνωση. Σήκωσα το χέρι μου και του είπα ευθέως ότι περιμένα μεγαλύτερο βαθμό και του ζήτησα να μου δώσει το γραπτό μου στο θρανίο για να δω τα λάθη μου. Έκπληκτος διαπίστωσα ότι μου είχε διαγράψει με κόκκινο στυλό μια ολόκληρη άσκηση που ήταν σωστή και αφορούσε τις ετυμολογίες μερικτών ρημάτων. Αισθάνθηκα αδικημένος. Πήρα στα χέρια μου το λεξικό ανωμάτων ρημάτων του Γεωργοπαπαδάκου, κατευ-

θύνηκα προς την έδρα και του είπα: «Κύριε καθηγητά, οι ετυμολογίες ρημάτων, που εσείς μου διαγράψατε ως λάθος, είναι σύμφωνες με το λεξικό ανωμάλων ρημάτων του Γεωργοπαπαδάκου» και του πρότεινα το λεξικό που είχα στα χέρια μου για να το διαπιστώσει και μόνος του. Η απάντηση που πήρα, χωρίς καν να μπει στον κόπο να ελέγξει το λεξικό, ήταν: «Πήγαινε βρε βλάκα!» Μου ανέβηκε το αίμα στο κεφάλι. Θόλωσε το μυαλό μου. Κατάφερα, όμως, παρόλο που ήμουν 18 χρονών, να μη χάσω τον έλεγχο της κατάστασης. Τον κοιτάζα επίμονα, αλλά αυτός είχε στραμμένο αλλού το βλέμμα του. Ο θρασύδειλος ένιωσε τη μεγάλη ένταση που δημιούργησε η λεκτική του βία και αμέσως άλλαξε θέμα. Ούτε που τον ένοιαζε, που έγινε ρεζίλι στην τάξη! Θέλησε ως φαίνεται να μιμηθεί κάποιον ικανό και δημοκρατικό συνάδελφό του, αλλά δεν τα κατάφερε. Ο τεκμηριωμένος αντίλογος τον αποδιοργάνωσε και έδειξε αυτό που πραγματικά ήταν: Ένας ανεπαρκής και αυταρχικός εκπαιδευτικός.

Με αυτόν τον «εκπαιδευτικό» συναντηθήκαμε πολλά χρόνια αργότερα σε ένα Νομαρχιακό συμβούλιο. Ένωσα την ίδια περιφρόνηση που ένιωθα και τότε, δίχως όμως να υπάρχει αυτός ο έντονος θυμός μέσα μου.

Πολλοί μαθητές στα χρόνια της Αυταρχικής Αγωγής εγκατέλειψαν πρόωρα το σχολείο, εξαιτίας της σωματικής και λεκτικής βίας αυτών των «εκπαιδευτικών». Προσωπικά, τη γλύτωσα στο παρό πέντε.

Με τρεις λέξεις οι αρχαίοι Έλληνες τα είπαν όλα για την εξουσία, που ξεγυμνώνει τους ανθρώπους: «Άντρα αρχή δεικνυσι».

Σχηματικά, θα έλεγα, ζυγιάζοντας από τη μια μεριά τη σωματική βία και από την άλλη τη λεκτική βία που υπέστην ως μαθητής, η δεύτερη μου έκατσε βαρύτερη.

Τα σημάδια της βίας μένουν. Οι αυταρχικοί εκπαιδευτικοί, ας το έχουν υπόψη αυτό. Σε ανύποπτο χρόνο τους περιμένει στη γωνία η «αμοιβή» της περιφρόνησης και μάλιστα εξακολουθητικά. Αυτήν αξίζουν, αυτήν θα εισπράττουν.

Ιωάννινα 24 Δεκεμβρίου 2013

Αυτούς που βλέπεις πάλι θα τους ξαναδείς...

Στο 8^ο Δημοτικό σχολείο Ιωαννίνων ήμουν διευθυντής για πέντε χρόνια. Κάθε χρόνο επισκεπτόταν το σχολείο μου φοιτητές από τα Παιδαγωγικά τμήματα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων για να παρακολουθήσουν διδασκαλίες των δασκάλων ή για να διδάξουν οι ίδιοι συγκεκριμένα μαθήματα.

Από τις επισκέψεις αυτές μου έμεινε ζωντανή στη μνήμη η συμπεριφορά ενός φοιτητή, ο οποίος ήταν γνωστός μιας δασκάλας του σχολείου μου. Ο φοιτητής, όπως μου είπε η δασκάλα, εξαιτίας κάποιου σοβαρού προβλήματος δεν μπορούσε να διδάξει την προγραμματισμένη εβδομάδα στο σχολείο μου και με παρακάλεσε, εκ μέρους του, να μετατεθούν οι διδασκαλίες την επόμενη εβδομάδα. Ικανοποίησα αμέσως το αίτημά του.

Οι άλλοι φοιτητές δίδαξαν τα μαθήματά τους κανονικά και το μεσημέρι της Παρασκευής ήρθαν στο γραφείο μου για να τους δώσω βεβαίωση πιστοποίησης ότι ήταν συνεπείς στις διδακτικές τους υποχρεώσεις. Μεταξύ αυτών ήταν και ο γνωστός φοιτητής της δασκάλας, ο οποίος ήθελε και αυτός βεβαίωση, χωρίς όμως να έχει πραγματοποιήσει τις διδασκαλίες του. Αξίζει να αναφέρω αυτολεξεί το διάλογο που είχα μαζί του:

- Εσύ, θα έρθεις την άλλη Παρασκευή να σου δώσω τη βεβαίωση, αφού πρώτα κάνεις όλες τις διδασκαλίες.

- Μα, δε σας είπε η δασκάλα ότι έχω σοβαρό πρόβλημα και δεν μπορώ να κάνω τις διδασκαλίες;

- Εμένα άλλα πράγματα μου είπε η δασκάλα. Την ερχόμενη εβδομάδα, αν δεν είσαι συνεπής στις διδακτικές σου υποχρεώσεις, βεβαίωση δεν πρόκειται να σου δώσω.

- Ξέρετε εγώ είμαι συνδικαλιστής και στο Πανεπιστήμιο ψηφίζω για την εκλογή του Πρύτανη.

- Και για την εκλογή του Υπουργού Παιδείας να ψηφίζεις, βεβαίωση δεν πρόκειται να σου δώσω, αν δεν κάνεις τις πρακτικές ασκήσεις, που απαιτούν οι σπουδές σου.

Ο συνδικαλιστής-φοιτητής αναγκάστηκε να κάνει τις προβλεπόμενες από το Πανεπιστήμιο πρακτικές ασκήσεις και μετά του έδωσα τη βεβαίωση. Αφού έφυγε, είπα στους εκπαιδευτικούς ότι ο συνδικαλιστής-φοιτητής δεν είχε καμιά αναστολή να χρησιμοποιήσει τη γνωστή του δασκάλα, βάζοντας στο στόμα της λόγια, που ποτέ δεν είπε. Χαριτολογώντας έκλεισε η συζήτηση, λέγοντας ότι ο φοιτητής αυτός θα πάρει «διδασκτορικό» στο συνδικαλισμό.

Δυστυχώς, ο αρνητικός συνδικαλισμός κυριαρχεί σήμερα στην κοινωνική ζωή και αριετές φορές καθορίζει τη στελέχωση των δημοσίων υπηρεσιών. Το συγκεκριμένο φοιτητή τον βλέπω μετά μερικά χρόνια, αν συνεχιστεί η αναξιοκρατία στο Δημόσιο, υψηλόβαθμο στέλεχος της εκπαίδευσης να δημιουργεί προβλήματα αντί να επιλύει! Κάτι τέτοιες στιγμές θυμάμαι τους στίχους του Μιχάλη Κατσαρού: «Αυτούς που βλέπεις πάλι θα τους ξαναΐδεις, θα τους γνωρίσεις πάλι, άλλον θα λένε Κωνσταντή κι άλλον Μιχάλη.»

Δυστυχώς, οι Κωνσταντήδες και οι Μιχάληδες σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που απουσιάζει η αξιοκρατία, έχουν το πάνω χέρι σε θέσεις ευθύνες. Αριβίστες, χωρίς ουσιαστικά προσόντα, αποχτούν δια της πλαγίας οδού τα τυπικά προσόντα και με τις γνωριμίες που διαθέτουν, έχουν μεγάλο προβάδισμα στην ιεραρχία της εκπαίδευσης. Και εδώ μπαίνει το θεμελιώδες ερώτημα: Τι μπορούν να προσφέρουν αυτά τα στελέχη,

που όπως γράφει ο ποιητής Δροσίνης, αναρριχούνται σαν «του κισσού το πλάνο ψήλωμα σε ξένα αναστηλώματα δεμένο»; Η απάντηση είναι μονολεκτική: Τίποτε. Το χειρότερο όμως είναι ότι τα στελέχη αυτά αναπαράγουν τον εαυτό τους, όταν κληθούν να αξιολογήσουν υποψηφίους σε θέσεις ευθύνης. Έτσι, κάπως, ναρκοθετείται ο κοινωνικός ιστός, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Χρειαζόμαστε έναν υγιή συνδικαλισμό, που να προωθεί την αξιοκρατία, τις μεταρρυθμίσεις και τις αλλαγές, ώστε να δούμε άσπρη μέρα στην εκπαίδευση.

Ιωάννινα 2 Απριλίου 2013

Να μη χάσουμε άλλο χρόνο!

Στην Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία στις 12 Σεπτεμβρίου 1999, η δημοσιογράφος Ολυμπία Λιάτσου, στο άρθρο της “Πολιτικέ, που διδάσκες”, έγραψε: *«Από τα έδρανα της Βουλής βγάζουν “μαχαίρια” για το καλό της δημόσιας εκπαίδευσης. Στην πράξη όμως αυτοδιαψεύδονται, αφού δεν εμπιστεύονται οι ίδιοι το δημόσιο σχολείο: Ανεξαρτήτως παράταξης, οι πολιτικοί, κατά παράδοση, όταν πρόκειται για το μέλλον των παιδιών τους ψηφίζουν χωρίς δεύτερη σκέψη και στα ιδιωτικά σχολεία.....»*

Στη συνέχεια του άρθρου αναφέρονται οι πολιτικοί των τεσσάρων κομμάτων της εποχής εκείνης (μηδὲ εξαιρουμένου και του τότε Υπουργού Παιδείας), που για την εκπαίδευση των παιδιών τους είχαν επιλέξει το Ιδιωτικό Σχολείο. Στο τέλος του άρθρου αναφέρεται και η μειοψηφία των πολιτικών, που είχαν επιλέξει το Δημόσιο Σχολείο.

Θα ήθελα παρακάμπτοντας την ονοματολογία να σχολιάσω την ουσία αυτού του άρθρου. Πιστεύω ότι οι πολιτικοί, ανεξαρτήτως αν ανήκουν στην κυβερνητική παράταξη ή στην αντιπολίτευση, θα έπρεπε να σέβονται έναν άγραφο νόμο, που θέλει τα παιδιά τους να βρίσκονται στη Δημόσια Εκπαίδευση από το Νηπιαγωγείο έως το Πανεπιστήμιο. Η τήρηση αυτού του άγραφου νόμου προσδίδει στη Δημόσια Εκπαίδευση μεγαλύτερο κύρος και επιπλέον καλυτερεύουν και οι σχέσεις των πολιτικών με τους πολίτες.

Η αντίφαση ότι αγωνίζομαι ως πολιτικός για το Δημόσιο Σχολείο, αλλά το παιδί μου το στέλνω ως γονέας στο Ιδιωτικό Σχολείο, δεν περνάει απαρατήρητη από τους πολίτες. Σε μια

τέτοια περίπτωση ο λόγος των πολιτικών γίνεται αδύναμος, πλήττεται η αξιοπιστία του, ανεξαρτήτως των καλών προθέσεων που μπορεί να έχει.

Αν όλοι οι πολιτικοί επέλεγαν το Δημόσιο Σχολείο για τα παιδιά τους, πιστεύω ότι η Δημόσια Εκπαίδευση σήμερα θα ήταν σε καλύτερο δρόμο. Θα βίωναν και οι ίδιοι από πρώτο χέρι τα κακώς κείμενα και θα είχαν κι ένα λόγο παραπάνω να ενδιαφερθούν για τη διόρθωσή τους. Διαχρονικά, όμως, οι περισσότεροι πολιτικοί προτιμούν τα Ιδιωτικά Σχολεία για τα παιδιά τους.

Σε καμιά περίπτωση δεν τάσσομαι κατά της Ιδιωτικής Εκπαίδευσης. Τη θεωρώ, όμως, λαθμενή οικογενειακή επιλογή για τους πολιτικούς, οι οποίοι πρέπει να διδάσκουν τους πολίτες διά του παραδείγματος. Το δρόμο που οι ίδιοι χαράσσουν στη Δημόσια Εκπαίδευση, πρέπει πρωτίστως να τον εμπιστεύονται για τα παιδιά τους.

Το μέλλον της πατρίδας μας ακουμπά στην Εκπαίδευση και η ενδυνάμωσή της αποτελεί την καλύτερη επένδυση για το έθνος μας. Μετά, όπως λέει ο λαός, «το νερό θα μπει στ' αυλάκι».

Η σημερινή πολύπλευρη κρίση βαραίνει λίγο-πολύ τους περισσότερους της γενιάς της μεταπολίτευσης, που είχαν θέσεις ευθύνης στο δημόσιο βίο. Σε συνδυασμό βέβαια και με άλλες συγκυρίες, που δεν είναι του παρόντος άρθρου να αναφερθούν, μας έφεραν στη σημερινή δύσκολη κατάσταση. Το μάρμαρο όμως της κρίσης το πληρώνουν, ως συνήθως, αυτοί που δε φταίνε.

Είναι ολοφάνερο ότι οι χρόνιες παθογένειες της Δημόσιας Εκπαίδευσης, όπως ο κομματισμός, ο παραταξιακός συνδικαλισμός, η αναξιοκρατία, το μονοπώλιο του ενός βιβλίου (πολλές φορές κακογραμμένου) και οι καταλήψεις, την έχουν οδηγήσει στο σημερινό αδιέξοδο. Η συντεχνιακή αυτή λογική κυ-

ριάρχησε για δεκαετίες σε όλο το δημόσιο τομέα, πλήττοντας τη συνοχή του κοινωνικού ιστού. Είναι ανεπίτρεπτο τα στελέχη των δημόσιων οργανισμών να επιλέγονται με πελατειακές σχέσεις!!! Καιρός να εκσυγχρονίσουμε το κράτος μας. Δεν πάει άλλο!

Επιτέλους τα πολιτικά κόμματα πρέπει να αφήσουν τη Δημόσια Εκπαίδευση έξω από το πεδίο των κομματικών αντιπαράθεσεων. Από κοινού να επεξεργαστούν ένα εθνικό σχέδιο ανόρθωσής της, που απαραίτητως να περνάει μέσα από την αξιολόγηση και την αξιοκρατία. Διαφορετικά δεν πρόκειται να δούμε άσπρη μέρα στη Δημόσια Εκπαίδευση. Γνωρίζω πολύ καλά ότι η υπεριομματική αυτή πρόταση ακούγεται για τη σημερινή πραγματικότητα ανεδάφικη και ρομαντική. Για το όραμα, όμως, μιας καλύτερης αυριανής Ελλάδας ακούγεται ρεαλιστική και απαραίτητη.

Αργήσαμε πολύ να υλοποιήσουμε τις αυτονόητες μεταρρυθμίσεις, που απαιτεί η Δημόσια Εκπαίδευση. Το τρένο της Ευρώπης προχωρά και εμείς αμπελοφιλοσοφούμε στον παλαιοκομματικό σταθμό. Τουλάχιστον **να μη χάσουμε άλλο χρόνο!** Μας αξίζει μια καλύτερη Δημόσια Εκπαίδευση! Μπορούμε να την οικοδομήσουμε όλοι μαζί!

Ιωάννινα 1 Νοεμβρίου 2013

Δύναμη θέλησης και ψυχής από την Όλγα!

Υπηρετώντας 32 χρόνια στη Δημοτική εκπαίδευση είδα όλο το φάσμα της συμπεριφοράς των γονέων προς τα παιδιά τους: από την υπερπροστασία έως την πλήρη αδιαφορία. Σχηματικά θα έλεγα ότι στο μέσον βρίσκεται η σωστή συμπεριφορά, γιατί τότε τα παιδιά αναπνέουν ελεύθερα, νιώθουν ασφαλή, ενώ ταυτόχρονα μαθαίνουν τα όρια τους. Στις ακραίες μορφές ενδιαφέροντος των γονέων, δημιουργούνται ψυχολογικά προβλήματα στα παιδιά, που μερικές φορές τα ακολουθούν και στην υπόλοιπη ζωή τους. Τα παιδιά που οι γονείς τους είναι αδιάφοροι υπάρχει περίπτωση να βρουν καταφύγιο στην καλή παιδαγωγική του δασκάλου. Τα υπερπροστατευμένα, όμως, παιδιά είναι σε πολύ δύσκολη θέση, γιατί η αρνητική συμπεριφορά των γονέων (κυρίως της μητέρας) καταπιέζει καθημερινά την προσωπικότητά τους.

Έβανα τον παραπάνω πρόλογο για να αναφερθώ σε μια ξεχωριστή περίπτωση θετικής συμπεριφοράς γονέων στο 8^ο Δημοτικό σχολείο Ιωαννίνων, στο οποίο ήμουν διευθυντής. Η κόρη τους Όλγα, μαθήτρια τότε της ΣΤ΄ τάξης, ένα μήνα περίπου πριν τελειώσει το σχολικό έτος, είχε την ατυχία να σπάσει το πόδι της. Το ατύχημα όμως αυτό, δεν στάθηκε ικανό να την καθηλώσει στο σπίτι. Με τις πατερίτσες και την ενθάρρυνση των γονέων της ερχόταν καθημερινά στο σχολείο. Είχε μεγάλη θέληση και δύναμη μέσα της και προσπαθούσε να ανταπεξέλθει στις καθημερινές δυσκολίες.

Μια μέρα η Όλγα με αιφνιδίασε, όταν μου ανακοίνωσε την έντονη επιθυμία της να συμμετάσχει στην ολοήμερη εκδρομή, η οποία είχε προγραμματιστεί από τους μαθητές των δύο τμημάτων της ΣΤ΄ τάξης και τις δασικάλες τους από την αρχή της σχολικής χρονιάς. Δεν είχα κανένα λόγο να μην ικανοποιήσω την επιθυμία της, από τη στιγμή που θα τη συνόδευε η μητέρα της.

Το πρόγραμμα της εκδρομής δεν ήταν εύκολο για το τραυματισμένο πόδι της, γιατί περιλάμβανε ανάβαση στο μνημείο του Ζαλόγγου, περιήγηση στους αρχαιολογικούς χώρους του Νεκρομαντείου της Πρέβεζας, μεσημεριανό φαγητό στην παραλία της Αμμουδιάς και απογευματινό περίπατο στα δρομάκια της Πάργας.

Την ημέρα της εκδρομής, ώρα 7 το πρωί, η Όλγα, η μητέρα της και οι συμμαθητές της, ήταν έξω από το σχολείο και περίμεναν το λεωφορείο για να επιβιβαστούν. Η μεγάλη στιγμή για να ζήσουν το όνειρό τους είχε φθάσει.

Ο πρώτος σταθμός της εκδρομής ήταν το μνημείο του Ζαλόγγου. Αποβιβάστηκαμε στο Μοναστήρι του Αγίου Δημητρίου και όλοι μαζί πήραμε το λιθόστρωτο ανηφορικό μονοπάτι των 400 και πλέον σκαλοπατιών, που οδηγούσε στην κορυφή του μικρού βουνού, όπου βρισκόταν το μνημείο με τις Σουλιώτισσες. Ήμουν πρώτος στην πορεία και έδινα το ρυθμό της ανάβασης, γι' αυτό και κατά διαστήματα κοιτούσα προς τα πίσω για να δω, αν οι μαθητές ακολουθούσαν το μονοπάτι. Ξαφνικά το μάτι μου καρφώθηκε στην Όλγα. Αιφνιδιάστηκα όταν την είδα, γιατί νόμιζα ότι είχε μείνει στο λεωφορείο. Όμως, με τις πατερίτσες και με τη μητέρα της δίπλα, με το δικό της ρυθμό ανέβαινε το βουνό. Όπου υπήρχαν σκαλοπάτια με απότομη κλίση, η μητέρα ζαλωνόταν την κόρη και συνέχιζαν. Η προσπάθειά της με είχε συνεπάρει και διαρκώς κοίταζα

προς τα πίσω. Παρόλο ότι η ανάβαση ήταν δύσκολη για το τραυματισμένο πόδι της, πίστευα ότι θα τα καταφέρει.

Μόλις έφθασα στην κορυφή, πριν πω δυο λόγια στους μαθητές για το ιστορικό γεγονός που συμβολίζει το μνημείο, περίμενα πρώτα να έρθει και η Όλγα για να την συγχαρώ δημόσια. Η προσπάθειά της ήταν συγκινητική! Τελικά πέτυχε το στόχο της! Όλοι μαζί τη χειροκροτήσαμε! Είχε ιδρώσει, είχε κοκκινίσει, αλλά το πρόσωπό της έλαμπε από χαρά! Την ίδια χαρά διέκρινα και στο πρόσωπο της μητέρας, όταν δημόσια επιβράβευσα την κόρη της. Η συνέχεια της εκδρομής ήταν παιχνιδάκι για την Όλγα.

«Μπράβο σε αυτούς τους γονείς [η μητέρα Δανέζα, ο πατέρας Έλληνας], που διαπαιδαγωγούν την κόρη τους με αυτόν τον τρόπο!» σχολίασαν οι δασκάλες της ΣΤ΄ τάξης. Πιστεύω ότι μια τέτοια αγωγή ετοιμάζει τα παιδιά με τον καλύτερο τρόπο για τον αγώνα της ζωής.

Στη φωτογραφία βλέπουμε την Όλγα, μετά την υπερπροσπάθειά της, δίπλα στο μνημείο να στηρίζεται στις πατερίτσες και να χαμογελάει! Μια εικόνα τα λέει όλα!

Ιωάννινα 2 Απριλίου 2013

Φέρτε μου την κούπα!

Είχα τη συνήθεια στην εκπαιδευτική μου θητεία, όταν τέλειωνε το διδακτικό μου ωράριο να αφήνω την κούραση της ημέρας σε κάποια καφετέρια και μετά να πηγαίνω στο σπίτι. Στα Γιάννενα, όταν ήμουν διευθυντής στο 8^ο Δημοτικό, το στέκι μου ήταν η καφετέρια Cream, επί της οδού Δωδώνης, απέναντι από το σχολείο. Εκεί τα λέγαμε πολλές φορές με συναδέλφους και γονείς.

Ένα μεσημέρι μόλις είχα επιστρέψει από τα Γρεβενά, που υπηρετούσα σχολικός σύμβουλος, συνάντησα στην καφετέρια μια ομάδα δασκάλων, που την προηγούμενη χρονιά ήμασταν μαζί στο 8^ο Δημοτικό Σχολείο Ιωαννίνων. Με πληροφόρησαν ότι η ομάδα μπάσκετ του πρώην σχολείου μου, κατέκτησε την πρώτη θέση στους μαθητικούς αγώνες.

Ο Αλέξανδρος, μαθητής της Ε` τάξης από τους πρωταγωνιστές της επιτυχίας, αιφνιδίασε τη δασκάλα του, όταν της είπε ότι «ο κύριος Τάσος άξιζε να σηλώσει αυτό το κύπελλο!» Μέσα στις χαρές και τα πανηγύρια ο Αλέξανδρος - με το δικό του τρόπο - αναγνώρισε τις προσπάθειες που είχα κάνει τότε ως διευθυντής για την ανάπτυξη των αθλητικών δραστηριοτήτων στο σχολείο. Ένωσα μια ιδιαίτερη χαρά και συγκίνηση γι' αυτό!

Ο Αλέξανδρος με είχε διευθυντή στις τέσσερις πρώτες τάξεις του Δημοτικού. Άριστος στα μαθήματα, αγαπούσε πολύ τον αθλητισμό και συμμετείχε σε όλες τις αθλητικές ομάδες του σχολείου, παρόλο ότι ήταν μαθητής της Δ` Δημοτικού. Θα έλεγα, όμως, ότι ξεχώριζε στο ποδόσφαιρο. Ταλαντούχος

επιτελικός και επιθετικός παίχτης, ήξερε να δημιουργεί και να τελειώνει τις φάσεις με το πολύ καλό αριστερό του πόδι. Έπαιζε ποδόσφαιρο με σκέψη και δύναμη, ασυνήθιστο φαινόμενο για τόσο μικρή ηλικία! Τον θαμάμαι να μπαίνει πολύ δυνατά στις φάσεις και να προκαλεί αναστάτωση στην αντίπαλη εστία. Δεν ήταν τυχαίο ότι στους μαθητικούς αγώνες έβγαινε πρώτος σκόρερ της ομάδας, παρόλο που ήταν ο πιο μικρός απ' όλους.

Οι ομάδες ποδοσφαίρου και μπάσκετ του 8^{ου} Δημοτικού Σχολείου, όταν ήμουν διευθυντής, κατάφεραν και οι δύο να παίξουν στον τελικό στους μαθητικούς αγώνες του νομού Ιωαννίνων. Οι παίχτες συνεργαζόταν πολύ καλά μέσα στο γήπεδο και αποτελούσαν ένα δυνατό σύνολο. «Κούπα» όμως, δεν καταφέραμε να σηκώσουμε. Οι γυμναστές ακόμη και σήμερα μου θυμίζουν τη φράση που τους έλεγα τότε χαριτολογώντας, «φέρτε μου την κούπα!» και γελάνε.

Στον τελικό αγώνα ποδοσφαίρου θα αναφερθώ στη συνέχεια αναλυτικά, γιατί έμελλε - μαθητές, δάσκαλοι και γονείς - να βιώσουμε μια ολοφάνερη και προκλητική αδικία. Χαράχτηκε τόσο έντονα στη μνήμη μου, που σήμερα έξι χρόνια μετά, νιώθω την ανάγκη να γράψω δυο λόγια.

Προπονητής της ομάδας ήταν ο γυμναστής του σχολείου μας. Μου ζήτησε, όμως, να τον απαλλάξω από τα καθήκοντά του, γιατί όπως μου είπε στον προημιτελικό αγώνα του είχαν μιλήσει άσχημα κάποιοι γονείς. Ικανοποίησα το αίτημά του, όταν διαπίστωσα ότι είχαν διαταραχθεί και οι παιδαγωγικές σχέσεις με τους μαθητές του. Μη έχοντας άλλη επιλογή, ανέλαβα εγώ τη θέση του. Διέθετα τη βασική γνώση για το στήσιμο της ομάδας και την ταχτική που έπρεπε να ακολουθήσει στο γήπεδο. Εκτός αυτού γνώριζα τους μαθητές και ως ποδοσφαιριστές, γιατί τους είχα παρακολουθήσει στους προηγούμενους αγώνες.

Την ημέρα του τελικού οι μαθητές μου έπαιζαν δυνατό και καθαρό ποδόσφαιρο. Θυμάμαι το Γιάννη να είναι εγγύηση κάτω από τα δοκάρια. Το Λευτέρη με το πάθος του να εμψυχώνει την άμυνα. Τον αριστεροπόδαρο Γιώργο με τις γρήγορες επελάσεις από την αριστερή πτέρυγα, που ήταν και το δυνατό σημείο της ομάδας, να συνεργάζεται άψογα με τον Αλέξανδρο και να δημιουργούν πανικό στους σιληρούς αμυντικούς παίχτες της αντίπαλης ομάδας. Και για να μην αδικήσω κανέναν, τα εύσημα ανήκουν και στους 16 παίχτες! Όλοι τους ήταν υπέροχοι! Ιδιαίτερα με συγκίνησαν οι αναπληρωματικοί παίχτες, γιατί ουδέποτε διαμαρτυρήθηκαν για τις επιλογές που έκανα· σημάδι του καλού κλίματος που υπήρχε στην ομάδα.

Αντιθέτως, στην αντίπαλη ομάδα διέκρινα έναν φανατισμό, που δυστυχώς τροφοδοτούσε η προπονήτριά τους. Μου έκανε πολύ άσχημη εντύπωση, όταν κατά τη διάρκεια του αγώνα παρότρυνε έναν παίκτη της, να σταματήσει την επέλαση του Γιώργου με τη φράση «άρπα τον». Λεξιλόγιο που παραπέμπει σε εκπαιδευτή σκύλων. Σε ένα τέτοιο «άρπαγμα» ο Γιώργος τραυματίστηκε. Ο γιατρός του αγώνα έτρεξε αμέσως στον αγωνιστικό χώρο για τις πρώτες βοήθειες. Η μητέρα του Γιώργου ανήσυχη και εννευρισμένη από το σιληρό φάουλ ακολούθησε το γιατρό. Το ίδιο κι εγώ. Ο αγώνας διεκόπη για πέντε περίπου λεπτά. Ευτυχώς ο τραυματισμός του Γιώργου ήταν ελαφρύς και επανήλθε στο παιχνίδι.

Στους μαθητικούς αγώνες για να αποφεύγονται τα σιληρά μαρκαρίσματα υπήρχε ένας κανονισμός, όπου σε κάθε τρίτο φάουλ που κέρδιζε μια ομάδα, η μπάλα στηνόταν στο σημείο του πέναλτι. Έτσι οι μαθητές ήταν πολύ προσεκτικοί, όταν μάρκαραν τους αντιπάλους. Τον κανονισμό αυτόν τον ανακοίνωνε ο διαιτητής πριν την έναρξη του αγώνα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η ομάδα μου σε κανέναν αγώνα δεν τιμωρήθηκε με πέναλτι.

Τρία λεπτά πριν ολοκληρωθεί ο αγώνας, ενώ χάναμε με 2-1, κερδίσαμε τρίτο συνεχόμενο φάουλ, που σήμαινε ότι η μπάλα έπρεπε να στηθεί στο σημείο του πέναλτι. Προηγουμένως η ομάδα μου είχε σκοράρει πάλι με πέναλτι, κατόπιν άλλων τριών συνεχόμενων φάουλ που είχε κερδίσει. Παραδόξως ο διαιτητής, παρόλο ότι αναγνώρισε ότι για δεύτερη φορά η αντίπαλη ομάδα είχε συμπληρώσει τρία συνεχόμενα φάουλ, με το έτσι θέλω, έδωσε εντολή να εκτελεστεί φάουλ και όχι πέναλτι. Στέρησε έτσι από την ομάδα μου τη δυνατότητα να ισοφαρίσει και να πάει το παιχνίδι στην παράταση. Εκείνη την ημέρα, σαν να μην έφτανε η αστοχία της ομάδας, είχαμε και μια άδικη διαιτησία.

Οι μαθητές μου με τη λήξη του αγώνα ξέσπασαν σε κλάματα και μερικοί γονείς με απειλητικές διαθέσεις στράφηκαν κατά του διαιτητή. Τα πράγματα αγρίεψαν. Προσπάθησα να ηρεμήσω τα πνεύματα. Ένα αθλητικό πανηγύρι κινδύνευσε να τιναχτεί στον αέρα από έναν ανεκδιήγητο διαιτητή. Δεν φτάνει που επέτρεψε το σκληρό παιχνίδι, αγνόησε προκλητικά και τον κατονισμό, που ο ίδιος ανακοίνωσε στην αρχή του αγώνα.

Κατευθύνθηκα στον οργανωτή των αγώνων μαζί με τον πρόεδρο του Συλλόγου Γονέων και του αναφέραμε, κάτι που και ο ίδιος είχε διαπιστώσει, ότι έγινε αλλοίωση του αποτελέσματος εξαιτίας παράβασης του κανονισμού. Η απάντηση που πήραμε ήταν ότι «έχετε δίκιο, αλλά δεν μπορώ να επέμβω, γιατί ο διαιτητής είναι ο άρχοντας του αγώνα.» Μία μητέρα ακούγοντας την απάντηση σχολίασε εύστοχα: «Πάρ' τον στο γάμο σου, να σου πει και του χρόνου!»

Παρόλο την αδικία που υπέστη η ομάδα μου, έπεισα τους γονείς να μην αποχωρήσουν με τα παιδιά τους πριν την απονομή των μεταλλίων, όπως είχαν σκοπό μερικοί να κάνουν. Οι μαθητές μου με αξιοπρέπεια και με δάκρυα στα μάτια παρέμειναν στην απονομή και παρέλαβαν το μετάλλιο της δεύτερης

θέσης. Στα μαθητικά μου χρόνια έπαιζα κι εγώ ποδόσφαιρο στις σχολικές ομάδες, γι' αυτό και ένιωσα πλήρως την ψυχολογία τους εκείνη τη στιγμή. Η φωτογραφία που δημοσίευσα στο Διαδίκτυο τα λέει όλα!

Την άλλη μέρα στην πρωινή προσευχή του σχολείου επαινεσα τους μικρούς ποδοσφαιριστές, λέγοντας επί λέξει: «Εσείς είστε οι νικητές, γιατί νικήσατε το θυμό που σας προκάλεσε η αδικία! Σας συγχαίρω για το αθλητικό σας ήθος! Τιμήσατε τους εαυτούς σας, τους γονείς σας και το σχολείο σας!» Τελειώνοντας αυτά τα λόγια όλο το σχολείο τους χειροκρότησε θερμά. Αμέσως μετά τους κάλεσα στο γραφείο μου και συζητήσαμε περισσότερες λεπτομέρειες γι' αυτόν τον επεισοδιακό αγώνα. Είχαμε την ανάγκη να μιλήσουμε για την αδικία.

Οι μαθητές μου ένιωσαν από πρώτο χέρι, τι σημαίνει να σε πνίγει το δίκιο και να μην το βρίσκεις! Κατάλαβαν ότι εν βρασμώ ψυχής, μπορεί να σου θολώσει το μυαλό και να κάνεις ενέργειες, που αργότερα θα αποβούν σε βάρος σου. Με την ευκαιρία αυτή τους ανέφερα και το αρχαίο ρητό: «Το νικάν εαυτόν πασών νικών πρώτη και αρίστη.»

Όσο για τα κίνητρα αυτής της μεροληπτικής απόφασης του διαιτητή και της ανεύθυνης απάντησης του οργανωτή των αγώνων, ουδέποτε ασχολήθηκα. Δεν άξιζε τον κόπο. Η συνειδητή παράβαση του κανονισμού έγινε αιτία οι μαθητές μου να διδαχθούν σπουδαία πράγματα για τη ζωή. Η άδικη ήττα, εκτός από τον πόνο που έφερε, είχε και τη θετική της διάσταση.

Την ημέρα εκείνη, όμως, πόνεσα κι εγώ. Αυτόν τον κοινό πόνο, πιστεύω ότι ο Αλέξανδρος δεν τον ξέχασε και θέλησε να τον εξορκίσει με τη φράση, «ο κύριος Τάσος άξιζε να σηκώσει αυτό το κύπελλο!» Ήθελε τη στιγμή της απονομής να είμαι κι εγώ μαζί τους και να χαρώ αυτή την κούπα, που η αδικία μάς είχε στερήσει στο παρελθόν!

Αυτές οι ηθικές αμοιβές, που σε ανύποπτο χρόνο έρχονται στη ζωή μου από τους μαθητές, επιβεβαιώνουν τις πολύ καλές παιδαγωγικές σχέσεις που είχα μαζί τους.

Θα ήθελα ακόμη να επισημάνω ότι οι πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις, οι γιορτές και οι διδακτικές επισκέψεις, ενώνουν το σχολείο με την κοινωνία, ανεβάζουν την ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου και αποτυπώνουν όμορφα συναισθήματα στις παιδικές ψυχές.

Ο διευθυντής του σχολείου έχει την κύρια ευθύνη, ώστε οι σχολικές δραστηριότητες να προγραμματίζονται από το Σύλλογο Διδασκόντων στην αρχή του διδακτικού έτους και να μην αφήνονται στην τύχη ή στην καλή θέληση κάποιου εκπαιδευτικού.

Ιωάννινα 12 Οκτωβρίου 2013

Αχ! ρε Διευθυντή!

Με τους μαθητές της Α` τάξης του Δημοτικού ως Διευθυντής, συνήθως, κρατούσα μια επικοινωνία στις ώρες της Αισθητικής Αγωγής. Άρρεσε πολύ στα πρωτάκια να τους αφηγούμαι κάποιον μύθο του Αισώπου, μετά να τον δραματοποιούν και στο τέλος να τον ζωγραφίζουν. Και όλες αυτές οι δραστηριότητες γινόταν σε μια διδακτική ώρα. Από τις διδασκαλίες αυτές έχει χαραχθεί έντονα στη μνήμη μου ο Δημήτρης, ένα συμπαθητικό και πονετικό πρωτάκι, που όταν με έβλεπε στους διαδρόμους του σχολείου πάντα με χαιρετούσε χαμογελώντας. Μια ημέρα παίζοντας στην Α` τάξη για να τους αφηγηθώ κάποιο μύθο του Αισώπου, αναστέναξα βαθιά, εξαιτίας κάποιου σοβαρού προβλήματος που μόλις είχα αντιμετωπίσει. Βλέποντας ο Δημήτρης τον αναστεναγμό μου είπε:

- «Αχ! ρε Διευθυντή!»
- «Γιατί το είπες αυτό Δημήτρη;» τον ρώτησα έκπληκτος.
- «Ε! να, με τόσα προβλήματα που έχεις, στεναχωριέσαι».

Υστερα λέμε ότι οι μικροί μαθητές δε μας καταλαβαίνουν!

Ιωάννινα 3 Μαρτίου 2013

Σιγά, ο Παναγής κοιμάται!

Σεπτέμβριο του 1980 με μια βαλίτσα στο χέρι ξεκίνησα από την Αθήνα, όπου εργαζόμουν ως αναπληρωτής δάσκαλος, για να αναλάβω υπηρεσία στη νέα μου θέση στην Κεφαλονιά ως νεοδιόριστος δάσκαλος. Με περίμενε το μονοθέσιο Δημοτικό Σχολείο Τουλιάτων, βόρεια του νησιού, ένα παραδοσιακό πέτρινο κτίριο, χτισμένο σε ένα μικρό λόφο, που εξυπηρετούσε έξι μικρούς οικισμούς.

Μπαίνοντας στο εσωτερικό του κτιρίου αντίκρισα έναν ευρύχωρο διάδρομο, στο βάθος το γραφείο του δασκάλου και από την αριστερή μεριά δύο μεγάλες συνεχόμενες αίθουσες. Η πρώτη αίθουσα ήταν οργανωμένη για τη καθημερινή διδασκαλία, ενώ η δεύτερη διέθετε θεατρική σκηνή για τις γιορτές του σχολείου. Το σχολικό έτος 1980-1981 το σχολείο είχε 24 μαθητές σε όλες τις τάξεις. Η Α` τάξη είχε δύο μαθητές, την Ελένη και τον Παναγή, στους οποίους αναφέρεται και το παρόν άρθρο.

Η Ελένη ερχόταν με τα πόδια στο σχολείο από τον πιο μακρινό οικισμό. Φορούσε μπλε ποδιά, τα μαλλιά της ήταν πλεγμένα κοτσίδα και τα ειφραστικά της μάτια ανυπομονούσαν την καινούργια γνώση. Όταν την έπανε καμιά ξαφνική καιταιγίδα στο δρόμο, έφθανε στο σχολείο βρεγμένη μέχρι το κόκαλο και το πρόσωπό της ήταν κατακόκκινο από το κρύο. Στο σπίτι, όμως, ποτέ δεν επέστρεφε, γιατί δεν ήθελε να χάσει το μάθημα της Γλώσσας, που άρχιζε από την Α` τάξη. Βλέποντάς την σε αυτό το χάλι η Γερασιμούλα, μαθήτριά της ΣΤ`

τάξης, την έπαιρνε στη διπλανή αίθουσα που ήταν άδεια, άναβε το ηλεκτρικό καλοριφέρ και της στέγνωνε τα ρούχα. Για να μην κρυώνει την έντυνε προσωρινά με μια δικιά της ζακέτα. Μέχρι να στεγνώσουν τα ρούχα της, αναλάμβανε και το ρόλο της δασκάλας. Η αλληλοδιδασκτική μέθοδος (δηλαδή οι μεγάλοι μαθητές να διδάσκουν τους μικρούς), όταν γίνεται με τους κατάλληλους μαθητές και την ώρα που πρέπει, προσφέρει πολλά στο μονοθέσιο σχολείο.

Ο Παναγής ήταν μια άλλη περίπτωση. Μελαχρινός, αδύνατος, σκληραγωγημένος, ζωηρός, πάντα χαμογελαστός, είχε κερδίσει τη συμπάθεια όλων. Ήταν κουρεμένος με την ψιλή μηχανή κι όταν χαμογελούσε γινόταν ιδιαίτερα συμπαθητικός. Την πρώτη ημέρα που τον γνώρισα με αιφνιδιασε, όταν του έδωσα ένα μολύβι για να ζωγραφίσει και το κράτησε σαν ακόντιο. Δεν είχε πάει στο Νηπιαγωγείο και από το σπίτι δεν είχε καμιά βοήθεια. Έτσι, τα πρώτα μαθήματα μαζί του ήταν να κρατάει το μολύβι με το σωστό τρόπο.

Από τον Παναγή αποτυπώθηκε έντονα στη μνήμη μου και μια πολύ χαριτωμένη σκηνή. Όταν τέλειωνα το μάθημα της Γλώσσας με την Α` τάξη, για να μην κάνει φασαρία, του έδινα ένα μεταλλικό κόκκινο αυτοκινητάκι για να παίζει στο θρανίο. Του άρεσε πάρα πολύ αυτό το αυτοκινητάκι, γιατί πρώτη φορά έπαιζε με τέτοιο παιχνίδι. Χαλάρωνε τόσο πολύ, όταν κυλούσε τις ρόδες πάνω στο θρανίο, που μερικές φορές τον έπιανε ο ύπνος. Ο καημένος ο Παναγής ξυπνούσε πολύ πρωί, γιατί ερχόταν κι αυτός με τα πόδια στο σχολείο από έναν μακρινό οικισμό και ο ύπνος των ολίγων λεπτών μερικές φορές του είχε γίνει απαραίτητος. Όταν ακουγόταν ένα ελαφρύ ροχαλητό στην τάξη, συνήθως συνοδευόταν και από τη φράση κάποιου μαθητή: «Σιγά, ο Παναγής κοιμάται!» Τότε όλοι οι μαθητές μιλούσαν χαμηλόφωνα, δίχως ποτέ να το έχω ζητήσει. Ο Πα-

ναγής, για το διάστημα που κοιμόταν, μας είχε «επιβάλει» τη χαμηλόφωνη μέθοδο διδασκαλίας Montessori!

Ιωάννινα 24 Δεκεμβρίου 2013

Ο μικρός ποιητής σίγησε!

Ξεφυλλίζοντας το προσωπικό αρχείο της Δημοτικής Εκπαίδευσης, ανέσυρα μια πολύ χαριτωμένη ιστορία από τα χρόνια που ήμουν Διευθυντής, με πρωταγωνιστές το Γιώργο και τη Μαρίνα, μαθητές της ΣΤ΄ τάξης.

Μια μέρα ήρθε στο γραφείο μου η Μαρίνα εννευρισμένη και μου παραπονέθηκε ότι ο Γιώργος καθημερινά, εν ώρα μαθήματος, της γράφει ερωτικά ραβασάκια και τα πετάει στο θρανίο της. Μου άφησε μάλιστα και δύο ραβασάκια για να διαβάσω και αποχώρησε από το γραφείο με τη διαβεβαίωσή μου ότι θα επιληφθώ του θέματος. Πριν έρθει σε μένα, παραπονέθηκε και στη δασκάλα της, αλλά ο Γιώργος «δεν συμμορφώθη με τας υποδείξεις» συνέχισε το ποιητικό του κρεσέντο.

Διαβάζοντας τα δύο ερωτικά ποιήματα του Γιώργου, εντυπωσιάστηκα από την ονειροπόλα έκφραση των αισθημάτων του σε ελεύθερο στίχο! Δεν περίμενα ποτέ ένας τόσο ζωηρός και εξωστρεφής μαθητής, που «επισκέφτηκε» αρκετές φορές το γραφείο μου για παραπτώματα, θα μου αποκάλυπτε μια τέτοια ποιητική διάσταση του χαρακτήρα του! Γι' αυτό ακολούθησε μια δεύτερη σκέψη ότι ίσως τα αντέγραψε. Παρατηρώντας, όμως, ότι τα ποιήματα είχαν ορθογραφικά λάθη και εκφραστικές διορθώσεις της τελευταίας στιγμής, επανήλθα στην πρώτη σκέψη, ότι πιθανόν να τα έγραψε και μόνος του.

Ανεξάρτητα όμως ποιος τα έγραψε, η ουσία του παρόντος άρθρου βρίσκεται στον παιδαγωγικό χειρισμό, που έχει ανάγκη ένα τέτοιο περιστατικό από το δάσκαλο.

Αξίζει να δουν το φως της δημοσιότητας τα δύο ποιήματα του Γιώργου, τα οποία είχε στολίσει και με δύο καρδούλες το καθένα.

1° ΑΠΟ ΤΟ ΓΙΩΡΓΟ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΑΡΙΝΑ

Ένα βράδυ που σε είχα ονειρευτεί σε είδα στη σελήνη να τραγουδείς σαν αηδόνη.

Σε κοιτούσα και πέθαινα γιατί δεν ήσουν μαζί μου.

Να αγναντεύουμε τον ήλιο.

Θα σε αγαπώ όσο ο ήλιος και η σελήνη πάνε χωριστά.

2° ΑΠΟ ΤΟ ΓΙΩΡΓΟ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΑΡΙΝΑ

Τα δύο σου μάτια τα ωραία με έχουν ξετρελάνει.

Το μαλλί σου το γλυκό με φέρνει κοντά σου.

Το πρόσωπό σου το αγελακό με κάνει να σε αγαπώ με όλη μου την ψυχή.

Το Σάββατο θέλεις να πάμε Goody's στις 7:00 - 8:00 ;

Διαβάζοντας τα δύο ποιήματα, ειδικά το δεύτερο, είναι δύσκολο να μη γελάσει κανείς, με το γύρισμα που κάνει ο Γιώργος στον τελευταίο στίχο από τον ποιητικό στον πεζό λόγο, εκφράζοντας την έντονη επιθυμία του να συναντηθεί με τη Μαρίνα. Εδώ είναι ο Γιώργος που ήξερα. Στη σχολική τάξη, όμως, όταν ο εκπαιδευτικός αντιμετωπίζει τέτοιο περιστατικό, ας έχει υπόψη του, ότι απαιτείται σοβαρότητα και παιδαγωγική ευαισθησία και όχι χειρισμοί που διακωμωδούν τα αισθήματα των μαθητών. Να καταφέρει δηλαδή να χειριστεί την υπόθεση, δίχως να πληγωθεί ο ερωτευμένος μαθητής, δίχως να νιώσει ντροπή στα μάτια των συμμαθητών του και ταυτόχρονα να σταματήσει και η ενόχληση προς τη μαθήτριά. Για έναν εκπαιδευτικό, που σέβεται τους μαθητές του και τον εαυτό του, όλα αυτά μπορούν να επιτευχθούν. Το γέλιο που μπορεί να βγάλει ένα τέτοιο περιστατικό, ο εκπαιδευτικός πρέπει να το κρατήσει μακριά από τη σχολική τάξη.

Κάλεσα ιδιαιτέρως το Γιώργο στο γραφείο μου (χωρίς βέβαια να του αποκαλύψω ότι έχω στα χέρια μου δύο ερωτικά του ποιήματα) και με πολύ ήπιο τόνο του είπα για τα παράπονα που μου έκανε η Μαρίνα. Ακολούθησε μια μικρή παύση στο λόγο μου για να δω τις αντιδράσεις του. Ο Γιώργος έδειχνε πολύ αγχωμένος. Συνέχισα στον ίδιο ήπιο τόνο λέγοντάς του, ότι καλό είναι, να σεβαστεί την επιθυμία της Μαρίνας. Η συμβουλή μου αυτή, σαν να τον βρήκε σύμφωνο και σαν να τον ηρέμησε λίγο. Μου απάντησε αποφασιστικά ότι δεν πρόκειται να της ξαναγράψει άλλο ποίημα.

Ο καημένος ο Γιώργος συμμορφώθηκε, γιατί έκτοτε η Μαρίνα δεν ξανάκανε παράπονα. Μπορεί να ενοχλήθηκε από τη δημοσιοποίηση των αισθημάτων του ή μπορεί να σεβάστηκε την επιθυμία της Μαρίνας. Όπως και να `χει η υπόθεση, το αποτέλεσμα ήταν ότι ο μικρός ποιητής σίγησε!

Ιωάννινα 1 Ιανουαρίου 2014

Ντουέτο κιθάρας στην τάξη

Οι αξιόλογοι άνθρωποι της σιέφης και της πράξης, πάντα έχουν ενδιαφέροντα πράγματα να μας πουν, όταν τους καλούμε στην τάξη: ειδικά, όταν η επίσησή τους συνδέεται με κάποιο Σχέδιο Εργασίας (Project).

Ο δάσκαλος όταν έχει καλεσμένο στην τάξη, κάθεται σ' ένα θρανίο και παίζει το ρόλο του μαθητή. Μετά την εισήγηση του καλεσμένου, ακολουθούν ερωτήσεις και απορίες (μαθητών και δασκάλου) σχετικές με το θέμα. Έτσι στήνεται ένας πολύ γόνιμος διάλογος και οι μαθητές αποκτούν νέες γνώσεις.

Το Δεκέμβριο του 1998, κάλεσα στην τάξη μου (Ε΄1), ένα ντουέτο κιθάρας, που το αποτελούσαν η μητέρα της μαθήτριάς μου Βάσιας με μια φίλη της. Μας χάρισαν ωραίες στιγμές, παίζοντας και τραγουδώντας Χριστουγεννιάτικα τραγούδια. Όλοι χαρήκαμε αυτό το «μάθημα»! Οι μαθητές έχουν ανάγκη από τέτοια μαθήματα, που ξεφεύγουν απ' την καθημερινότητα και ενώνουν το σχολείο με την κοινωνία. Ένας δεσμός τόσο απαραίτητος για την ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών.

Με την ολοκλήρωση της εκδήλωσης, η μητέρα της Βάσιας προσέβη με μια ακόμη ευγενική προσφορά. Μοίρασε σε όλους μας, από μια φιλοτεχνημένη καρτέλα, που εμπεριείχε ένα ωραίο και λιτό ποίημα του Ταγκόρ Ραμπιτρανάθ:

Να κάνω τη ζωή μου απλή και ίσια
σαν μια φλογέρα καλαμένα
που θα γεμίζει
Μουσική!

Ιωάννινα 25 Ιουλίου 2016

Οι αταίριαστοι

Στα σχολεία που εργάστηκα ως δάσκαλος και διευθυντής, πάντα συμμετείχα σε όλες τις εκδηλώσεις που οργάνωνε ο σύλλογος γονέων και κηδόμενων. Σε τέτοιες εκδηλώσεις το σχολείο ενώνεται με την κοινωνία. Ένας δεσμός τόσο απαραίτητος, για την ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών.

Σήμερα, γύρισα τη μηχανή του χρόνου 30 χρόνια πίσω, όταν ήμουν δάσκαλος στο Λόφο του Στρέφη, στο 43ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών, σε ένα τμήμα της Ε' τάξης. Πλησίαζαν οι Απόκριες και ο σύλλογος γονέων και κηδόμενων είχε οργανώσει έναν αποκριάτικο χορό, στο ξενοδοχείο Park, επί της οδού Λεωφόρου Αλεξάνδρας.

Με γοήτευε η ιδέα να εμφανιστώ στο χορό μεταμφιεσμένος, χωρίς όμως να φορέσω μάσκα. Ήθελα να πετύχω τη μεταμφίεσή μου μ' ένα καλό μακιγιάζ. Ανακοίνωσα την σκέψη μου αυτή, στο φίλο και συνάδελφο Παναγιώτη, που διδασκε στην Δ' τάξη. Αμέσως έδειξε ενδιαφέρον, να εμφανιστούμε μαζί μεταμφιεσμένοι στο χορό. Δεν ανακοινώσαμε σε κανέναν άλλο δάσκαλο το σχέδιό μας, για να μη διαρρεύσει. Θέλαμε ένα καλό μακιγιάζ και μια καλή στολή. Η Λουκία, σύζυγος του Παναγιώτη, ανέλαβε τη μεταμόρφωσή μας: τον Παναγιώτη σε αναρχικό κι εμένα σε άραβα!

Ο Παναγιώτης φόρεσε ένα ξεβαμμένο στενό μπλουτζίν, τα μπατζάκια μέσα σε μαύρες αρβύλες, λυτά κορδόνια, μαύρη μπλούζα με το γράμμα «Α» στο στήθος σε άσπρο χρώμα, μαλλιά δεμένα κοτσίδα και στο πρόσωπο κόκκινες ανταύγειες.

Εγώ φόρεσα ένα καλοσιδερωμένο μαύρο παντελόνι, μαύρα παπούτσια, άσπρο πουκάμισο, γκρι παλτό, μαντίλι άσπρο στο κεφάλι πιασμένο με δύο μαύρες στρογγυλές κορδέλες, κάλυψη των ματιών με μαύρα γυαλιά και στο πρόσωπο σοκολατί α- νταύγειες.

Τρομερή η Λουκία στο μακιγιάζ!!! Μεταμόρφωσε πειστικά τον άντρα της σε έξαλλο αναρχικό και μένα σε μελαμψό άρα- βα! Ο ένας δίπλα στον άλλον, ήμασταν ένα αταίριαστο ντουέ- το! Με τις ευχές της Λουκίας για επιτυχία του σχεδίου μας, ο Παναγιώτης έβαλε μπρος τη μηχανή. Απ' το Λυκαβηττό κα- τηγορίσαμε τη Λεωφόρο Αλεξάνδρας, με κατεύθυνση το πεδίο του Άρεως, όπου βρισκόταν το ξενοδοχείο Park.

Ήταν η πρώτη φορά που πήγαινα μεταμφιεσμένος σε χορό κι ένιωθα λιγάκι άβολα. Στο δρόμο σιεφτόμουν ότι από το πρώτο βήμα στο ξενοδοχείο θα μας κάνουν τσακωτούς. Θεω- ρούσα απίθανο, μόνον με το μακιγιάζ, να περάσουμε απαρα- τήρητοι. Ο Παναγιώτης δε συμεριζόταν τις δικές μου ανα- σφάλειες, παρόλο ότι ήταν πιο ειτεθειμένος στο πρόσωπο να αναγνωριστεί. Ήταν αεράτος! Φορούσε κι ένα μόνιμο χαμόγε- λο στο πρόσωπο και δεν καταλάβαινε τίποτε.

Φθάσαμε στο ξενοδοχείο Park με καθυστέρηση μιας ώρας, ώστε η αίθουσα να είναι γεμάτη κόσμο. Μας βόλεψε η πολυ- κοσμία, για να μη γίνουμε εύκολος στόχος.

Στην είσοδο του ξενοδοχείου περάσαμε απαρατήρητοι, α- νάμεσα σε μερικούς μαθητές και γονείς. Καλό σημάδι αυτό! Τόνωσε λιγάκι το ηθικό μας. Αποφύγαμε το ασανσέρ, για να μην βρεθούμε πολύ κοντά με μαθητές και γονείς. Ανεβήκαμε γρήγορα τα σκαλιά και φθάσαμε στο διάδρομο, που οδηγούσε στην αίθουσα της εκδήλωσης. Κοντοσταθήκαμε λίγο να πά- ρουμε μια ανάσα. Από δω και πέρα άρχιζαν τα δύσκολα! Θα μας άφηναν να μπούμε μέσα; Θα μας αναγνώριζαν; Τι απ' τα δύο θα γινόταν;

Χωρίς χρονοτριβή και με αποφασιστικά βήματα μπήκαμε στην αίθουσα, που ήταν γεμάτη κόσμος. Παραδόξως, δεν μας πρόσεξε κανείς! Απίστευτο! Δεν μας αναγνώρισαν! Η αυτοπεποίθησή μας ανέβηκε στα ύψη! Στην πόρτα της εισόδου δεν μας ζήτησαν ούτε τις προσιλήσεις! Νόμισαν ότι είμαστε πελάτες του ξενοδοχείου, που κατά λάθος μπήκαμε στον παιδικό χορό, θα το καταλαβαίναμε και θα αποχωρούσαμε.

Αμ, δε! Προς έκπληξη όλων, στρογγυλοκαθίσαμε στο πιο κεντρικό τραπέζι, δίπλα απ' την ορχήστρα και δείχναμε να απολαμβάνουμε τον αποκριάτικο χορό. Από δω και πέρα άρχισαν οι ρόλοι να αντιστρέφονται. Η ανησυχία μεταφέρθηκε στους γονείς. Ήμασταν ανεπιθύμητοι και το έβλεπες στα μάτια τους. Ποιος όμως, θα έβρισκε το θάρρος να βγάλει τα κάστανα απ' τη φωτιά; Να απομακρύνει το έξαλλο φοιητικό και τον μελαμψό άραβα απ' το κεντρικό τραπέζι, τη στιγμή μάλιστα που απολάμβαναν τη βραδιά! Κανείς! Κάποια στιγμή ο Παναγιώτης ήθελε να χορέψει, αλλά τον συγκράτησα για να μην τον αναγνωρίσουν.

Με το πέρασμα του χρόνου η ατμόσφαιρα όλο και ηλετριζόταν! Όλα τα μάτια πλέον, είχαν καρφωθεί πάνω μας. Η Λουκία με το εξαιρετικό μακιγιάζ, μας είχε κάνει αγνώριστους. Τα πηγαδάκια με τους γονείς όλο και πλήθαιναν, για το πως θα απομακρύνουν τους ανεπιθύμητους εισβολείς. Κάποιος γονέας συνομιλούσε έντονα μ' έναν σερβιτόρο. Ο πρόεδρος του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων μάς κοιτούσε επίμονα. Ξαφνικά, τον έχασα από τα μάτια μου. Υπέθεσα ότι θα πήγε στο διευθυντή του ξενοδοχείου για να ζητήσει την απομάκρυνσή μας. Από δω και πέρα, ο κλοιός άρχισε να σφίγγει. Η ανησυχία όλων μεγάλωνε! Η ορχήστρα σίγησε. Η ώρα της αποκάλυψης πλησίαζε! Η ατμόσφαιρα δεν έπαιρνε άλλα αρνητικά φορτία.

Συμφωνήσαμε με τον Παναγιώτη ότι ήρθε η κατάλληλη στιγμή για την αποκάλυψη. Σηκωθήκαμε απ' το τραπέζι και

κατευθυνθήκαμε προς την ορχήστρα, με τα μάτια όλων να μας ακολουθούν. Ζήτησα το μικρόφωνο απ' τον τραγουδιστή, που με κοιτάζε σασιτισμένος. Μου το έδωσε. Σιγή ιχθύος, να ακούσουν όλοι, τι θα πει ο μελαμψός άραβας. Μόνον μια πρόταση πρόλαβα να πω: «Ο κύριος Παναγιώτης (τον έδειξα) και ο κύριος Τάσος (έδειξα τον εαυτό μου), σας εύχονται καλές Αποκριές!» Έγινε «το έλα να δεις!» Ένα ουρλιαχτό, ανάμεικτο με φωνές, γέλια και φασαρία, από 400 περίπου μαθητές κι άλλους τόσους γονείς, τράνταξαν το ξενοδοχείο! Όλοι οι μαθητές όρμησαν προς το μέρος μας, να διαπιστώσουν, αν όντως το έξαλλο φρικιό ήταν ο κύριος Παναγιώτης και ο μελαμψός άραβας ο κύριος Τάσος. Τα πρόσωπα των μαθητών έλαμπαν από χαρά! Έβλεπαν τους δασκάλους μεταμφιεσμένους στο χορό και τους φαινόταν πολύ παράξενο! Οι γονείς γελούσαν, που γίναμε παιδιά! Οι σκηές ήταν μοναδικές! Το σχέδιο μεταμφίεσης στέφτηκε με απόλυτη επιτυχία!

Την άλλη μέρα στο σχολείο η πλάκα συνεχίστηκε. Δεν σταμάτησα να πειράζω τους μαθητές μου, που δεν μας αναγνώρισαν. Τους είπα μάλιστα, ότι και του χρόνου την ίδια πλάκα θα πάθουν. «Δεν πρόκειται να την πάθουμε άλλη φορά», μου έλεγαν όλοι μαζί. Έτσι για την ιστορία να γράψω, ότι την επόμενη χρονιά, χωρίς να έχω παρέα τον Παναγιώτη, μεταμφιέστηκα πειρατής. Δεν πρόλαβα να κάνω ούτε ένα βήμα στο ξενοδοχείο Park και με αναγνώρισαν.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να επισημάνω ότι «οι αταίριαστοι» συμμετέχοντας σε αυτό το «μάθημα», καλυτέρευσαν τις παιδαγωγικές σχέσεις, κάτι πολύ σημαντικό για το εκπαιδευτικό έργο.

Ιωάννινα 23 Οκτωβρίου 2016

Αποχαιρετισμός με Κερκυραϊκές καντάδες!

Το σχολικό έτος 1987-1988 ήμουν δάσκαλος στο 3/θέσιο Δημοτικό Σχολείο Κάτω Γαρούνα Κέρκυρας, στις τάξεις Ε` και ΣΤ`. Όπως πάντα και σ` αυτό το σχολείο, είχα μια πολύ καλή επικοινωνία με τους μαθητές και τους γονείς.

Για τους Κερκυραίους μερικές φορές δεν άκουγα καλά λόγια απ` τους συναδέλφους μου. Τους θεωρούσαν ανθρώπους του συμφέροντος και τους κατέκριναν με μεγάλη ευκολία. Θυμάμαι μια κυρία, που δεν ήταν Κερκυραία, να λέει: «Οι Κερκυραίες πίνουν το κρασί με τις κούπες κι από εργόχειρο δεν ξέρουν τίποτε.»

Όλοι αυτοί, που κατέκριναν με τόση ευκολία τους Κερκυραίους, πιστεύω ότι κατά βάθος τους ζήλευαν, που ζούσαν σ` ένα τόσο όμορφο και τουριστικό μέρος! Βέβαια, ουδέποτε έδωσα σημασία σ` αυτούς τους αφορισμούς. Οι άνθρωποι είναι παντού ίδιοι. Το έργο τους χαρακτηρίζει την προσωπικότητά τους κι όχι ο τόπος καταγωγής τους. Όταν κάποιος είναι καλός στη δουλειά του, σε οποιοδήποτε σημείο του πλανήτη κι αν βρεθεί, κερδίζει την αναγνώριση των συνανθρώπων του. Οι δογματικές απόψεις πάντα ανατρέπονται απ` την ίδια τη ζωή.

Στο χωριό Κάτω Γαρούνα είχα μια δημιουργική σχολική χρονιά, που άφησε στη μνήμη μου πολλές ωραίες εικόνες! Θυμάμαι έντονα τους ηπειρώτικους χορούς, που χόρευαν οι μαθητές μου στην πλατεία του χωριού, την 25^η Μαρτίου. Όλοι οι κάτοικοι του χωριού εκείνη την ημέρα ευχαριστήθηκαν την ειδήλωση! Το έβλεπες στα πρόσωπά τους! Έλαμπαν από χα-

ρά! Τότε επιβεβαίωσα, αυτό που άκουγα στις καφετέριες της πόλης, ότι οι Κερκυραίοι αγαπούν τη μουσική και το τραγούδι.

Τους πρώτους οκτώ μήνες έμενα στην πόλη, στα ενοικιαζόμενα δωμάτια της οδού Λιστών. Πηγαινοερχόμουν στο σχολείο με το αυτοκίνητό μου, ένα κόκκινο Μίνι Κούπερ. Τους τελευταίους δύο μήνες μετακόμισα στην παραλία στον Άγιο Γόρδιο, τρία χιλιόμετρα βορειοδυτικά από το χωριό Κάτω Γαρόνα. Έμενα σε μια ωραία μονοκατοικία, χτισμένη μέσα στα δέντρα, με φόντο τη θάλασσα. Κάθε μεσημέρι, μετά το σχολείο, χαλάριζα στην πεντακάθαρα παραλία. Μόλις άρχισε να βραδιάζει, ανηφόριζα στο χωριό. Γευμάτιζα στην ωραία ταβέρνα του «Γεό» παρέα με τους γονείς. Έπινα μαζί τους και καμιά κούπα λευκό κρασί δικής τους παραγωγής. Η πολυτελής διαμονή μου στον Άγιο Γόρδιο, ήταν προσφορά των γονέων. Μάταια προσπαθούσα να εντοπίσω τον ιδιοκτήτη της μονοκατοικίας για να τον πληρώσω. Αθόρυβα και ταπεινά, οι γονείς τα είχαν ρυθμίσει όλα!

Η σχολική χρονιά έφθανε στο τέλος της. Η μέρα του αποχαιρετισμού πλησίαζε. Μία ομάδα γονέων οργάνωσε - εκτός ωρολογίου προγράμματος - μια αποχαιρετιστήρια εκδρομή στο παραθαλάσσιο χωριό Ρόδα, βόρεια της Κέρκυρας. Όλοι οι μαθητές και οι γονείς δήλωσαν συμμετοχή.

Ένα λεωφορείο γεμάτο χαρούμενους ανθρώπους, ένα Σάββατο πρωί, στα μέσα Ιουνίου, ξεκίνησε για τη Ρόδα. Προσωπικά, ένιωθα μια συναισθηματική φόρτιση. Σε μερικές ημέρες θα εγκατέλειπα την Κέρκυρα και θα επέστρεφα στην Αθήνα. Το μυαλό μου διαρκώς ταξίδευε έξω απ' το λεωφορείο. Ξαφνικά, η διάθεσή μου άλλαξε, όταν μια μητέρα είπε φωναχτά: «Ηρθε η ώρα να αφιερώσουμε μερικές καντάδες στο δάσκαλο.» Έβλεπα μια διάθεση όλων να μ' ευχαριστήσουν! Σε χρόνο μηδέν, εξαιρετικές φωνές συντονίστηκαν, γυναικείες, αντρικές και

παιδικές κι άρχισαν να τραγουδούν! Εντυπωσιάστηκα! Είχα την αίσθηση ότι βρισκόμουν σε ωδείο και όχι σε λεωφορείο. Συνειρμικά, ήρθαν στο νου μου οι πικρόχολες κουβέντες εκείνης της κυρίας, ότι «οι Κερκυραίες πίνουν το κρασί με τις κούπες κι από εργόχειρο δεν ξέρουν τίποτε.» Πόσο άδικες ήταν! Αγνοούσε η εν λόγω κυρία, ότι οι Κερκυραίες έχουν το δικό τους «εργόχειρο», τη μουσική και το τραγούδι! Φθάσαμε στη Ρόδα και τότε μόνον σταμάτησαν οι Κερκυραϊκές καντάδες.

Μόλις κατεβήκαμε απ' το λεωφορείο, οι μαθητές έτρεξαν στην παραλία να νοικιάσουν θαλάσσια ποδήλατα. Παρότρυναν και μένα να κάνω το ίδιο. Εγώ ως βουνίσσιος φοβόμουν τα βαθιά νερά και αρνήθηκα να τους ακολουθήσω. Ένας πατέρας όμως με καθησύχασε. «Είμαστε εμείς εδώ δάσκαλε, μην ανησυχείς. Γεννηθήκαμε στη θάλασσα.» Ξεθάρρεψα λίγο, κι έκανα κι εγώ μια βόλτα. Μετά οι μαθητές σχημάτισαν έναν κύκλο στη θάλασσα κι έπαιζαν με μια πλαστική μπάλα. Μ' άρεσε αυτό το παιχνίδι και μπήκα κι εγώ στον κύκλο. Οι μαθητές χαιρόταν πολύ, που έπαιζα μαζί τους! Ύστερα από λίγη ώρα, το παιχνίδι μεταφέρθηκε στην παραλία. Άλλοι μαθητές έπαιζαν με τις ρακέτες, άλλοι με την μπάλα κι άλλοι με την άμμο. Μετά ριχνόταν στη θάλασσα να ξεπλυθούν. Σταματημό δεν είχαν!

Οι μαθητές επειδή γνώριζαν ότι θα επιστρέψω στην Αθήνα, ερχόταν συνέχεια δίπλα μου. Όλοι ήθελαν να μου πουν κάτι. Τους άκουγα όλους με ευχαρίστηση. Κάποια στιγμή ο οδηγός του λεωφορείου μου λέει: «Καλά, πώς τους αντέχεις; Σ' έχουν τρελάνει! Δεν σ' έχουν αφήσει ούτε λεπτό ήσυχο!» Εκείνη τη στιγμή όμως, γινόταν ένα άλλο «μάθημα», που ο οδηγός δεν μπορούσε να καταλάβει.

Ήρθε το μεσημέρι. Οι γονείς έστρωσαν κιλίμια κάτω απ' τα δέντρα. Όλες οι παρέες είχαν πάρει μαζί τους το μεσημεριανό φαγητό, εκτός από μένα, που είχα την πολυτέλεια να είμαι καλεσμένος σε όλα τα τραπέζια. Κάθε στρωσίδι και το δικό του

κουμάντο. Μου άρεσε πολύ η απλότητα αυτών των ανθρώπων! Οι πλάκες που έκαναν μεταξύ τους! Χαιρόταν πραγματικά τη ζωή! Εισέπραττες τη θετική τους ενέργεια! Ενθουσιάστηκα! Κάποια στιγμή τους λέω φωναχτά: «Ξέχασα να σας πω να φέρετε κάτι!» Όλοι με κοιτάζαν με απορία. «Δεν σας είπα να φέρετε λίγο κρασί για τα ξεχωρίσματα.» Έπεσε ομαδικό γέλιο! «Τι λες δάσκαλε!», μου λέει μια μητέρα, «τι θέλεις να πιείς; κόκκινο; λευκό; ροζέ; απ` όλα έχουμε!» Όπα! να τες κι οι κούπες της κυρίας! Άρρησαν λίγο να πέσουν, αλλά έπεσαν όλες μαζί! Δοκίμασα και τα τρία είδη κρασιού. Όλα ήταν εξαιρετικά! Δεν ήξερες ποιο να διαλέξεις! Σε όλες τις παρέες υπήρχε κι ένα μπουκάλι κρασί. Μια συνήθεια που έρχεται στο ελληνικό τραπέζι απ` την αρχαιότητα και συνεχίζεται στην Ορθόδοξη παράδοσή μας. «Όινοσ ευφραίνει καρδιαν», λέει ένας ψαλμός του Δαυίδ, όταν φυσικά δε χάνεται το μέτρο. Κι ένα μπουκάλι κρασί που έβλεπα σε κάθε στρωσίδι, ήταν ο ορισμός του μέτρου. Η εν λόγω κυρία, που κατέκρινε τις Κερκυραίες, γνώριζε πολύ καλό εργόχειρο! Δε γνώριζε όμως από κούπες! Δε γνώριζε να χαιρετά τη ζωή! Κάτι που γνώριζαν πολύ καλά οι κάτοικοι στο χωριό Κάτω Γαρούνα!

Μετά το φαγητό ήρθε η ώρα για κυκλωτικούς χορούς. Οι μαθητές μου χόρεψαν τους ίδιους ηπειρώτικους χορούς, που είχαν χορέψει στην πλατεία του χωριού, την 25^η Μαρτίου. Οι γονείς για άλλη μια φορά ευχαριστήθηκαν τους χορούς και χάρηκαν τα παιδιά τους! Ήταν το ελάχιστο που μπορούσα να προσφέρω κι εγώ εκείνη την ημέρα.

Στο δρόμο της επιστροφής, οι γονείς πάλι τραγούδησαν Κερκυραϊκές καντάδες και πάλι αφιερωμένες στο δάσκαλο. Φθάσαμε στο χωριό με τη συναισθηματική φόρτιση να επανέρχεται. Με αποχαιρέτησαν όλοι με μεγάλη εγκαρδιότητα! Το ίδιο κι εγώ! Απομακρύνθηκα απ` το λεωφορείο, αποφεύγοντας να κοιτάξω προς τα πίσω. Οι σπουδές μου στην Αθήνα

με περίμεναν. Φεύγοντας πήρα μαζί μου την αγάπη των μαθητών μου και τη μεγάλη εκτίμηση των γονιών τους! Συναισθήματα που ο χρόνος φάνηκε ανήμπορος να σβήσει!

Πέρασαν 28 χρόνια από τότε! Ποτέ δεν ξέχασα τον αποχαιρετισμό με τις Κερινουραϊκές καντάδες!

Ιωάννινα 1 Νοεμβρίου 2016

Στο σπίτι του Αχαιού

Στα σχολεία που εργάστηκα ως δάσκαλος και διευθυντής, πάντα είχα μια πολύ καλή επικοινωνία με τους γονείς, που αρκετές φορές ξέφευγε απ' τα στενά πλαίσια του σχολείου. Ήταν μια επικοινωνία ανιδιοτελής και καθαρή κι απ' τις δυο πλευρές, γι' αυτό και είχε τη δική της συμβολή στο εκπαιδευτικό μου έργο. Πολλές φορές βρέθηκα σε σπίτια μαθητών μου, σε γιορτές, γενέθλια και συμπόσια. Εκεί ένιωθα να συμμετέχω σ' ένα άλλο «μάθημα»!

Η ιστορία που θα σας αφηγηθώ, συνέβη στην Οβρυά Πατρών, στις 21 Μαΐου του 1993. Την ημέρα αυτή ήμουν καλεσμένος στη γιορτή του Κώστα, επονομαζόμενου και Αχαιού, προέδρου του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων, του 2ου Δημοτικού Σχολείου Οβρυάς Πατρών. Στο εν λόγω σχολείο, ήμουν δάσκαλος τη διετία 1992-1994. Με τον Κώστα είχαμε μια πολύ καλή επικοινωνία σε θέματα του σχολείου, αλλά γίναμε και καλοί φίλοι. Τον έλεγα Αχαιό και με αποκαλούσε Δωριέα εξαιτίας της ηπειρωτικής καταγωγής μου. Του άρεσαν πολύ αυτές οι προσφωνήσεις, ίσως επειδή δούλευε στην αρχαιολογική υπηρεσία. Πολλές φορές τον πειραζα, αναφέροντας το ιστορικό γεγονός, της καθόδου των Δωριέων στην Πελοπόννησο και την υποταγή των Αχαιών. Άρα και συ του έλεγα, μπορεί να είσαι Δωριέας και να μην το ξέρεις. «Αδύνατον!» μου έλεγε χαριτολογώντας, «εγώ είμαι γνήσιος Αχαιός!» Από την Οβρυά πήρα μετάθεση το Σεπτέμβριο του 1994 για την πόλη των Πατρών. Ο Αχαιός όμως, εξακολούθησε να με κα-

λεί κάθε χρόνο στη γιορτή του. Σημάδι ανιδιοτελούς φιλίας και εκτίμησης!

Επανέρχομαι ξανά, στην εν λόγω γιορτή του Αχαιού, που έγραψε τη δική της ιστορία! Όχι, γιατί οι άλλες γιορτές στο σπίτι του υστερούσαν σε κέφι και γλέντι. Αλλά η πρώτη φορά, σε ό,τι ωραίο βιώνουμε, αποτυπώνεται πιο έντονα στο νου και την καρδιά.

Πήγα στο σπίτι του Αχαιού, λίγο πριν τη δύση του ηλίου, απ' τους πρώτους καλεσμένους. Του ευχήθηκα χρόνια πολλά, προσφέροντας ένα μπουκάλι τσίπουρο, που συνοδεύοταν με μια ευχητήρια κάρτα, που την υπέγραφα ως Δωριέας. Στη συνέχεια ο Αχαιός με οδήγησε στην κουζίνα, όπου γινόταν το ζέσταμα (τσίπουρο με κοιχορέτσι) για το μεγάλο γλέντι. Το όλο σκηνικό, μου θύμιζε έντονα τις γιορτές των παιδικών μου χρόνων στα Δολιανά Ιωαννίνων.

Οι καλεσμένοι σιγά - σιγά πλήθαιναν. Μεταξύ των καλεσμένων και μερικοί μαθητές μου με τους γονείς τους. Η κουζίνα γέμισε ασφυκτικά, το ίδιο και το σαλόνι. Οι τελευταίοι καλεσμένοι βρέθηκαν όρθιοι στη βεράντα του σπιτιού. Όπως λέει ο λαός μας, «όλοι οι καλοί χωράνε». Η εξωστρέφεια της οικογένειας Αχαιού με εντυπωσίασε!

Η μάζωξη τόσων πολλών ανθρώπων, σε τόσο μικρούς χώρους, έφικανε τη διάθεση όλων. Έφερνε μια ζεστασιά, ένα πραγματικό κέφι! Ο οίνος του Αχαιού ήταν ειλεκτός! Το ίδιο οι μεζέδες, οι σαλάτες, το ψητό, το βραστό, όλα πρώτης ποιότητας! Χαρά στο κουράγιο της γυναίκας του, για όλη αυτή την ετοιμασία!

Η βραδιά φαινόταν να έχει «άγριες» διαθέσεις! Μύριζε μπαρουτί! Το αισθανόσουν γύρω σου! Μερικοί καλεσμένοι άρχισαν τις «κρασομαχίες»! Ανά δύο, κρατώντας από ένα ποτήρι γεμάτο κρασί, σταύρωναν τα χέρια τους, έλεγαν «άσπρο πάτο» και το έπιναν με τη μία. Μετά ακολουθούσε το ηπειρώ-

τικο τραγούδι, «κρασί εγώ σε πίνω για καλό και συ με πας στον τοίχο». Οι μερακλήδες πλέον δεν κρατιόταν! Ήθελαν να χορέψουν! Το κέφι είχε ανάψει για τα καλά! Μία γωνία του σαλονιού έγινε πίστα! Οι καλεσμένοι στο σαλόνι, στην κουζίνα, στη βεράντα, απολάμβαναν μια υπέροχη βραδιά! Περασμένα μεσάνυχτα και δεν έλεγε κανείς να εγκαταλείψει το πεδίο «μάχης» του Αχαιού! Το καρπούλι καλά βαστούσε! Όλοι επικοινωνούσαν με όλους! Ο Αχαιός ήταν η ψυχή του γλεντιού! Πρώτος στα τραγούδια της τάβλας, πρώτος στα τραγούδια του χορού, πρώτος και στις «κρασομαχίες»!

Ξαφνικά, βλέπω τον Αχαιό με το δίκαννο στο χέρι, να βγαίνει στη βεράντα και να φωνάζει: «Για το δάσκαλο!» και να ρίχνει δύο ντουφειές στον αέρα! Ήμουν πρώτος στη λίστα των προσφωνήσεων, γιατί ήμουν ο καινούργιος καλεσμένος της παρέας. Ο Αχαιός δεν κρατιόταν με τίποτε! Σταμάτησε τις ντουφειές μόνον, όταν ολοκλήρωσε τη λίστα! Εκείνο το βράδυ περιμένα στο γλέντι και την αστυνομία. Δεν ήρθε όμως. Κανείς δεν διαμαρτυρήθηκε! Ο Αχαιός ήταν αγαπητός στη γειτονιά και απολάμβανε μιας προνομιακής ασυλίας. Μόνο ένα μικρό κουταβάκι διαμαρτυρήθηκε. Έσιουζε το καημένο απ' το φόβο του!

Κατά το ξημέρωμα άρχισαν να σερβίρονται σιέτοι καφέδες στους «κρασομάχους» για να συνέλθουν. Οι «κρασομαχίες» πάντα έχουν το τίμημα τους. Προσωπικά, κρατιόμουν πολύ καλά, γιατί αρνήθηκα να γίνω «κρασομάχος». Πάντα στα συμπόσια μου άρεσε να πίνω με μέτρο.

Η ανατολή του ηλίου, με βρήκε στο σπίτι του Αχαιού! Σημάδι ότι το μεγάλο γλέντι τελείωσε. Ήταν μια αξέχαστη βραδιά!

Κάθε χρόνο στη γιορτή του Αχαιού, ένιωθες την ίδια ζεστασιά, την ίδια διάθεση να το τραβήξεις μέχρι πρωίας! Θυμάμαι μια χρονιά, οι καλεσμένοι ήταν τόσο πολλοί, που η

γιορτή του Αχαιού μεταφέρθηκε σε κέντρο διασκέδασης των Πατρών. Ο Αχαιός, όπως πάντα, διαρκώς ευδιάθετος επικοινωνούσε με όλους! Η ορχήστρα διαρκώς έπαιζε τραγούδια για όλα τα γούστα! Οι σερβιτόροι διαρκώς έτρεχαν να μας εξυπηρετήσουν! Διαρκώς όμως, έλειπε κάτι. Η ζεστασιά του σπιτιού, τα κοντινά βλέμματα των καλεσμένων, τα τραγούδια της τάβλας, τα τραγούδια του χορού, οι σπιτικοί μεζέδες, όλα αυτά τα απλά πράγματα, που κανένα κέντρο διασκέδασης δεν μπορεί να σου δώσει!

Κλείνοντας, θα ήθελα να πω, ότι τον Ιούνιο του 2016, με πήρε τηλέφωνο ο Αχαιός. Μου είπε ότι έχει κρατημένο ένα μπουκάλι τσίπουρο, απ' αυτά που του προσέφερα στη γιορτή του, για να το πιούμε όταν θα ανταμώσουμε. Κράτησε μάλιστα και την ευχητήρια κάρτα που υπέγραψα ως Δωριέας. Υγεία να έχουμε Αχαιέ και θα το πιούμε κι αυτό το ρημάδι! Αλλά με ρέγουλο ε! κι όχι με μπαταριές!

Ιωάννινα 2 Νοεμβρίου 2016

Σημείωση: Επισκέψεις στα σπίτια μαθητών μου και στο δικό μου, μπορείτε να δείτε στο κανάλι μου στο YouTube, σε τέσσερα βίντεο: 1) «Ένα άλλο μάθημα» 2) «Φιλαράκια γειασας» 3) «Ωραία στιγμή στάσου!», 4) «Στο σπίτι του δασκάλου».

Αναμνήσεις από το σχολείο του δρόμου

Σήμερα, το 64^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών στεγάζεται σε ένα πολύ όμορφο και σύγχρονο διδακτήριο. Τότε που ήμουν διευθυντής (1999-2002) ήμασταν στην κυριολεξία στους τρεις δρόμους! Ήμασταν γνωστοί στο Πανελλήνιο ως «το σχολείο του δρόμου»!

Θυμάμαι την πρώτη ημέρα που ανέλαβα υπηρεσία, μάταια έψαχνα να βρω την αυλή του σχολείου, γιατί απλούστατα δεν υπήρχε! Πού να φανταστώ, ότι ο δρόμος που έβλεπα μπροστά μου, μεταμορφωνόταν κάθε πρωί σε αυλή σχολείου! Έπαθα σοι απ' τις πρωτόγνωρες και σουρεαλιστικές εικόνες που αντίκρισα. Ένα τριάρι διαμέρισμα, δύο αποθήκες και ένα ισόγειο κατάστημα, που βρίσκονταν σε τρία διαφορετικά οικοδομικά τετράγωνα, συνέθεταν τις έξι αίθουσες διδασκαλίας, όπου στεγαζόταν 108 μαθητές. Όσο για αυλή χρησιμοποιούσαμε ένα κομμάτι της οδού Ορφανίδου, μήκους 40 μέτρων, το οποίο κλείναμε με σιδερένιες κινητές μπάρες κι απ' τις δυο πλευρές, για να μη διέρχονται αυτοκίνητα και μηχανάκια.

Το σκηνικό της αυλής του δρόμου συμπλήρωναν οι απλωμένες μπουγάδες στις βεράντες των διαμερισμάτων. Παντελόνια, φούστες, σεντόνια,..... ανέμιζαν περιπαιχτικά πάνω απ' τα κεφάλια μας και μερικές φορές χάιδευαν τον ιστό της σημαίας και την πινακίδα του σχολείου. Με τη λήξη των μαθημάτων ο δρόμος επανερχόταν στην κυκλοφορία και το σχολείο γινόταν άορατο!

Στο δρόμο γινόταν η πρωινή προσευχή, τα διαλείμματα, η γυμναστική, οι γιορτές και οι εκδηλώσεις! Οι γονείς έβλεπαν τα παιδιά τους στο δρόμο να παίζουν θέατρο, να απαγγέλουν ποιήματα, να τραγουδούν, να χορεύουν, να παίζουν αθλητικά παιχνίδια... Να γιατί είχαμε κερδίσει το σεβασμό και την εκτίμηση των γονιών.

Μια μέρα ήρθε στο γραφείο μου ένα έγγραφο, που μας πληροφορούσε ότι μπορούμε να προμηθευτούμε δωρεάν δεντράκια από το Δήμο Πατρέων, για να τα φυτέψουμε στην αυλή του σχολείου μας. Έπεσε πολύ γέλιο με τους συναδέλφους, σχολιάζοντας τη σουρεαλιστική εικόνα: «Δεντράκια στην άσφαλτο!»

Πέρα όμως απ' το αστείο της υπόθεσης, η καθημερινότητα του σχολείου είχε πολλούς κινδύνους! Κατά την ώρα των μαθημάτων, μερικά μηχανάκια παραβίαζαν τις μπάρες, διασχίζοντας με μεγάλη ταχύτητα την αυλή του δρόμου! Άλλες φορές πάλι, μερικοί οδηγοί άνοιγαν τις μπάρες για να περάσουν το αυτοκίνητό τους, χωρίς μετά να τις κλείνουν. Τότε η αυλή του δρόμου, εν ώρα μαθήματος, επανερχόταν στην κυκλοφορία κι αυτό ήταν πολύ επικίνδυνο, αν δεν το αντιλαμβανόμουν. Όταν η αυλή του δρόμου είχε παρκαρισμένα αυτοκίνητα, το παιχνίδι των μαθητών γινόταν πιο δύσκολο.

Μερικές φορές είχαμε τραυματισμούς στο διάδρομο του διαμερίσματος, ο οποίος εξυπηρετούσε τις τάξεις Α', Β' και Γ'! Ο συνωστισμός ήταν πολύ μεγάλος! Τραυματισμούς όμως είχαμε και στην αυλή του δρόμου.

Μια άλλη πρωτοτυπία ήταν το «κινητό κυλικείο»! Είχα κανονίσει με το φούρναρη της γειτονιάς και μας έφερε με το αυτοκίνητό του, κάθε πρωί στο μεγάλο διάλειμμα, φρέσκιες τυρόπιτες, κουλούρια, γάλατα και αναψυκτικά. Έτσι οι μαθητές προμηθεύονταν κάθε ημέρα, το αναγκαίο κολατσιό τους στην αυλή του δρόμου!

Παρ' όλο τις δυσκολίες που καθημερινά αντιμετωπίζαμε, το 64^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, είχε τις καλύτερες ετήσιες εκθέσεις λειτουργίας, στην 5^η Περιφέρεια Δημοτικής Εκπαίδευσης Πατρών. Η άθλια κτιριακή υποδομή, ποτέ δεν έγινε άλλοθι για τους εκπαιδευτικούς, να μην πραγματοποιούν εκδηλώσεις στην αυλή του δρόμου. Εκδηλώσεις, που εκ των πραγμάτων έστελναν και ένα ηχηρό μήνυμα διαμαρτυρίας για την ανέγερση νέου διδακτηρίου.

Αντιμέτωπος με αυτή την κατάσταση, θεώρησα χρέος μου μαζί με τους γονείς να διεκδικήσουμε δυναμικά την ανέγερση νέου διδακτηρίου. Ενημερώσαμε αναλυτικά όλους τους αρμόδιους φορείς της πολιτείας. Η έκδοση του περιοδικού «Το σχολείο του δρόμου» από το σύλλογο γονέων και κηδεμόνων, είχε μεγάλη συμβολή στην ανάδειξη των προβλημάτων με εικόνες και σχόλια. Στο πλευρό μας από την πρώτη στιγμή στάθηκαν και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, τα οποία αξιοποιήσαμε με τον καλύτερο τρόπο! Ήταν ένας αγώνας για σεμινάριο!

Ποτέ ως διευθυντής δεν παρασύρθηκα από εξτρεμιστικές και ανεύθυνες φωνές, που ζητούσαν την κατάληψη του σχολείου και το κλείσιμο του παραλιακού δρόμου. Τέτοιες μορφές πάλης ήταν ξένες στο ήθος του αγώνα μας. Δεν έφταιγαν τίποτα τα παιδιά να χάνουν το μάθημα και οι πολίτες να ταλαιπωρούνται. Ο αγώνας μας είχε ποιότητα, ήρεμη δύναμη, σωστή τακτική, δίκιο, πολύ δίκιο, και προπαντός ακριβή στόχο! Γι' αυτό και δικαιώθηκε!

Έμεινε στη μνήμη μου, εκείνο το αυγουστιάτικο απόγευμα, του 2002. Ψιλόβρεχε, όταν μαζί με τον Ανδρέα Λοτσάρη, φίλο και πρόεδρο του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων, επισκεφτήκαμε το εργοτάξιο, όπου ριχνόταν τα θεμέλια του 64^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πατρών. Η συγκίνηση ήταν μεγάλη, καθόσον με την ολοκλήρωση της τριετούς θητείας μου, ευτύχησα να δω «τις αμυγδαλιές ν' ανθίζουν»· τα θεμέλια του νέου διδα-

κτηρίου να πέφτουν! Ήπιαμε και μια κρύα μπύρα επί τόπου, κάνοντας ευχές να στεριώσουν τα θεμέλια! Ξαφνικά, ένα ουράνιο τόξο εμφανίστηκε πάνω απ' το εργοτάξιο! Καλό σημάδι αυτό σχολιάσαμε με τον Ανδρέα και πήραμε το δρόμο για τη ταβέρνα του «Γενναίου», όπου γιορτάσαμε τη θεμελίωση του νέου διδακτηρίου! Ωραίες στιγμές, που ποτέ δεν μπορείς να ξεχάσεις!

Τιμής ένεκεν αυτού του συλλογικού αγώνα, έγραψα αυτές τις γραμμές, για να θυμούνται οι παλιοί και να μαθαίνουν οι νεότεροι, ότι η οδός Ορφανίδου έγραψε τη δική της ιστορία για 22 χρόνια!

Πέρασαν 14 χρόνια από τότε. Ποτέ δεν ξέχασα την ομορφιά του δίκαιου αγώνα μας! Μια ομορφιά, που πέρασε στη λησμονιά όλες τις δύσκολες στιγμές, που βίωσα στο 64^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών!

Κλείνω με συγκίνηση αυτό το άρθρο, αναλογιζόμενος ότι κάποτε, στην όμορφη Πάτρα, στην οδό Ορφανίδου, αριθμός 22, ένωσα κι εγώ τη φωνή μου μαζί με τους γονείς, για την ανέγερση του 64^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πατρών!

Ιωάννινα 30 Νοεμβρίου 2016

«Άνθρωπος - Σχολείο - Περιβάλλον. Ευθύνες και προοπτικές για ένα ζωντανό Πλανήτη»

(Γοποθέτηση Αναστασίου Τασινού, Σχολικού Συμβούλου 2^{ης} Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Γρεβενών, στο 22^ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Δ.Ο.Ε. - Π.Ο.Ε.Δ. 30 Απριλίου 2008 - 1 Μαΐου 2008)

Στις 18 Απριλίου 1991, ο Πρόεδρος και ιδρυτής της οργάνωσης για την προστασία του Περιβάλλοντος «GREEN-PEACE», Ντέιβιντ Μακ Τάγκαρτ, σε μια συγκλονιστική ομιλία στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, για το μέλλον του πλανήτη Γη, μεταξύ των άλλων είπε:

«Όταν απειλείται η ύπαρξή σου ή αλλάξεις συμπεριφορά ή κάνεις αυτό που έκαναν οι δεινόσαυροι. Εξαφανίζεσαι. Για την ακρίβεια, καθώς βρίσκομαι εδώ, ενθυμούμαι ένα πολύ γνωστό κινούμενο σχέδιο, όπου ένας δεινόσαυρος ανεβασμένος στο βήμα απευθύνεται σ' ένα συνέδριο δεινοσαύρων. Η ομιλία του, ίσως θα πρέπει να προσθέσω, είναι πιο σύντομη απ' τη δική μου. Και συνεχίζει: Εν ολίγοις κύριοι, δεν είναι καθόλου ρόδινα τα πράγματα. Η Γη ψύχεται, ο παγετός εξαπλώνεται, και τα μυαλά μας έχουν μέγεθος όσο ένα καρύδι.

Μπορεί κανείς να γελάει, αλλά δυστυχώς η κατάσταση έχει ανησυχητικές ομοιότητες. Φαίνεται ότι η θερμοκρασία παγκοσμίως βρίσκεται σε άνοδο, οι κορυφές των παγόβουνων λιώνουν και τα μυαλά μας δεν είναι μεγαλύτερα απ' τις φράπες. Η διαφορά έγκειται στο ότι εμείς, θεωρητικά, είμαστε πιο έξυπνοι απ' τους δεινόσαυρους και αντιλαμβανόμαστε την επερχόμενη καταστροφή. Αλλά ποιος ξέρει;

Ίσως οι δεινόσαυροι να ήταν όσο κι εμείς ευφυείς, και αποφάσιζαν, όπως εμείς, να συστήνουν υποειπιτροπές, οι οποίες θα ορίσουν ομάδες εργασίας για την υποβολή αναφορών σχετικά με τις πιθανότητες περαιτέρω έρευνας της κατάστασης.....

Η Γη έχει ηλικία περίπου 4.600 εκατομμυρίων ετών. Ας πούμε όμως ότι είναι 46 ετών. Ένας σαρανταεξάρης βράχος. Η ζωή δεν εμφανίστηκε παρά στα 33 του χρόνια. Οι δεινόσαυροι ήλθαν και έφυγαν πέρσι. Τα ανθρώπινα όντα έφθασαν εδώ και μια εβδομάδα. Μια ώρα πριν ανακάλυψαν τη γεωργία. Η βιομηχανική επανάσταση άρχισε προ ενός λεπτού. Μέσα σ' αυτό το λεπτό κατορθώσαμε ν' αλλάξουμε ριζικά τον πλανήτη και τις προοπτικές του για το μέλλον. Δημιουργήσαμε πολιτισμό, ο οποίος κατάντησε ένας βρικόλακας με φλογισμένη ανάσα υδρογονάνθρακα, που ρουφάει πετρέλαιο ή άλλα καύσιμα από το υπέδαφος, και τα εκπνέει με απίστευτη ταχύτητα στην ατμόσφαιρα μολύνοντας τον αέρα, το νερό και τη Γη. Τη βάση δηλαδή κάθε ζωής. Αλλαγές στη θερμοκρασία της Γης, οι οποίες αναμένεται να συμβούν σε μερικές δεκαετίες. Τα παιδιά μας αντιμετωπίζουν την πιθανότητα τρομακτικών μεταβολών στο κλίμα, ευρεία εξάπλωση των ασθενειών, μαζικούς θανάτους και τελικά άνοδο της στάθμης της θάλασσας, πράγμα το οποίο θ' αλλάξει τη γεωγραφία του πλανήτη.

Αντιμετωπίζουμε τη μεγαλύτερη ίσως πρόκληση, που αντιμετωπίσε ποτέ η κοινωνία μας. Πρέπει ν' αλλάξουμε και μάλιστα με ταχύτητα, την οποία ποτέ έως τώρα δεν επιχειρήσαμε ως πολιτισμός και ως είδος. Θα χρειαστεί παγκόσμια ανταπόκριση και διεθνής συνεργασία, πέρα από κάθε προηγούμενο, για να επανεξεταστεί η κοινωνική, τεχνολογική και οικονομική δομή.....»

Τα λόγια του ομιλήτη υποτιμητικά για το μυαλό των ανθρώπων, αλλά μας προκαλούν να συνειδητοποιήσουμε τους κινδύνους που απειλούν τον πλανήτη και τις βαρύτερες ευθύνες που έχουμε ως νοήμονα όντα γι' αυτήν την επερχόμενη καταστροφή.

Η σύνοδος στο Παρίσι, το Γενάρη του 2007, από 500 επιστήμονες από 154 χώρες, προειδοποιούν για τις δραματικές κλιματικές αλλαγές από την υπερθέρμανση της Γης. Στόχος ο προσδιορισμός μιας νέας Παγκόσμιας Πολιτικής, για την πρόληψη της καταστροφής του πλανήτη, απ' το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Η δραματική αυτή προειδοποίηση στηρίχτηκε σε 30.000 εργασίες από 2.500 επιστήμονες.

Ο ήλιος, ο άνεμος, το νερό, που παράγουν οικολογική ενέργεια, δεν έχουν μπει όπως θα έπρεπε στην αλυσίδα της ενέργειας που καταναλώνουμε, με ευθύνη των κυβερνήσεων.

Οι κυβερνήτες του κόσμου μέχρι σήμερα αδιαφορούν προκλητικά στις επισημάνσεις των επιστημόνων, για το μέλλον του πλανήτη, υποκλύπτοντας στα οικονομικά συμφέροντα των επιχειρηματιών, οι οποίοι κερδοσκοπούν καταστρέφοντας το Περιβάλλον. Κι ενώ τα παιδιά μεγαλώνοντας μαθαίνουν απ' τα λάθη τους, οι μεγάλοι ξεμωραίνονται απ' τα κέρδη τους.

Ο Γάλλος αντιπρόεδρος στην συνδιάσκεψη στο Παρίσι, Κριστιάν Μπροντάγκι, έκανε μια καίρια, δραματική δήλωση: *«Οι κλιματικές αλλαγές είναι στο εξής μια πραγματικότητα. Η αμφιβολία είναι συχνά το άλλοθι της αδράνειας. Η καταπολέμηση των κλιματικών αλλαγών δεν εστιάζεται πλέον στην αρχή της πρόληψης, αλλά στην αρχή της προστασίας.»*

Σ' αυτή τη ζοφερή πραγματικότητα, ο καθένας και όλοι μαζί, καλούμαστε να αναλάβουμε τις ευθύνες μας, για έναν ζωντανό πλανήτη. Ιδιαίτερα ο ρόλος του σχολείου σ' αυτό το προσκλητήριο είναι πολύ σημαντικός, στη διαμόρφωση **Περιβαλλοντικής Συνείδησης** των μαθητών. Αν οι δάσκαλοι, πρώτα απ' όλα, δεν έχουν επιμορφωθεί και δεν έχουν ευαισθητοποιηθεί σε θέματα Οικολογίας, αποκτώντας οι ίδιοι μαχόμενη Περιβαλλοντική Συνείδηση, τότε τι μπορούμε να περιμένουμε απ' τους μαθητές; Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να παίζουν πρωτα-

γωνιστικό ρόλο στην αφύπνιση μαθητών και γονιών για την προστασία του Περιβάλλοντος.

Και για να μη γράφουμε μόνον εκθέσεις ιδεών στο σχολείο για τη σωτηρία του πλανήτη, πρέπει ως εκπαιδευτικοί να προχωρήσουμε με τους μαθητές μας στην υλοποίηση **ενεργών προγραμμάτων για την προστασία του Περιβάλλοντος**. Ειδικά σήμερα με τις ώρες που παραχωρήθηκαν για την Ευέλικτη Ζώνη, εντός Ωρολογίου Προγράμματος, δίνεται μια θαυμάσια ευκαιρία και άνεση χρόνου για την υλοποίηση τέτοιων προγραμμάτων. Θα πρέπει οι μαθητές να μάθουν απ' το Δημοτικό Σχολείο, ότι το πετρέλαιο και τα παράγωγά του, το φυσικό αέριο, ο λιθάνθρακας, που μας δίνουν την καθημερινή ενέργεια στο σχολείο, το σπίτι, στο αυτοκίνητο, στο εργοστάσιο... ευθύνονται ταυτόχρονα και για την υπερθέρμανση του πλανήτη, απ' το διοξείδιο του άνθρακα που ελευθερώνουν. Και μέσα από πρακτικές ενέργειες που θα εμπλέκονται οι μαθητές στα ενεργά προγράμματα για την προστασία του Περιβάλλοντος, θα μαθαίνουν πώς να μη σπαταλιέται άσκοπη ενέργεια στο σχολείο και στο σπίτι και έτσι θα νιώθουν τη χαρά της ευθύνης, ότι μειώνουν την εκπομπή του διοξειδίου του άνθρακα, συμβάλλοντας στη σωτηρία του πλανήτη, στο μέτρο που τους αναλογεί. Και μη θεωρηθούν ασήμαντες αυτές τις δραστηριότητες των μαθητών, γιατί απ' *«τις απλές πράξεις μεγαλώνει το μπόι της ζωής, μεγαλώνει ο κόσμος, μεγαλώνουμε»*, όπως λέει ο Γιάννης Ρίτσος.

Ένα απλό ενεργό πρόγραμμα για την προστασία του Περιβάλλοντος για παράδειγμα στο σχολείο, θα έχει σα στόχο οι λαμπτήρες να μη καινε άσκοπα και να είναι χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης, το καλοριφέρ να καιεί όταν είναι αναγκαίο, να υπάρχει ανακύκλωση χαρτιού και μπαταρίας να μην υπάρχουν οι συσκευές αναμμένες σε κατάσταση αναμονής (υπολο-

γιστής, εκτυπωτής, dvd, cd, video, τηλεόραση,.....), και γενικά να υπάρχει οικονομία ενέργειας όπου αυτό είναι δυνατόν.

Ανάλογα προγράμματα οικονομίας ενέργειας, εφόσον υπάρχει Περιβαλλοντική Συνείδηση, μπορεί να εφαρμόσει ο μαθητής και στο σπίτι του με τη συνεργασία της οικογένειάς του. Πληροφορίες για την οικονομία ενέργειας στο σχολείο και στο σπίτι μπορούμε να βρούμε στο Διαδίκτυο. Η εκστρατεία της οργάνωσης «WWF Ελλάς» για την Αλλαγή του Κλίματος, αποτελεί ένα χρήσιμο πλαίσιο αναφοράς.

Ακόμη πρέπει να επισημάνουμε στους μαθητές μας και την αντεπίθεση που γίνεται σήμερα, απ' τους πληρωμένους επιστήμονες, «τα παπαγαλάκια των βιομηχανιών», όπως τους αποκαλούν, που υποστηρίζουν ότι το φαινόμενο του Θερμοκηπίου οφείλεται σε φυσικούς λόγους και αιτίες κι όχι στον άνθρωπο.

Μια άλλη δραστηριότητα με την οποία προστατεύουμε το Περιβάλλον, αλλά είμαστε χρόνια πίσω, είναι η ανακύκλωση. Δεν μπορεί οι φτωχοί τσιγγάνοι με τα Ντάτσουν να κάνουν ανακύκλωση μετάλλου και να μη μπορεί το κράτος να κάνει οργανωμένη ανακύκλωση σε όλους τους νομούς, βοηθώντας όχι μόνον το Περιβάλλον, αλλά και την Οικονομία. Τουλάχιστον να υπάρχουν σε όλες τις πόλεις ειδικοί χώροι υποδοχής όλων των ανακυκλώσιμων υλικών, και οι τσιγγάνοι θα γίνουν οι πιο ενεργοί οικολόγοι. Είναι κρίμα και απαράδεχτο τόνοι χαρτιού, γυαλιού, αλουμινίου, σιδήρου, χαλκού..... να καταλήγουν στις χωματερές.

Εν κατακλείδι όταν οι μαθητές θα μάθουν να σιέφτονται οικολογικά και νοικοκυρέψουν πρώτα τον εαυτό τους, στο σχολείο και στο σπίτι, θα ενδιαφερθούν και για τη γειτονιά τους, το χωριό τους, την πόλη τους, την πατρίδα τους, τον κόσμο ολόκληρο. Υπεύθυνοι μαθητές με Περιβαλλοντική Συνείδηση, σημαίνει ότι ετοιμάζουμε για τη ζωή υπεύθυνους δημό-

τες, υπεύθυνους πολίτες του κράτους, υπεύθυνους πολίτες του κόσμου. Θα είναι αυτοί που θα περιθάλψουν το κακοποιημένο από εμάς Περιβάλλον. Θα γίνουν πολύ απαιτητικοί και μαχητικοί μ' αυτούς που κατ' εξακολούθηση κερδοσκοπούν, βιάζονται και ρυπαίνουντας σε μεγάλη έκταση το Περιβάλλον.

Κι όταν μάθουν με δικές τους πρωτοβουλίες-αυτό θα το γράψω άλλη μια φορά-να μειώνουν την εκπομπή του διοξειδίου του άνθρακα στο σχολείο και στο σπίτι, θα μπορούν και ως αυριανοί ενεργοί πολίτες-απ' όποια θέση κι αν βρίσκονται-να επεμβαίνουν δυναμικά στις ανεύθυνες επιχειρηματικές δραστηριότητες, που έχουν και την κύρια ευθύνη της κακοποίησης του Περιβάλλοντος.

Το σχολείο πρέπει να ναι ενωμένο με την κοινωνία. Να μην είναι απομονωμένο σ' ένα γυάλινο πύργο, αλλά ν' αφουγκράζεται τα μηνύματα των καιρών. Και «οι καιροί ου μενετοί».

Και στην μοιρολατρική άποψη, «μα εγώ θα σώσω τον κόσμο ολόκληρο», αξίζει να αντιπαραθέσουμε την άποψη του Νίκου Καζαντζάκη: *«Ν' αγαπάς την ευθύνη. Να λες: Εγώ μονάχος μου έχω χρέος να σώσω τη Γη. Αν δε σωθεί εγώ θα φταίω.»*

Βιβλιογραφία

Περιοδικό «Οικονομικός Ταχυδρόμος», 16-5-1991, άρθρο «η άποψή μας», σελίδα 3.

Εφημερίδα «Ελευθεροτυπία», 30-1-2007, άρθρο «ΑΠΟΨΕΙΣ», σελίδα 8.

Εφημερίδα «Ο Κόσμος του Επενδυτή», 23-3-2008, άρθρο «Όλα καλά, όλα ανθηρά για την υπερθέρμανση του πλανήτη», σελίδα 40.

Το «κόλλο grosso» στα Ψηλά Αλώνια

Στα Ψηλά Αλώνια της Πάτρας, στις 23 Μαρτίου 2013, ώρα 9 το βράδυ, στο μπαρ BBKing, έστησα το «κόλλο grosso», μια ωραία πλάκα στους παλιούς μαθητές μου. Με είχαν δάσκαλο στην Δ', Ε' και ΣΤ' τάξη από το 1994 έως το 1997, στο 47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών. Ήταν η μοναδική φορά, που κατ' εξαίρεση δίδαξα στην ίδια τάξη για τρία συνεχόμενα χρόνια.

Η συνάντηση στο BBKing είχε κανονιστεί από τους μαθητές μου και δε θα μπορούσα ποτέ να αρνηθώ την τιμητική πρόσκλησή τους. Το αντάμωμα αυτό ει των πραγμάτων αποτιούσε μια ιδιαίτερη σημασία, γιατί γινόταν μετά 16 χρόνια. Από τη στιγμή που ορίστηκε η ημερομηνία της συνάντησης διάφορες σκέψεις διαρκώς περνούσαν από το μυαλό μου:

Άραγε θα τους γνώριζα όλους τους μαθητές; Τους άφησα 12 χρονών παιδιά και σήμερα είναι 28.

Άραγε οι μαθητές μου θα με γνώριζαν, αν έκανα μια μικρή παραλλαγή στο παρουσιαστικό μου; Από αυτή την ιδέα γεννήθηκε και το «κόλλο grosso». Συγκεκριμένα, σκέφτηκα να εμφανιστώ στο BBKing με ένα αδιάφορο και εσωστρεφές ύφος, φορώντας καπέλο τζόκεϊ και γυαλιά, ένα στυλ που ήταν άγνωστο στους μαθητές μου. Αν σκηνοθετούσα καλά την είσοδό μου στο μαγαζί, ίσως και να περνούσα απαρατήρητος για ένα χρονικό διάστημα ανάμεσά τους. Αυτή η πλάκα με γοήτευε και θα είχε μεγάλο ενδιαφέρον, αν την κατάφερα.

Ξεκίνησα με το αυτοκίνητό μου από τα Γιάννενα για την Πάτρα στις 23 Μαρτίου 2013, ώρα 12 το μεσημέρι, με συντροφιά τις σκέψεις και τις αναμνήσεις διαρκώς να εναλλάσσονται στο μυαλό μου. Ο καιρός ήταν πολύ καλός και με τις ευχάριστες αναμνήσεις να συνοδεύουν το ταξίδι, έφθασα μετά τρεις ώρες στην Πάτρα. Άφησα τα πράγματα στο ξενοδοχείο Δελφίни, πήρα το αυτοκίνητο και κατ' ευθείαν για το κέντρο της πόλης.

Έκανα μια βόλτα στην πλατεία Τριών Συμμάχων και στη συνέχεια κατευθύνθηκα στον Άγιο Ανδρέα, όπου άναψα ένα κεράκι. Άφησα το αυτοκίνητο στον περίβολο της εκκλησίας και με τα πόδια ανηφόρισα για τα Ψηλά Αλώνια. Ήθελα να δω το μαγαζί, όπου θα συναντούσα το βράδυ τους μαθητές μου.

Με τις πληροφορίες που είχα, εύκολα εντόπισα το BBKing, γωνιακό μαγαζί στο επάνω μέρος της πλατείας. Εκείνη την ώρα ήταν κλειστό και απ' έξω προσπάθησα να δω τη διαρρύθμιση του χώρου. Παρατήρησα ότι είχε μια κεντρική είσοδο από την πλατεία και μια παράπλευρη είσοδο από τον άλλο δρόμο. Στο ισόγειο του μαγαζιού υπήρχε ένα μεγάλο μπαρ, απέναντι ψηλά τραπέζια με σιαμπό, στο βάθος χαμηλά τραπέζια με καρέκλες και στη γωνία μια σιάλα που οδηγούσε στο πατάρι.

Κάθισα σε μια καφετέρια στην πλατεία, παρήγγειλα έναν εσπρέσο και σκηνοθέτησα την είσοδό μου στο μαγαζί, με τα δεδομένα που είχα μπροστά μου. Το σενάριο ήταν απλό: Να αποβιβαστώ από το ταξί στο κάτω μέρος της πλατείας, να φορώ γυαλιά και καπέλο, να μπω από την παράπλευρη είσοδο στο μαγαζί με το βλέμμα στραμμένο προς τα κάτω, να πάω κατ' ευθείαν στο μπαρ, να παραγγείλω μία μπύρα και προπαντός να μη δείχνω ότι κάποιον ψάχνω να βρω. Απέκλεισα την κεντρική είσοδο, γιατί από εκεί υπέθεσα ότι θα έμπαιναν οι μαθητές και ίσως κάποιος να με περίμενε στην πόρτα. Επέλεξα

να καθίσω στο μπαρ, γιατί οι μαθητές με την είσοδό τους στο μαγαζί θα έβλεπαν την πλάτη μου, ενώ εγώ με κλειφτές ματιές δεξιά κι αριστερά θα μπορούσα να ελέγχω την κατάσταση. Στο μαγαζί έπρεπε να πάω τουλάχιστον 15 λεπτά πριν τις 9. Με λίγη τύχη σκεφτόμουν ότι θα τα κατάφερνα. Η πρώτη φάση του σχεδίου να καθίσω στο μπαρ και να ελέγχω τον ερχομό των μαθητών, μου φαινόταν εύκολη υπόθεση. Η δεύτερη όμως φάση να καθίσω σε ένα τραπέζι δίπλα τους και να το παίζω αδιάφορος, μου φαινόταν δύσκολη υπόθεση. Παρόλα αυτά αισθανόμουν αισιόδοξος.

Αφού κατέστρωσα και τις λεπτομέρειες του σχεδίου για το βράδυ, κατέβηκα τις σκάλες της πλατείας, πήρα την οδό Τριών Ναυάρχων και κατευθύνθηκα στον Άγιο Ανδρέα, όπου είχα παρκαρισμένο το αυτοκίνητο. Είχα μπροστά μου ακόμη τρεις ώρες. Πήρα τηλέφωνο έναν φίλο από τα παλιά, τον Αντρέα, πρόεδρο τότε του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων στο 64^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, στο οποίο ήμουν διευθυντής. Προς στιγμή σκέφτηκα να ζητήσω τη βοήθειά του και να πάμε μαζί στο BBKing, ώστε να διαφύγω εύκολα της προσοχής των μαθητών μου. Απέρριψα όμως αυτή την επιλογή, γιατί δεν ήθελα να καταχραστώ το χρόνο του, αλλά και γιατί διαισθανόμουν ότι οι μαθητές με ήθελαν μόνο σε αυτή τη συνάντηση. Με τον Αντρέα καθίσαμε σε μια καφετέρια στην περιοχή της Μαρίνας και θυμηθήκαμε την άριστη συνεργασία των τριών χρόνων που είχαμε. Μια συνεργασία που ευτύχησε να συμβάλει στην ανέγερση νέου διδακτηρίου για το 64^ο Δημοτικό Σχολείο. Ο χρόνος πέρασε ευχάριστα, κι όταν πλησίασε η ώρα να πάω στα Ψηλά Αλώνια, πήρα ένα ταξί, γιατί δεν ήθελα τη βραδιά αυτή να έχω την ευθύνη του αυτοκινήτου μου. Σταμάτησα το ταξί σε απόσταση ασφαλείας από το BBKing, φόρεσα τα γυαλιά και το καπέλο και κατευθύνθηκα προς την παράπλευρη είσοδο του μαγαζιού. Εκείνη την ώρα το μαγαζί

ήταν γεμάτο κόσμο. Αλλιώς, όμως, σχεδιάζεις μερικά πράγματα κι αλλιώς σου βγαίνουν στην πράξη. Μπαίνοντας στο μαγαζί από την παράπλευρη είσοδο, διασταυρώθηκα στον κεντρικό διάδρομο με μια ομάδα τριών μαθητών μου. Τους αναγνώρισα αμέσως και τους τρεις. Ανησύχησα ότι το «κόλπο grosso» θα τιναχτεί στον αέρα. Πρώτη ήταν η Γεωργία Συμεωνίδη, ακολουθούσε ο Νίκος Μπινιέρης και τελευταίος ο Βασίλης Τσακουλογιαννόπουλος, ο επονομαζόμενος και «Βιλάρας» ή «Τσάκο». Η Γεωργία και ο Νίκος με προσπέρασαν δίχως να με κοιτάζουν. Ο Τσάκο, όμως, με κοίταξε στα μάτια και νόμισα προς στιγμή ότι με τσάκωσε. Με προσπέρασε όμως και αυτός και όλοι μαζί κατευθύνθηκαν στο πατάρι. Ανακουφίστηκα. Το καπέλο και τα γυαλιά είχαν κάνει σπουδαία δουλειά. Κατευθύνθηκα προς το μπαρ με ανεβασμένη αυτοπεποίθηση, κάθισα σε ένα σαμπό και παρήγγειλα ένα μικρό ποτήρι μύρα για να συνέλω από το βλέμμα του Τσάκο.

Υστερα από λίγο εμφανίζεται η Μαριλία Κάνιστρα. Η φυσιογνωμία της ίδια ακριβώς, όπως ήταν και πριν από 16 χρόνια. Κοντοστάθηκε στον κεντρικό διάδρομο, μίλησε για λίγο στο κινητό της τηλέφωνο και κατευθύνθηκε προς το πατάρι.

Εν τω μεταξύ ο μπάρμαν, που πρώτη φορά με έβλεπε, με κοιτούσε με ένα ερευνητικό βλέμμα. Τον φώναξα προς το μέρος μου και του εξήγησα το λόγο για τον οποίο βρίσκομαι στο BBKing. Κέρδισα την εμπιστοσύνη του και μου έδωσε τις πληροφορίες που ήθελα. Συγκεκριμένα ότι η Γιώτα Παπασπηλίου έκλεισε τραπέζι για 10 άτομα και ότι αυτή τη στιγμή είναι όλοι στο πατάρι και με περιμένουν.

Από δω και πέρα αρχίζουν τα δύσκολα. Πώς να ξεφύγω από τόσα μάτια, που από το πρώτο βήμα στο πατάρι θα με περνούσαν ακτινογραφία;

Η συνταγή πάλι η ίδια. Το γείσο του καπέλου λίγο κατεβαμένο, γυαλιά στα μάτια και προπαντός περπάτημα αδιάφορο

και βλέμμα στραμμένο στο πάτωμα. Το περιφερειακό βλέμμα έπρεπε να το ξεχάσω. Λίγη τύχη χρειαζόμουν στα πρώτα βήματα στο πατάρι για να μη δεχθώ ομαδικά τα βλέμματά τους και λίγη τύχη στη συνέχεια, ώστε να βρω ένα άδειο τραπέζι για να καθίσω. Πλήρωσα στον μπάρμαν την μπύρα, πήρα μια βαθιά ανάσα και «βουρ» για το πατάρι.

Από τη σιάλα και πριν ακόμη πατήσω το πόδι μου στο πατάρι, εντόπισα στη δεξιά μεριά τους μαθητές μου. Παραδόξως διέσχισα το μισό πατάρι και δεν αισθάνθηκα να γίνομαι στόχος. Στο μέσον του παταριού υπήρχε μια κολώνα και κοντοστάθηκα λίγο για να δω τι θα κάνω. Πήρα μια ανάσα και είδα μπροστά μου ότι είχα δύο επιλογές, όσα ήταν και τα άδεια τραπέζια εκείνη τη στιγμή στο πατάρι. Η πρώτη επιλογή ήταν να καθίσω στο τραπέζι πίσω από την κολώνα με πλάτη τους μαθητές, για να μην είμαι εκτεθειμένος. Η δεύτερη επιλογή ήταν να προσπεράσω την κολώνα και να καθίσω στο τραπέζι ακριβώς δίπλα τους με το προφίλ μου εκτεθειμένο σε όλους. Σε χρόνο μηδέν έπρεπε να αποφασίσω, για να μη γίνω ακίνητος στόχος. Η δεύτερη επιλογή - παρόλο ήταν η πιο δύσκολη - με εξιτάριζε πιο πολύ, γιατί είχε περισσότερο σασπένς και αδρεναλίνη. Με δεδομένη την επιτυχία που είχα στο ισόγειο του μαγαζιού, αποφάσισα τη δεύτερη επιλογή. Κάθισα στο τραπέζι δίπλα τους προσπαθώντας να βγάλω προς τα έξω την εικόνα του μοναχικού πελάτη, που είναι κλεισμένος στον εαυτό του. Τα μάτια μου είχαν καρφωθεί στο τραπεζομάντηλο και δεν κουνιόταν ούτε δεξιά ούτε αριστερά. Δεν το πίστευα ότι είχα γίνει κυρίαρχος του παιχνιδιού!

Απολάμβανα το «ιόλπο grosso» και προσπαθούσα να ακούσω τι λένε. Κάποια στιγμή αντιλαμβάνομαι μια ανησυχία και μια κινητικότητα ψιθύρων, ενώ άρχισαν να έρχονται και μερικά βλέμματα προς το μέρος μου. Εγώ εξακολούθησα να κάνω τον αδιάφορο, δείχνοντας ότι δεν περιμένω κανέναν στο

μαγαζί. Η ταχτική αυτή τους απέτρεπε να πάρουν πρωτοβουλία και να με πλησιάσουν. Ήταν τζέντλεμαν και δεν ήθελαν να γίνουν αδιάκριτοι και να ενοχλήσουν έναν σοβαρό-μοναχικό κύριο. Παρόλα αυτά, αισθανόμουν την ατμόσφαιρα ηλεκτρισμένη. Κάποιος φαίνεται έσπερνε «κοινά δαιμόνια» ότι ο τύπος που κάθισε δίπλα τους, ίσως και να είναι ο δάσκαλος. Εκτίμησα ότι αυτή η χρονική στιγμή, ήταν η κατάλληλη για την αποκάλυψη. Με μια ξαφνική κίνηση σηλώθηκα όρθιος, έβγαλα με το αριστερό χέρι τα γυαλιά, με το δεξί χέρι πέταξα στον αέρα το καπέλο και αναφώνησα: «Ξεχάσατε το δάσκαλό σας!» Έγινε, το έλα να δεις! Γέλια, χαρά, ενθουσιασμός, εναγκαλισμοί, συγκίνηση! Πολλά συναισθήματα ξεπήδησαν και πλημύρισαν το πατάρι! Τα διπλανά τραπέζια σάστισαν από τα ξεφωνητά και τα γέλια και προσπαθούσαν να καταλάβουν τι είχε συμβεί. Οι μαθητές δεν περίμεναν να εμφανιστώ δίπλα τους με αυτόν τον τρόπο. Ίσως να περίμεναν να δουν κανέναν παππού να κοιτάει ένα-ένα τα τραπέζια και να ρωτάει για να τους βρει.

Αναγνώρισα με ευκολία τον Κώστα Βλασσόπουλο. Τον Αλέκο Κάντζαρη εκεί που τον έψαχνα με τα μάτια και ετοιμαζόμουν να του πω ποιος είναι, βιάστηκε και μου αποκάλυψε το όνομά του. Είπα σε όλους εκείνη τη στιγμή να μην αποκαλύπτονται, αν εγώ δεν τους το ζητήσω. Η Βικτωρία Φλιάτουρα με δυσκόλεψε λίγο, γιατί στο Δημοτικό φορούσε γυαλιά. Η Γιώτα Παπασπηλίου προδόθηκε από το χαμόγελό της. Ανακοίνωσα και τα ονόματα των υπολοίπων μαθητών που είχα δει στο ισόγειο του μαγαζιού και κάθισα στο τραπέζι ευχαριστημένος ότι δε μου ξέφυγε κανένας. Κι εκεί που έδρεπα τις δάφνες της επιτυχίας μου, σιάει μύτη ένας τύπος με ξυρισμένο κεφάλι και μαύρη πυκνή γενειάδα. «Για να δούμε δάσκαλε, θα τον γνωρίσεις αυτόν;» μου λέει ο Βιλάρας. Πράγματι μου φαινόταν δύσκολη περίπτωση, γιατί το πρόσωπό του ήταν καλυμμένο. Προσπάθησε να με βοηθήσει ο Νίκος, αλλά με μπερδε-

φε ακόμη περισσότερο, όταν μου είπε ότι το μικρό του όνομα είναι Γιώργος και στο Δημοτικό ήταν ο πιο ψηλός της τάξης. Ο Γιώργος Τσαγγαράς είπα κατ' ευθείαν, αυτός ήταν ο πιο ψηλός. Όχι μου λέει ο Νίκος, δεν είναι αυτός και αναγνώρισε ότι μου είχε δώσει λάθος πληροφορία. Ανέφερα και το όνομα του Σπύρου, που κι αυτός ήταν από τους ψηλούς της τάξης, αλλά απέτυχα για δεύτερη φορά. Αγχώθηκα, γιατί προηγουμένως - χαριτολογώντας - είχα κάνει και βαρύγδουπη δήλωση ότι αν δεν αναγνώριζα κάποιον μαθητή, θα έφευγα για τα Γιάννενα. Αρνήθηκα να μου δοθεί άλλη βοήθεια και στηρίχτηκα στο ένστικτο μου. Συζητούσα με το μαθητή, τον κοιτούσα στα μάτια και κατά διαστήματα του έλεγα να μου χαμογελάει. Στο τέταρτο χαμόγελο τον συνέλαβα. Ήταν ο Γιώργος Μιχαλίδης. Η γενειάδα του τελικά δεν μπόρεσε να κρύψει το χαμόγελό του, που είχε αποτυπωθεί στο μυαλό μου. Ήταν ο μοναδικός μαθητής στην τάξη που όλοι τον φωνάζανε με το επίθετό του, γιατί έμοιαζε με μικρό όνομα. Για το λόγο αυτό και η αρχική βοήθεια ότι λέγεται Γιώργος, δε μου έλεγε τίποτε.

«Καλώς ανταμωθήκαμε νεμείς οι ντερτιλήδες», με αυτόν το ωραίο στίχο από τη Δημοτική ποίηση, αρκετές φορές υψώσαμε και τσουγκρίσαμε τα ποτήρια μας. Ο καθένας έπινε το ποτό της αρεσκείας του, παίρνοντας μεζεδάκι από τις ποικιλίες, που είχαμε στο τραπέζι. Ακόμη δεν ξεχάσαμε να ευχηθούμε και εις υγείαν των απόντων συμμαθητών. Εκείνο το βράδυ μίλησα στο κινητό τηλέφωνο και με δύο άλλους μαθητές μου, το Γιώργο Τσαγγαρά και το Νίκο Σιούρα, που βρισκόταν εκτός Πατρών.

Ήταν μια ξεχωριστή βραδιά. Οι μαθητές μου μίλησαν για τη ζωή τους αυτά τα 16 χρόνια κι εγώ για τη δική μου. Ανεπανάληπτες στιγμές, πολλές αναμνήσεις, ανείπωτες ομορφιές και δυνατές συγκινήσεις. Τα λόγια που σήμερα γράφω, είναι ανήμπορα να περιγράψουν τα συναισθήματα των στιγμών εκείνων!

«Ωραία στιγμή στάσου!» η φράση αυτή του Γκιάιτε από το έργο του «Φάουστ», ήρθε στο μυαλό μου.

Αφού πέρασαν 4 περίπου ώρες, ο Νίκος έριξε την ιδέα να συνεχιστεί η βραδιά σε μπαρ με μουσική, στην πλατεία Γεωργίου. Υπήρχε μεγάλη διάθεση απ' όλους μας και η πρόταση έγινε αμέσως αποδεκτή, για το “plan B” της βραδιάς, όπως το ονομάσαμε.

Στις 01.30 ήμασταν στο νέο μπαρ, το οποίο ήταν γεμάτο κόσμο. Οι νέοι όρθιοι με ένα ποτό στο χέρι, απολάμβαναν τη μουσική σε υψηλά ντεσιμπέλ. Ο Νίκος, όμως, με τις γνωριμίες που είχε, δεν μας άφησε όρθιους. Μας βρήκε μια ωραία γωνιά στο μαγαζί, που ήταν διαμορφωμένη σαν σαλόνι σπιτιού και βολευτήκαμε όλοι. Φρόντισε να μη μας λείψει τίποτε.

Άφησα τους μαθητές να μου επιλέξουν μια μύθρα από αυτές που έλεγε η σερβιτόρα, γιατί όλες μου ήταν άγνωστες. Η επιλογή τους ήταν πολύ καλή.

Ακολούθησαν νέες συζητήσεις, νέες χαρές, νέες συγρινήσεις. Η ατμόσφαιρα ήταν τόσο ζεστή, που κανείς δεν ήθελε να αποχωριστεί τη συντροφιά. Με κρύα καρδιά σηκώθηκα για να φύγω, γιατί την άλλη μέρα είχα ταξίδι για τα Γιάννενα. Χαριτολογώντας είπα στη Παναγιώτα, αν μπορώ να εγκαταλείψω το “plan B”, γιατί η ώρα είχε πάει 02.30. Ενέκρινε την αποχώρηση χαμογελώντας, αφού πρώτα μου ανήγγειλε ότι αύριο υπάρχει και “plan C”, μεσημεριανός καφές στις 12, σε καφετέρια στην περιοχή της Μαρίνας. Δήλωσα συμμετοχή, τους καληνύχτισα και αναχώρησα για το ξενοδοχείο Δελφίνι. Ο Γιώργος επέμενε να με πάει με το αυτοκίνητό του. Εγώ, όμως, επέμενα να πάρω ένα ταξί. Ανησυχούσα, μήπως είχε καταναλώσει αλκοόλ περισσότερο από το επιτρεπτό όριο, αλλά με διαβεβαίωσε ότι μόνον ένα ποτό είχε πει σε διάστημα πέντε ωρών. Έτσι δέχτηκα την προσφορά του.

Το βράδυ δεν μπόρεσα να κλείσω μάτι. Οι συγκινήσεις ήταν πολύ δυνατές!

Την άλλη μέρα, στις 12 το μεσημέρι, ήμασταν όλοι μαζί στο Θεατράκι της Μαρίνας. Στην παρέα προστέθηκαν ο Νίκος Σκούρας, τον οποίο αναγνώρισα αμέσως και ο σύζυγος της Παναγιώτας. Καθίσαμε στον επάνω όροφο μιας διώροφης καφετέριας με φόντο τη θάλασσα. Παρόλο που η θέα ήταν πολύ ωραία, ήταν το τελευταίο που με ενδιέφερε εκείνη τη στιγμή και για αυτό έβαλα πλάτη τη θάλασσα. Ήμασταν όλοι ξευχτισμένοι, αλλά ευτυχισμένοι. Επειδή δεν είμαι μαρτυριάρης, δε θα γράψω ποιοι τραβήξαν το “plan B” μέχρι πρωίας. Παρόλα αυτά, ήταν συνεπείς στο “plan C”. Υπήρχε μεγάλη διάθεση για συζήτηση και για πλάκα. «Δάσκαλε, θυμάσαι εκείνο; δάσκαλε, θυμάσαι το άλλο;» μου έλεγαν συνέχεια. Χωρίς να θέλω να ευλογήσω τα γένια μου - μάρτυρες οι μαθητές μου - τα θυμόμουν όλα και υπερθεματίζα στις αναμνήσεις. Μου άρεσε πολύ που με προσφωνούσαν “δάσκαλε” και όχι “κύριε”, όπως στο Δημοτικό. Χωρίς να το καταλάβουμε πέρασαν άλλες τρεις ώρες. Σε αυτή τη χαριτωμένη συντροφιά δεν υπήρχε τίποτε το “δήθεν”. Όλες οι στιγμές ήταν αυθεντικές και όμορφες! Απέναντί μου καθόταν ένα ζευγάρι με το μικρό αγοράκι τους και μας παρακολουθούσαν διαρκώς. Έδειχναν πολύ εντυπωσιασμένοι από την ατμόσφαιρα που έβλεπαν μπροστά τους.

Μετά τα ανταμώματα έρχονται τα ξεχωρίσματα, είπα συγινημένος στους μαθητές. Όλοι εξέφρασαν την επιθυμία να ξαναανταμώσουμε - πρώτα υγεία να υπάρχει - στα Γιάννενα. Το αντάμωμα έχει πάρει ήδη τον κωδικό “plan D”. Τους χαιρέτησα έναν-έναν και μετά όλους μαζί και απομακρύνθηκα. Τη στιγμή εκείνη ήρθε στο νου μου το τραγούδι του Σαββόπουλου «όταν τα γεφύρια πίσω μας θα κόβονται, εγώ θα είμαι εκεί να σας θυμίζω τις μέρες τις παλιές».

Συνειδητοποίησα ότι από το τις 9 το βράδυ που συνάντησα τους μαθητές μου, μέχρι τις 3 το μεσημέρι που τους αποχαιρέτησα, είχαν περάσει 18 ώρες, εκ των οποίων τις μισές ώρες ήμασταν μαζί. Αυτό τα λέει όλα για την ποιότητα των παιδαγωγικών σχέσεων, που έλαβαν χώρα πριν 16 χρόνια. Ο χρόνος δεν στάθηκε ικανός να τις οξειδώσει, γιατί ήταν σωστές και αληθινές.

Στο δρόμο της επιστροφής, παρόλο το ξενύχτι, ένιωθα ξεκούραστος. Διαρκώς σιεφτόμουν τις όμορφες στιγμές, που είχαν προηγηθεί!

Ήταν μια ωραία συνάντηση, που έγραψε τη δική της ιστορία!

Αγαπητοί μου μαθητές, «πάλε καλαίς αντάμωσαις, πάλε ν' ανταμωθούμε».

Ιωάννινα 16 Απριλίου 2013

Αντάμωμα μετά 28 χρόνια!

Στις 24 Αυγούστου 2013 έλαβα ένα ευχάριστο μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:

« Δάσκαλε καλημέρα, την Πέμπτη και μέχρι την Κυριακή ο δρόμος θα με φέρει στα Γιάννενα για κάποιες θεατρικές εκδηλώσεις. Θα χαιρόμουν πολύ να σε συναντούσα. Αν βρίσκεσαι εκείνες τις μέρες στην πόλη και το επιτρέπει ο χρόνος σου, πες μου έναν τρόπο που θα μπορούσα να σε αναζητήσω όταν φτάσω. Ελπίζω να είσαι καλά από υγεία και κέρια. Σάκης »

Τον Ελισσαίο Βλάχο, Σάκη τον λέγαμε τότε, τον είχα μαθητή στην Ε΄ και ΣΤ΄ τάξη (1983-1985) στο 136^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών, στην Ακαδημία Πλάτωνος. Τον θυμάμαι να έχει χιούμορ, να μαθαίνει πολύ εύκολα όλα τα μαθήματα απ' την παράδοση και να έχει ιδιαίτερη κλίση στα Μαθηματικά. Η μάνα του πάντα μου παραπονιόταν στις συγκεντρώσεις γονέων ότι τους ανέθετα λίγες εργασίες για το σπίτι. Θεωρούσε ότι ο γιος της διάβαζε λίγο και θα είχε προβλήματα στο Γυμνάσιο. Της έλεγα ότι θα έπρεπε να χαιρείται που ο γιος της αποδίδει τόσο καλά σε όλα τα μαθήματα και μάλιστα χωρίς πολύ διάβασμα στο σπίτι. Πίστευα ότι ο Σάκης, ούτε και στις άλλες βαθμίδες εκπαίδευσης θα είχε προβλήματα. Οι προβλέψεις μου δε διαψεύστηκαν.

Ο Σάκης σπούδασε στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο στο τμήμα Χημικών-Μηχανικών, ενώ παράλληλα ασχολούνταν και με τη θεατρική ομάδα της Σχολής. Στη συνέχεια σπούδασε σε Δραματική Σχολή ακολουθώντας το κάλεσμά της καρ-

διάς και σήμερα εκφράζεται με την ηθοποιία, τη σκηνοθεσία και το γράψιμο.

Ο Σάκης με είχε εντοπίσει πριν τέσσερα χρόνια στο Διαδίκτυο και ανταλλάξαμε μερικά e mail. Επεδίωξε τότε να με συναντήσει στα Γρεβενά, όπου υπηρετούσα ως Σχολικός Σύμβουλος, αλλά αυτό δεν κατέστη δυνατό, λόγω δικών μου υπηρεσιακών υποχρεώσεων. Πάντα, όμως, τον είχα κατά νου, ό-ταν πάω στην Αθήνα να τον δω να παίζει επί σκηνής. Τελικά, η μοίρα το έφερε να συναντηθούμε στα Γιάννενα, στο 2^ο Φεστιβάλ θεάτρου δρόμου, στο οποίο ο Σάκης είχε πρωταγωνιστικό ρόλο.

Την Παρασκευή το μεσημέρι, 30 Αυγούστου 2013, ο Σά-κης με πήρε τηλέφωνο από τα Γιάννενα. Χάρηκα πολύ που τον άκουσα και κανονίσαμε να συναντηθούμε το βράδυ στο Κά-στρο, στην τοποθεσία «Ιτς Καλέ», όπου θα παιζόταν η θεατρι-κή παράσταση “Κόμη Sutra - Χτυποιάρδια στα Καρπάθια”, την οποία είχε σκηνοθετήσει ο ίδιος με την ομάδα «Lorem ipsum». Σιέφτηκα να τον συναντήσω μετά την παράσταση, για να μην του αποσπάσω την προσοχή από τον υπεύθυνο ρόλο του. Πίστευα ότι καθισμένος ανάμεσα στους θεατές και παρα-τηρώντας την ομάδα των καλλιτεχνών, θα εντόπιζα τον σαρα-ντάρη σήμερα μαθητή μου, παρόλο που είχα 28 χρόνια να τον δω!

Στις 9 το βράδυ, μισή ώρα πριν αρχίσει η θεατρική παρά-σταση, ήμουν στο Κάστρο. Μόλις είχε τελειώσει ένας γάμος στην ειλλησία των Αγίων Αναργύρων και οι καλεσμένοι είχαν καθίσει στο παραδοσιακό πέτρινο καφενείο του Κάστρου. Το νιόπαντρο ζευγάρι βρισκόταν στο μέσον της πλακόστρωτης αυλής και ένας φωτογράφος διαρκώς τραβούσε φωτογραφίες απ` όλες τις οπτικές γωνίες. Κάθισα κι εγώ σε μια γωνιά της αυλής, παρήγγειλα μία μικρή μπύρα και περίμενα να περάσει η ώρα μέχρι να αρχίσει η παράσταση. Με το λίγο ο φωτισμό του

μαγαζιού, ένωθα σαν να ήμουν κρυμμένος ανάμεσα στους καλεσμένους του γάμου. Πολύς κόσμος εκείνη τη στιγμή ανηφόριζε προς το Βυζαντινό Μουσείο, στο προαύλιο του οποίου θα παιζόταν η θεατρική παράσταση. Κοιτούσα το σκηνικό του γάμου, έχοντας διακριώς στο μυαλό μου την τάξη του Σάκη και τις ωραίες στιγμές που περάσαμε μαζί.

Οι σκέψεις μου ξαφνικά διακόπηκαν, όταν το βλέμμα μου διασταυρώθηκε με έναν μουσάτο τύπο, πέντε μέτρα περίπου μακριά μου, που εκείνη τη στιγμή έμπαινε στο πέτρινο μαγαζί. Χωρίς δεύτερη σκέψη, είπα μέσα μου, ότι αυτός είναι ο μαθητής μου. Και ο Σάκης, όμως, με αναγνώρισε και ερχόταν προς το μέρος μου. Το αντάμωμα έμελλε να γίνει σε ανύποπτο χρόνο. Τα βλέμματα έδειξαν πως δεν αποξενώθηκαν από τα 28 χρόνια που είχαν να σμιίζουν. Γελάσαμε και χαιρετηθήκαμε εγκάρδια. Τα είπαμε για λίγο στο πόδι, εστιάζοντας κυρίως στα αποτυπώματα που άφησε πάνω μας ο χρόνος και κανονίσαμε μετά την παράσταση να τα πούμε με την ησυχία μας σε κάποια ταβέρνα.

Η ώρα αναμονής πέρασε ευχάριστα και ανηφόρισα για την παράσταση. Επέλεξα να καθίσω σε μια μπροστινή θέση για να βλέπω καλύτερα. Χάρηκα πολύ, που είδα τόσο πολύ κόσμο! Δεν το περίμενα! Ο καιρός ήταν ιδανικός για υπαίθριο θέατρο. Αυγουστιάτικο βραδάκι με τα όλα του! Ασυνείδητα έστρεψα το βλέμμα μου στον ουρανό, γιατί στα Γιάννενα ποτέ δεν ξέρεις από που θα σου έρθει μια καλοκαιρινή βροχή. Ανακουφίστηκα, όταν είδα πολλά αστέρια και χάρηκα ιδιαίτερα, όταν δεικάδες περισσότερα εκείνη τη στιγμή, διέσχιζαν ασταμάτητα τον ουρανό πάνω από το θέατρο, λες και χαιρόντουσαν την ασυνήθιστη βραδιά! Καλό σημάδι αυτό! είπα μέσα μου.

Η παράσταση άρεσε στους θεατές και αυτό το έβλεπες απ' τις αντιδράσεις τους. Ένωθα μια ιδιαίτερη χαρά και ικανοποίηση γι' αυτό. Οι ηθοποιοί ήταν όλοι τους ερασιτέχνες. Έβλε-

πες, όμως, στο παίξιμό τους αγάπη και πάθος για το θέατρο. Η σκηνοθεσία του Σάκη καλοδουλεμένη, με τις απαραίτητες σιωπές και κινήσεις των ηθοποιών, έδειχνε να μην έχει τίποτε το περιττόν και τίποτε το ελλείπον.

Μόλις τελείωσε η παράσταση, έδωσα συγχαρητήρια στο Σάκη και πήραμε τον κατήφορο για το Μώλο. Στην παρέα μας προστέθηκε και η Δήμητρα από την ομάδα του κουκλοθέατρου. Προορισμός μας η ταβέρνα «Σειρίος». Σε 15 περίπου λεπτά ήμασταν εκεί. Καθίσαμε στην όμορφη αυλή του μαγαζιού με τα πολλά δέντρα και τον απαλό φωτισμό και μας σερβίρισαν σχετικά γρήγορα.

Χωρίς να χάσουμε χρόνο αρχίσαμε τη συζήτηση. Είχαμε πολλά να πούμε με τον παλιό μαθητή μου. Η συζήτηση εστιάστηκε κυρίως στο παρόν, λιγότερο στο παρελθόν και ακόμη λιγότερο στο μέλλον. Η Δήμητρα άκουγε μαθητή και δάσκαλο να τα λένε μετά 28 χρόνια και απέφευγε να εμπλακεί ενεργά στη συζήτηση. Της είπα χαριτολογώντας ότι «απόψε γίνεσαι μύστις και κοινωνός μιας ωραίας και αυθεντικής επικοινωνίας.» Γέλασε, δηλώνοντας ότι της άρεσε που μας άκουγε.

Ξαφνικά, εκεί που συζητούσαμε ήρθε ο σερβιτόρος, χωρίς να τον έχουμε καλέσει, και μας έφερε το λογαριασμό. Το μαγαζί ήθελε να κλείσει. Τότε συνειδητοποιήσαμε ότι η ώρα είχε πάει 1 και 30 και ότι ήμασταν οι τελευταίοι πελάτες που είχαν απομείνει. Λίγη μπύρα και λίγο κρασί προφθάσαμε να πιούμε, τσιμπολογώντας ελάχιστους μεζέδες. Το μυαλό μας ήταν διαρκώς στη συζήτηση. Ο Ιβάν, ο σκύλος-μασκότ της γειτονιάς, θα έχει πανηγύρι απόψε, σχολίασα. Πριν φύγουμε έδωσα στο σερβιτόρο τη φωτογραφική μηχανή και μας τράβηξε μερικές φωτογραφίες.

Νέος προορισμός μας η οδός Ανεξαρτησίας, όπου σε ένα γωνιακό μπαρ καθόταν μερικοί φίλοι του Σάκη και της Δήμητρας. Ο Σάκης με σύστησε στην παρέα και μου πρότεινε να

καθίσω μαζί τους. Η ώρα είχε πάει 2 τα μεσάνυχτα και προτίμησα να πάω για ύπνο. Ο Σάκης επέμενε να με συνοδεύσει μέχρι το μέρος που είχα παρκαρισμένο το αυτοκίνητο. Ήθελε να περπατήσει, αλλά περισσότερο θέλαμε και οι δύο να συνηχιστεί η συζήτηση. Ήταν μια ωραία βόλτα στα μικρά και όμορφα δρομάκια στη νότια πλευρά του Κάστρου. Καθοδόν συναντήσαμε τη θεατρική ομάδα «Lorem ipsum», την οποία και συνεχάρην για την παράσταση που είχε δώσει πριν λίγο στο Κάστρο. Πριν πούμε καληνύχτα, ανανεώσαμε το ραντεβού για την αυριανή ημέρα στις 9 το βράδυ. Την ώρα αυτή, η ομάδα «Τα φτερά του μύθου», θα έδινε την παράσταση κουκλοθέατρου “Όσο πιο γρήγορα”, στην οποία ο Σάκης έγραφε τους διαλόγους και συμμετείχε και ως ηθοποιός. Την παράσταση φιλοξενούσε ο πολιτιστικός πολυχώρος «Παλαιά Σφαγεία». Αλήθεια! Τι αταίριαστη ονομασία για έναν τέτοιο χώρο! (Η ονομασία αυτή σηματοδοτεί την προηγούμενη χρήση του κτιρίου.)

Κατά τις 2 και 30 τα μεσάνυχτα έφθασα στο σπίτι. Ο Ιβάν με αντιλήφθηκε, ήρθε προς το μέρος μου κουνώντας την ουρά, μυρίστηκε το φαγητό που του έφερα, ανασηκώθηκε στα δύο πόδια και με κοιτούσε στα μάτια και στα χέρια ανυπόμονος να το αρπάξει. Αυτό το εκφραστικό κοίταγμα με φέρνει σε πολύ δύσκολη θέση, αν κάποιο βράδυ δεν έχω κάτι να του δώσω.

Την άλλη μέρα με ενδιαφέρον παρακολούθησα το κουκλοθέατρο. Οι τρεις δημιουργοί της παράστασης [Σάκης, Δήμητρα και Σπύρος] με είχαν προετοιμάσει από την προηγούμενη ημέρα ότι το θέαμα που θα έβλεπα, δεν είχε καμιά σχέση με αυτό, που εγώ γνώριζα. Πράγματι, υπήρχαν καινοτομίες. Έβλεπες έναν πειραματισμό, όπου ο παλιός τρόπος έκφρασης της κούκλας συνδέθηκε με νέα εκφραστικά στοιχεία.

Η παράσταση είχε στοιχεία από το παλιό κουκλοθέατρο, από το θέατρο σκιών, από το θέατρο πρόζας και υποστηρίζο-

ταν διαρκώς από την τεχνολογία. Συγκεκριμένα, υπήρχε μικροφωνική για να ακούγονται τα λόγια των ηθοποιών και η μουσική επένδυση της παράστασης, καθώς και ένας προτζέκτορας, που πρόβαλε εικόνες κατά διαστήματα, δίνοντας μεγαλύτερη ζωντάνια στη δράση. Η συνθετική αυτή παράσταση παρουσιάζοταν στους θεατές σε τρεις συνεχόμενες μικρές σκηνές, υπερυψωμένες ένα μέτρο περίπου από το δάπεδο. Μου έκανε μεγάλη εντύπωση ότι το κοινό έβλεπε τους ηθοποιούς από τη μέση και πάνω στις σκηνές αυτές, όταν μιλούσαν για λογαριασμό της κούκλας. Για το λόγο αυτό ανέφερα προηγουμένως ότι η παράσταση είχε στοιχεία και από το θέατρο πρόζας. Παλαιότερα οι ηθοποιοί στο κουκλοθέατρο ήταν στα παρασκήνια.

Αρχικά, όταν είδα τους ηθοποιούς να μιλάνε επί σκηνής, εξέλαβα το γεγονός ως απομυθοποίηση της κούκλας στα μάτια των μικρών παιδιών και αυτό με προβληματίσε. Μετά με μια δεύτερη σκέψη αναρωτήθηκα μήπως είναι καλύτερα έτσι, γιατί τα παιδιά θα μπορούν πιο εύκολα να μιμηθούν τους ηθοποιούς και να παίξουν κάτι ανάλογο στο σπίτι τους. Τέλος, με μια τρίτη σκέψη θεώρησα ότι οι πιο κατάλληλοι να απαντήσουν σε αυτόν τον προβληματισμό [οι ηθοποιοί να μιλάνε επί σκηνής ή από τα παρασκήνια], είναι οι μικροί μαθητές. Φτάνει, μόνον, να επικοινωνήσουμε αξιόπιστα μαζί τους.

Τις παραπάνω περίπου σκέψεις συζήτησα με το Σάκη και τη Δήμητρα, όταν μετά την παράσταση καθίσαμε σε ένα παραλίμνιο μαγαζί για μια κρύα μπύρα με παραδοσιακό σουβλάκι. Πάλι υπήρχε διάθεση για συζήτηση και πάλι η ώρα έγραψε 2 τα μεσάνυχτα. Ο Σάκης πάλι επέμενε να με συνοδεύσει μέχρι το μέρος που είχα παρκαρισμένο το αυτοκίνητο. Χαιρετηθήκαμε εγκάρδια και έστειλα πολλούς χαιρετισμούς στους παλιούς μαθητές μου, με τους οποίους επικοινωνεί στην Αθήνα. Ο Σάκης, χαριτολογώντας, έστειλε τους δικούς του χαιρετι-

σμούς στον Ιβάν. Ένα ωραίο αντάμωμα μόλις είχε ολοκληρωθεί!

Το βράδυ στο σπίτι ένιωθα πολύ όμορφα! Όταν οι μαθητές σου σε θυμούνται μετά τόσα χρόνια, έχεις κάθε λόγο να αισθάνεσαι μια ιδιαίτερη χαρά και συγκίνηση! Με αυτό το γλυκό συναίσθημα με πήρε ο ύπνος.

Την άλλη μέρα έφερνα διαρκώς στο μυαλό μου τις ωραίες εικόνες των δύο ημερών! Έντονα χαράχτηξε στη μνήμη μου, η εξ αποστάσεως συνάντηση των βλεμμάτων [δασκάλου - μαθητή], στο ημίφως του Κάστρου, εν μέσω πολύ κόσμου, που έφερε στο φως, πριν την ώρα του, το αντάμωμα! Ο χρόνος πήρε ανάποδες στροφές και φανερώθηκε μπροστά μου η ίδια οικειότητα που υπήρχε και τότε, πριν από 28 χρόνια!!! Αποτέλεσμα - επιτρέψτε μου να γράψω - των πολύ καλών παιδαγωγικών σχέσεων, που είχα με τους μαθητές μου.

Εύχομαι ολόψυχα στο Σάκη να είναι πάντα καλά και η Τέχνη να του χαρίζει διαρκώς νέες χαρές και νέες συγκινήσεις. Τις αξίζει!

Επειδή το αντάμωμα έγινε στο 2^ο Φεστιβάλ θεάτρου δρόμου στα Γιάννενα, θα ήθελα επί τη ευκαιρία αυτή, να γράψω και δυο λόγια για το πολιτιστικό αυτό γεγονός. Παρακολουθώντας ένα μεγάλο μέρος του Φεστιβάλ, αναθεώρησα την άποψη που είχα περί προχειρότητας σχεδόν όλων αυτών των εκδηλώσεων, που γίνονται έξω από το φυσικό χώρο των καλλιτεχνών. Μια άποψη, που είχε διαμορφωθεί από τις κακές παραστάσεις, “στο πόδι”, που έτυχε να δω στο παρελθόν. Οι παραστάσεις που έγιναν στους δρόμους και στις πλατείες στο Φεστιβάλ στα Γιάννενα, απαίτησαν από τους καλλιτέχνες πολλαπλάσια προετοιμασία, από αυτήν που απαιτεί η μόνιμη καλλιτεχνική σκηνή. Διαπίστωσα ότι οι προθέσεις των καλλιτεχνών ήταν να δώσουν στον κόσμο, ό,τι καλύτερο μπορούσαν με πολλή όρεξη και μεράκι. Δικαιώθηκε πλήρως η άποψη του Σάκη ότι «οι προθέ-

σεις των καλλιτεχνών είναι πρωτίστως που μετράνε σε μια παράσταση και όχι ο χώρος που πραγματοποιείται.»

Συγχαρητήρια σε όλους τους καλλιτέχνες, τους οργανωτές και τους εθελοντές για την επιτυχία του Φεστιβάλ!

Ιωάννινα 22 Σεπτεμβρίου 2013

Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο Μ Ε Ρ Ο Σ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τα κείμενα που ακολουθούν, πριν συμπεριληφθούν στο παρόν βιβλίο, δημοσιεύτηκαν σταδιακά στο κανάλι μου στο YouTube και στο Ιστολόγιό μου ως συνοδευτικές περιγραφές των εκπαιδευτικών μου βίντεο. Ταυτόχρονα, όμως, λειτουργούν και ως ανεξάρτητα κείμενα, που μπορούν να προβληματίσουν και να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς - κυρίως τους νέους - για δραστηριότητες μέσα κι έξω απ' το σχολείο. Για την καλύτερη αλληλουχία των κειμένων αυτών, έγιναν μερικές προσθαφαιρέσεις προτάσεων και ταξινομήθηκαν σε τρεις θεματικές ενότητες: α) Από την αίθουσα διδασκαλίας, β) «Μαθήματα» έξω από την τάξη, γ) Γιορτές και εκδηλώσεις.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Οι μικροί δάσκαλοι

Την εξέταση ορισμένων μαθημάτων στην τάξη, μπορούν να την αναλαμβάνουν οι μαθητές, οι «μικροί δάσκαλοι» όπως τους αποκαλούσα. Η διαδικασία αυτή προϋποθέτει το χωρισμό της τάξης σε ομάδες. Μετά την παράδοση του κεφαλαίου, ο δάσκαλος αναθέτει την εξέτασή του για το επόμενο μάθημα σε κάποια ομάδα. Έκαστο μέλος της ομάδας οφείλει να φέρει στον ομαδάρχη 2 με 3 **βασικές ερωτήσεις**, που να γνωρίζει όμως πολύ καλά την απάντησή τους. Έτσι, οι μαθητές εκπαιδεύονται να εστιάζουν στην ουσία του μαθήματος, που είναι και το ζητούμενο. Ο ομαδάρχης την ημέρα της εξέτασης ορίζει τους μαθητές που θα απευθύνουν τις βασικές ερωτήσεις στην τάξη ή τις απευθύνει ο ίδιος, αναφέροντας τα ονόματά τους. Στη συνέχεια, ο μαθητής ή ο ομαδάρχης που απευθύνει την ερώτηση, ελέγχει την ορθότητα της απάντησης και βοηθάει αν χρειαστεί. Κατά τη διάρκεια της εξέτασης, ο δάσκαλος κάθεται σ' ένα θρανίο και παίζει το ρόλο του μαθητή, επεμβαίνοντας διακριτικά, μόνον σε περίπτωση λάθους. Όταν οι ρόλοι δασκάλου και μαθητή εναλλάσσονται - εκεί που ενδεικνύται - έχουμε ουσιαστική εμπλοκή των μαθητών στη διαδικασία μάθησης και επιπλέον ενισχύεται η παιδαγωγική ατμόσφαιρα της τάξης. Ο ρόλος του μικρού δασκάλου, μπορεί να παιχτεί με επιτυχία απ' τους περισσότερους μαθητές, γεγονός που τους χαροποιεί και τους ενθαρρύνει ιδιαίτερα! Στο άρθρο μου «Καλές πρακτικές για το δάσκαλο» γράφω περισσότερα για το θέμα αυτό.

Τους μικρούς δασκάλους βλέπουμε εν δράσει σε τρία βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube, με τίτλους: 1) «Οι μικροί δάσκαλοι», 2) «Διδασκαλία Γεωγραφίας (Ε΄ Τάξη - Προσανατολισμός, Χάρτης, Μορφή Γης)», 3) «Διδασκαλία Ιστορίας (Ε΄ Τάξη - Άλωση Κωνσταντινούπολης)».

Ομιλίες μαθητών από την έδρα της τάξης

Η παραχώρηση τους έδρας μεθοδευμένα, απ' το δάσκαλο στους μαθητές, για την παρουσίαση κοινωνικών θεμάτων ή εξωσχολικών βιβλίων (δικής τους επιλογής), είναι μια βασική παράμετρος δημοκρατικής λειτουργίας τους τάξης.

Μετά την παρουσίαση του κοινωνικού θέματος ή του εξωσχολικού βιβλίου από την έδρα της τάξης, ακολουθεί διάλογος μεταξύ των μαθητών, στον οποίο συμμετέχει και ο δάσκαλος διακριτικά. Κάθεται σε ένα θρανίο και παίζει το ρόλο του μαθητή. Περισσότερα για το θέμα αυτό γράφω στο άρθρο μου «Καλές πρακτικές για το δάσκαλο».

Οι ομιλίες των μαθητών, όταν ήμουν δάσκαλος γινόταν στο μάθημα τους Γλώσσας. Από το έτος 2005 και μετά, τέτοιες δραστηριότητες στεγάζονται άνετα τους ώρες τους Ευέλικτης Ζώνης.

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Ομιλίες μαθητών από την έδρα της τάξης».

Έκτακτο αφιέρωμα στον Οδυσσέα Ελύτη

Πάντα στη διδακτική πράξη αξιοποιούσα την επικαιρότητα. Αυτό απαιτούσε μερικές φορές και μια μικρή αναπροσαρμογή του προγράμματος της ημέρας, γεγονός που τόνωνε το ενδιαφέρον των μαθητών για το επίκαιρο θέμα. Όταν έφυγε από τη ζωή ο Οδυσσέας Ελύτης, την άλλη ημέρα το πρόγραμμα τροποποιήθηκε για να συμπεριλάβει ένα μικρό αφιέρωμα στον ποιητή. Το ενδιαφέρον των μαθητών μεταφέρθηκε και στο σπί-

τι τους, όπου παρακολούθησαν το αφιέρωμα της τηλεόρασης για τον Οδυσσέα Ελύτη.

Τα έιτκαιτα αφιερώματα στην τάξη, συνήθως, έχουν ελλείμματα στο περιεχόμενο, εξαιτίας της πρόχειρης προετοιμασίας. Το ζητούμενο όμως τη δεδομένη στιγμή είναι να εμμεταλλευτούμε την επικαιρότητα. Τα ελλείμματα μπορούν να συμπληρωθούν και αργότερα στην τάξη.

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Έιτκαιτο αφιέρωμα στον Οδυσσέα Ελύτη».

Δραματοποίηση μαθήματος

Η δραματοποίηση του μαθήματος είναι μια εύκολη καλλιτεχνική δραστηριότητα για τον ημερήσιο προγραμματισμό, γιατί δεν απαιτεί πρόβες. Ο δάσκαλος μοιράζει τους ρόλους στους μαθητές, όπως προέκυψαν από την παράδοση του μαθήματος και τους καλεί να παίξουν, όπως αισθάνονται. Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube, έχει τίτλο «Δραματοποίηση μαθήματος», είναι από το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής και εμπεριέχει δύο δραματοποιημένα επεισόδια από το κεφάλαιο «Πώς λειτουργούν οι ομάδες». Στο πρώτο επεισόδιο βλέπουμε μια ομάδα αγοριών με κακό αρχηγό (συμμετέχω κι εγώ, υποδουόμενος το ρόλο του «αστυνόμου») και στο δεύτερο επεισόδιο μια ομάδα κοριτσιών με καλή αρχηγό. Παρατηρούμε ένα «ιντερμέτζο» χαράς και ευχαρίστησης στην τάξη για όλους μας.

Χιούμορ στην τάξη

Το χιούμορ στην τάξη, όταν χρησιμοποιείται με φειδώ από το δάσκαλο, ανεβάζει την ποιότητα της διδασκαλίας και συμβάλλει στην καλύτερη των παιδαγωγικών σχέσεων. Πρέπει να σημειωθεί, ότι οι εκπαιδευτικοί που έχουν πρόβλημα πειθαρχίας στην τάξη, έχουν και πρόβλημα να εντάξουν λειτουρ-

γικά το χιούμορ στη διδασκαλία. Όταν η τάξη μετατρέπεται σε παιδική χαρά, ποτέ δεν ευθύνεται το χιούμορ στη διδασκαλία. Κατά κανόνα ευθύνεται ο δάσκαλος, που δεν μπόρεσε να κερδίσει το σεβασμό των μαθητών του.

Η προσωπική εμπειρία μου έδειξε, ότι το χιούμορ συμβάλλει σ' ένα ευχάριστο και αποτελεσματικό μάθημα.

Οι διδασκαλίες που δημοσίευσα το YouTube (Μαθηματικών, Γεωγραφίας, Φυσικών και Αισθητικής Αγωγής), εμπεριέχουν αρκετές στιγμές με χιούμορ στην τάξη.

Δάσκαλε, δίδασκε εποπτικά

Με το συγκεκριμένο κείμενο, θα ήθελα να επισημάνω το αυτονόητο, που συνήθως παραμελείται στη διδασκαλία των μαθημάτων. Να χρησιμοποιούνται απλά εποπτικά μέσα και να γίνονται απλά πειράματα στην τάξη - από δάσκαλο και μαθητές - ώστε να τονώνεται το ενδιαφέρον για ενεργητική μάθηση. (Προσοχή! Όταν ο δάσκαλος χρησιμοποιεί γκαζάκι υγραερίου στο πείραμα, να μεριμνά - προς αποφυγή τυχόν ατυχήματος - οι μαθητές να βρίσκονται μακριά του.)

Μαθηματικές έννοιες, όπως το μήκος, η επιφάνεια και ο όγκος, κατανοούνται πολύ εύκολα απ' τους μαθητές, όταν ο δάσκαλος χρησιμοποιεί στη διδασκαλία ως εποπτικό υλικό τις βασικές μονάδες μέτρησης και τις υποδιαίρεσεις αυτών.

Η καλή πρακτική του δασκάλου, να εναλλάσσει τις μεθόδους διδασκαλίας, πρέπει απαραίτητως να περιλαμβάνει και την εποπτική διδασκαλία. Η φράση «Δάσκαλε, δίδασκε εποπτικά», εκφράζει την επιθυμία όλων των μαθητών. Η εποπτική διδασκαλία, με την ευρύτερη έννοια του όρου, ενισχύεται κι απ' τους τοίχους της τάξης, οι οποίοι όταν έχουν μόνιμα κρεμασμένους κατάλληλους χάρτες, εικόνες, καρτέλες, αφίσες κ.τ.λ., διδάσκουν καθημερινά τους μαθητές. Να μη ξεχνάει ο δάσκαλος ότι «μια εικόνα αξίζει όσο χίλιες λέξεις». Με τη χρή-

ση των εποπτικών οργάνων και των μέσων διδασκαλίας, έχουμε ένταση της προσοχής των μαθητών στο δάσκαλο, με αποτέλεσμα να επιτυγχάνονται αβίαστα κι ευχάριστα οι στόχοι του μαθήματος. Η μικρή και περιεικτική πρόταση του φιλόσοφου Καντ τα λέει όλα: «Έννοιες χωρίς εποπτείες είναι κενές και εποπτείες χωρίς έννοιες είναι τυφλές.»

Η εποπτική διδασκαλία πρέπει να ενισχύεται κι απ' το σχολικό εργαστήριο, το οποίο πρέπει να είναι επαρκώς εξοπλισμένο με εποπτικά όργανα και μέσα διδασκαλίας και να χρησιμοποιείται απ' όλους τους εκπαιδευτικούς. Δυστυχώς, όμως, το εποπτικό υλικό αραιτών σχολείων βρίσκεται αραχνιασμένο στα ράφια των εργαστηρίων και στις αποθήκες. Για την εγκατάλειψη αυτή ευθύνεται κυρίως ο διευθυντής, που δεν μεριμνά απ' την αρχή της σχολικής χρονιάς, όταν γίνεται ο καταμερισμός της εργασίας του διδακτικού προσωπικού, να ορίζεται κι ένας υπεύθυνος για το σχολικό εργαστήριο. Ευθύνες όμως έχει και ο σχολικός σύμβουλος, που δεν ελέγχει, αν οι δάσκαλοι χρησιμοποιούν το εποπτικό υλικό του σχολείου τους.

Ένα καλά οργανωμένο σχολικό εργαστήριο ανεβάζει την ποιότητα της διδασκαλίας. Τα πειράματα και τα μέσα διδασκαλίας - όσο απλά κι αν είναι - πρέπει πρώτα να δοκιμάζονται στο εργαστήριο και μετά να παρουσιάζονται στην τάξη. Θυμάμαι μια φορά, ένα πολύ απλό πείραμα που έκανα κατευθείαν στην τάξη (για το ανοιχτό και κλειστό ηλεκτρικό κύκλωμα) απέτυχε, εξαιτίας μιας μπαταρίας που δεν είχε ρεύμα.

Η καθημερινή προετοιμασία του δασκάλου στα μαθήματα, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για ήρεμες και επιτυχείς διδασκαλίες. Όταν μια διδασκαλία απαιτεί μερικά απλά υλικά, που δεν υπάρχουν στο σχολείο, ο δάσκαλος πρέπει να φροντίζει για την προμήθειά τους.

Κλείνοντας θα ήθελα επισημάνω, ότι ο δάσκαλος πρέπει να χρησιμοποιεί μεθοδευμένα τη σύγχρονη Τεχνολογία και το

Διαδίκτυο, στη διδασκαλία ορισμένων κεφαλαίων και στην υλοποίηση Σχεδίων Εργασίας (Projects).

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Δάσκαλε, δίδασσε εποπτικά».

Διδασκαλία Γεωγραφίας

Για το μάθημα της Γεωγραφίας θα ήθελα να επισημάνω το αυτόνοτο, που αρκετοί δάσκαλοι παραμελούν. Να κάνουν χρήση απλών εποπτικών οργάνων και μέσω διδασκαλίας στην τάξη, ώστε να τονώνεται το ενδιαφέρον των μαθητών για συμμετοχή στο μάθημα. Η φράση «Δάσκαλε, δίδασσε εποπτικά», αφορά όλα τα μαθήματα.

Ο προσανατολισμός του γεωγραφικού χάρτη κατανοείται πολύ εύκολα απ' τους μαθητές, όταν ο δάσκαλος χρησιμοποιήσει πυξίδα στη διδασκαλία του μαθήματος. Συγκεκριμένα, τοποθετεί την πυξίδα πάνω στο χάρτη που έχει στρώσει στο δάπεδο της τάξης (οι μαθητές παρακολουθούν την επίδειξη γύρω από το χάρτη) και φροντίζει ο Βορράς που δείχνει η πυξίδα και ο Βορράς που δείχνει ο χάρτης, να βρεθούν στην ίδια κατεύθυνση. Στη θέση αυτή ο χάρτης είναι προσανατολισμένος. Απλή γνώση, που ελάχιστοι μαθητές αφομοιώνουν στο Δημοτικό Σχολείο, εξ ου και η λεπτομερής αυτή αναφορά.

Επίσης, το ελλειψοειδές εκ περιστροφής σχήμα της Γης, κατανοείται πολύ εύκολα απ' τους μαθητές, όταν ο δάσκαλος κάνει το ανάλογο πείραμα στην τάξη.

Ας μη ξεχνάει ο δάσκαλος, ότι «μία εικόνα αξίζει όσο χίλιες λέξεις». Δυστυχώς, υπάρχουν δάσκαλοι, που δεν έχουν κρεμασμένο ούτε ένα χάρτη στην τάξη τους! Γι' αυτή την αμέλεια, εκτός του δασκάλου, ευθύνεται και ο διευθυντής του σχολείου και ο σχολικός σύμβουλος.

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Διδασκαλία Γεωγραφίας (Ε΄ Τάξη - Προσανατολισμός, Χάρτης, Μορφή Γης)».

Διδασκαλία Ιστορίας

Για το μάθημα της Ιστορίας ενδείκνυται ως μέθοδος διδασκαλίας η αφήγηση, με την παράλληλη χρήση - όπου είναι δυνατόν - ιστορικών πηγών σχετικών με το κεφάλαιο (απομνημονεύματα, χάρτες, μαρτυρίες, παραδόσεις, βίντεο, ποιήματα, τραγούδια, εικαστικά έργα κ.τ.λ.) Έτσι το μάθημα γίνεται πιο ευχάριστο και κατανοητό. Θυμάμαι τους μαθητές μου, όταν με έβλεπαν να φέρνω στην τάξη εποπτικά μέσα διδασκαλίας, χαιρόταν πάρα πολύ και μερικές φορές χειροκροτούσαν. Με τη γλώσσα του σώματος μου τα έλεγαν όλα!

Στο τέλος της διδασκαλίας θα πρέπει οι μαθητές να εντοπίζουν τις βασικές ερωτήσεις του διδαχθέντος κεφαλαίου. Το ίδιο πρέπει να γίνεται και στα άλλα μαθήματα. Έτσι εκπαιδεύονται από τη μικρή ηλικία να εστιάζουν στο ουσιώδες. Να διακρίνουν το βασικό από τη λεπτομέρεια. Κάτι, που αργότερα, θα αναδειχθεί πολύτιμο εφόδιο για τη ζωή.

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Διδασκαλία Ιστορίας (Ε΄ Τάξη - Άλωση Κωνσταντινούπολης)».

Διδασκαλία Μαθηματικών

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube, με τίτλο «Διδασκαλία Μαθηματικών (Ε΄ Τάξη - Κλασματικοί αριθμοί)», έχει στόχο να αναδείξει πρωτίστως τη μεγάλη αξία των απλών εποπτικών μέσων διδασκαλίας στην παράδοση του μαθήματος και δευτερευόντως τη συμβολή του χιούμορ για μια ευχάριστη διδασκαλία.

Για το μάθημα της Γλώσσας

Ως δάσκαλος στο μάθημα της Γλώσσας, αρκίετες φορές ξέφευγα από τη διδαχτέα ύλη του αναλυτικού προγράμματος, προκειμένου το μάθημα να γίνει πιο ενδιαφέρον και ποιοτικό για τους μαθητές. Έκανα επί τροχάδην, τις μηχανιστικές ασκήσεις των βιβλιοτετραδίων, και το χρόνο που εξοικονομούσα τον διέθετα σε δημιουργικές καινοτομίες, πάντα σχετικές με το μάθημα της Γλώσσας. Περισσότερα για τα βιβλιοτετράδια - τυφλοσύρτες όπως τα έλεγα - γράφω στο βιβλίο μου «Δημοτικό Σχολείο το θεμέλιο της Παιδείας.»

Από το μάθημα της Γλώσσας στην Ε΄ Τάξη έχω δημοσιεύσει τέσσερα βίντεο στο YouTube, με τίτλους: 1) «Έκτακτο αφιέρωμα στο Οδυσσέα Ελύτη», 2) «Συνθετική έκθεση (Καλή πρακτική για το δάσκαλο)», 3) «Ομιλίες μαθητών από την έδρα της τάξης», 4) «Προστατευτείτε από τους σεισμούς».

Πρέπει να ομολογήσω, ότι αν δεν ξέφευγα λίγο απ' τις προγραμματισμένες διδασκαλίες των βιβλιοτετραδίων, που με έσφιγγαν σαν μέγγενη, θα είχα χάσει την ψυχή μου στη διδασκαλία. Θα είχα μεταλλαχτεί σ' έναν διεκπεραιωτή δάσκαλο.

Η Εκπαίδευσή μας πρέπει να απαλλαγεί απ' τις προγραμματισμένες διδασκαλίες των βιβλιοτετραδίων και να εισάγει το πολλαπλό βιβλίο στην τάξη. Περισσότερα για το πολλαπλό βιβλίο, τη σπουδαία αυτή καινοτομία, γράφω στο βιβλίο μου «Δημοτικό Σχολείο το θεμέλιο της Παιδείας.»

Για το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής

Το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, ενδεικνύται για ωραίες συζητήσεις στην τάξη. Επειδή όμως υπάρχει πολιτικός λόγος, ο δάσκαλος πρέπει να είναι προσεκτικός, ιδιαίτερα όταν αναφέρεται στο πολίτευμα της Δημοκρατίας. Επιβάλλεται να κρατά την κομματική του ταυτότητα μακριά

από τους μαθητές. Πρέπει όμως να μιλάει στην τάξη για τη Δημοκρατία, τονίζοντας ότι το πολίτευμα αυτό γεννήθηκε στην Αρχαία Ελλάδα. Να επισημαίνει τη δυνατότητα που δίνει η Δημοκρατία να εκφράζεται αντιπροσωπευτικά ο λαός, μέσω των πολιτικών κομμάτων στη Βουλή. Να τονίζει ότι στα ολοκληρωτικά πολιτεύματα δεν γίνονται εκλογές. Να αναφέρει τα προβλήματα που υπάρχουν στη Δημοκρατία και τις προοπτικές βελτίωσής της. Μέχρι εκεί όμως. Ποτέ δεν πρέπει να ταχτεί υπέρ συγκεκριμένου κόμματος, το οποίο κατά την άποψή του θα δώσει λύση σ' αυτά τα προβλήματα. Τότε έχουμε ασέβεια της προσωπικότητας των μαθητών και προβλήματα στο σχολείο, απ' τις δικαιολογημένες διαμαρτυρίες των γονέων.

Ως διευθυντής μου έτυχε ένας δάσκαλος του σχολείου μου, να έχει μετατρέψει το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, σε ωμή προπαγάνδα υπέρ συγκεκριμένου κόμματος. Έμαθα την παρεκτροπή αυτή από αγανακτισμένους γονείς, που ήρθαν στο γραφείο μου, αναφέροντας επί λέξει τα προπαγανδιστικά λόγια του δασκάλου. Ως όφειλα, συνέστησα στο δάσκαλο να αφήσει τις κομματικές του προτιμήσεις έξω από την τάξη. Με άκουσε και το πρόβλημα δεν πήρε ευρύτερες διαστάσεις.

Από το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, δημοσίευσα στο YouTube το βίντεο με τίτλο «Δραματοποίηση μαθήματος».

Για το μάθημα των Θρησκευτικών

Η φοίτηση πολλών αλλοδαπών μαθητών άλλου θρησκευματος στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ειδικά στα αστικά κέντρα, εκ των πραγμάτων θέτει για συζήτηση τον τρόπο διδασκαλίας των Θρησκευτικών στην τάξη. Το εν λόγω θέμα προϋπήρχε της έλευσης των αλλοδαπών

στην Ελλάδα, αλλά στις σημερινές συνθήκες πήρε ευρύτερες διαστάσεις.

Η επιχειρούμενη από το Υπουργείο Παιδείας μετατόπιση των Θρησκευτικών, από ομολογιακό μάθημα σε θρησκευολογικό, προκάλεσε αντιπαράθεσεις. Το ζητούμενο είναι η σύνθεση των απόψεων κι όχι η περιχαράκωση σε άκαμπτες και ιδεοληπτικές θέσεις. Η επιτυχής εφαρμογή ενός νέου προγράμματος Θρησκευτικών, προϋποθέτει την ειλικρινή συνεργασία Πολιτείας και Εκκλησίας, ώστε να διασφαλιστούν οι θρησκευτικές μας παραδόσεις.

Πιστεύω ότι ενδείκνυται ένας πιο ανοιχτός τρόπος διδασκαλίας των Θρησκευτικών στην τάξη, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν πρέπει να έχει προτεραιότητα η Ορθοδοξία, που είναι η κυρίαρχη θρησκεία της συντριπτικής πλειοψηφίας του Ελληνικού λαού.

Κάνοντας μια αναδρομή στα δικά μου μαθητικά χρόνια, έχω να πω, ότι κάτι δεν πήγαινε καλά από τότε, με τη θρησκευτική πρακτική στα σχολεία. Και για να γίνω πιο συγκεκριμένος, θα αναφερθώ σε ένα περιστατικό, από τα πολλά που βίωσα, τα πέτρινα εκείνα χρόνια. Τιμωρήθηκα με αποβολή πέντε ημερών απ' τη σχολή, γιατί απουσίαζα απ' έναν έιτακτο εκκλησιασμό. Την εποχή εκείνη ο εκκλησιασμός ήταν υποχρεωτικός σε όλα τα σχολεία. Η θρησκευτική αυτή πρακτική, δεν έχει καμιά σχέση με τα λόγια του Χριστού, που είπε «όστις θέλει οπίσω μου ελθείν».

Ο Χριστιανισμός, αν εξαιρέσουμε μερικές παρεπαιρούμενες, εξαπλώθηκε στην Οικουμένη με την ελεύθερη βούληση των ανθρώπων και όχι με τον εξαναγκασμό τους. Η πίεση και η αυστηρότητα παγώνουν το θρησκευτικό συναίσθημα και φέρνουν τα αντίθετα αποτελέσματα.

Ως δάσκαλος, πάντα βαθμολογούσα υψηλά τους μαθητές στα Θρησκευτικά, χωρίς βέβαια να υποβαθμίζω τη διδασκαλία του μαθήματος.

Στα χρόνια που ήμουν δάσκαλος όλοι οι μαθητές ήταν Ορθόδοξου θρησκευματος. Από την εμπειρία μου αυτή διαπίστωσα, ότι για τις Ορθόδοξες τάξεις Ε` και ΣΤ` Δημοτικού, το καλύτερο βιβλίο ήταν οι «Ευαγγελικές περικοπές». Μια φορά αφηγούμουν μια παραβολή και αμέσως γινόταν κατανοητή μαζί με τα νοήματά της. Δεν είναι τυχαίο εξάλλου, ότι άθρησκοι άνθρωποι υμνούν το Ευαγγέλιο, τόσο για το περιεχόμενο, όσο και για τη λογοτεχνική του αξία. Παραδόξως, οι «Ευαγγελικές περικοπές» αποσύρθηκαν τα τελευταία είκοσι χρόνια από το ωρολόγιο πρόγραμμα του Δημοτικού και δεν ξέρω το γιατί!

Από το μάθημα των Θρησκευτικών δημοσίευσα στο YouTube το βίντεο με τίτλο «Εγκώμια Μεγάλης Παρασκευής στην τάξη». Οι μαθητές μου, με τη βοήθεια του μαγνητοφώνου, φέλνουν με κατάνυξη τα εγκώμια στην τάξη.

Για το μάθημα των Φυσικών

Για το μάθημα Φυσικών θα ήθελα να γράψω μόνον τούτο: Αν δε γίνονται απλά πειράματα στην τάξη από δάσκαλο και μαθητές, η διδασκαλία θα είναι κοπανιστός αέρας. Έχω δημοσιεύσει για το μάθημα των Φυσικών δύο βίντεο στο YouTube με τίτλους: 1) «Οι μικροί δάσκαλοι», 2) «Δάσκαλε, δίδασκε εποπτικά». Τα συνοδευτικά κείμενα των εν λόγω βίντεο (σελ.113 και 116) εκφράζουν πλήρως τις απόψεις μου για τη διδασκαλία των Φυσικών.

Χορός στην τάξη

Το χορό στην τάξη τον είχα εντάξει στα πλαίσια του μαθήματος της Αισθητικής Αγωγής. Χορεύοντας με τους μαθητές

βελτιώνεται η παιδαγωγική ατμόσφαιρα και κατ' επένταση η καλύτερη λειτουργία της τάξης.

Έχω διδάξει αρκετούς παραδοσιακούς χορούς στην τάξη, τους οποίους παρουσίαζα στις εθνικές γιορτές και στις εκδηλώσεις με τη λήξη της σχολικής χρονιάς. Σε όλα τα σχετικά βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube, βλέπουμε τη μεγάλη χαρά των μαθητών, όταν χορεύουν.

Η Αισθητική Αγωγή εμπεριέχει μια μεγάλη ποικιλία θεμάτων, που όταν προετοιμάζονται κατάλληλα απ' το δάσκαλο, εκτός από τη χαρά και την απόλαυση που προσφέρουν στους μαθητές, συμβάλλουν και στην καλύτερευση των παιδαγωγικών και διαμαθητικών σχέσεων.

Χειροτεχνία στην τάξη

Η Χειροτεχνία στην τάξη εντάσσεται στα πλαίσια του μαθήματος της Αισθητικής Αγωγής και εμπεριέχει πλήθος κατασκευών, που μπορούν να υλοποιήσουν οι μαθητές με διάφορα υλικά, όπως ξύλο, σύρμα, γύψο, χαρτόνι, νήμα, κ.τ.λ. Οι κατασκευές που δημοσίευσα στο σχετικό βίντεο στο YouTube, με τίτλο «Χειροτεχνία στην τάξη», αφορούν τις μεγάλες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου.

Δυστυχώς σήμερα, λίγοι δάσκαλοι ασχολούνται με τις κατασκευές, στερώντας απ' τους μαθητές τη χαρά της δημιουργίας. Παλαιότερα, γινόταν περισσότερες κατασκευές στα σχολεία και τα καλύτερα έργα των μαθητών εκτίθεντο μόνιμα στις τάξεις. Μια διάκριση που δημιουργούσε κίνητρα στους μαθητές, να ασχολούνται με τη Χειροτεχνία και στο σπίτι. Θυμάμαι ως μαθητής της ΣΤ' τάξης Δημοτικού, όταν διακρίθηκε στην ξυλοκοπτική μια κορνίζα που είχα κατασκευάσει, ένωσα πολύ όμορφα, όταν την είδα στη βιτρίνα της τάξης.

Σήμερα, η Χειροτεχνία στην τάξη είναι μια παραμελημένη σχολική δραστηριότητα στο μάθημα της Αισθητικής Αγωγής.

Οι μαθητές δεν εκπαιδεύονται, όπως θα έπρεπε, σε τεχνικές δεξιότητες, που είναι τόσο απαραίτητες και σημαντικές για τη ζωή!

Μουσικό παιχνίδι

Πρέπει να ομολογήσω ότι η φωνή μου δε με βοηθούσε καθόλου στη εκμάθηση τραγουδιών στους μαθητές. Γι' αυτό το μαγνητόφωνο ήταν πάντα δίπλα μου στο μάθημα της Μουσικής και οι μαθητές μάθαιναν τα τραγούδια απ' τους καλλιτέχνες.

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube είναι από το μάθημα της Αισθητικής Αγωγής και έχει τίτλο «Μουσικό παιχνίδι». Το εν λόγω παιχνίδι πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια του μαγνητοφώνου και άρεσε πολύ στους μαθητές! Μετά το ξεφάντωμα ακολούθησε ένα δίλεπτο σιωπής στην τάξη.

Προκάτ Ζωγραφική

Μια μέρα στην τάξη προσπάθησα να ανιχνεύσω τις προτιμήσεις των μαθητών στη Ζωγραφική. Τους έδωσα σε φωτοτυπία Α₄ ένα έτοιμο σχέδιο και τους ανακοίνωσα ότι έχουν δύο επιλογές: Να χρωματίσουν το έτοιμο σχέδιο ή στο πίσω μέρος της λευκής σελίδας να ζωγραφίσουν ένα θέμα της αρεσκείας τους. Οι περισσότεροι μαθητές επέλεξαν να χρωματίσουν το ετοιματζίδικο σχέδιο, αρνούμενοι την ελεύθερη έκφραση στη Ζωγραφική, που είναι η πραγματική δημιουργία.

Πρέπει να επισημάνω ότι οι περισσότεροι δάσκαλοι δίνουν ασταμάτητα φωτοτυπίες με έτοιμα σχέδια στους μαθητές και τους ζητούν να τα χρωματίζουν. Έτσι, οι μαθητές εθίζονται από την Α' τάξη Δημοτικού στην προκατ ζωγραφική, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Περισσότερα για το θέμα αυτό γράφω στο άρθρο μου «Καλές πρακτικές για το δάσκαλο».

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Προκάτ Ζωγραφική».

Προστατευτείτε από τους σεισμούς

Η χώρα μας ανήκει στις σεισμογενείς περιοχές της Γης και ως εκ τούτου πρέπει να υπάρχει επαρκής εκπαίδευση των μαθητών στο θέμα της προστασίας. Συγκεκριμένα, οι μαθητές πρέπει να εκπαιδεύονται σ' ένα σχέδιο έκτακτης ανάγκης, ώστε κατά τη διάρκεια ενός σεισμού να καταφεύγουν σε ασφαλές μέρος (κάτω απ' τα θρανία όταν βρίσκονται στην τάξη) και με τη λήξη του σεισμού να εγκαταλείπουν το κτίριο με τις οδηγίες των εκπαιδευτικών.

Ο πανικός που προκαλεί ο σεισμός είναι η αιτία πολλών τραυματισμών, γι' αυτό ας είμαστε όλοι προετοιμασμένοι σ' ένα σχέδιο έκτακτης ανάγκης. Η εμπέδωση ενός τέτοιου σχεδίου στη μικρή ηλικία, είναι ένα πολύτιμο εφόδιο για όλη τη ζωή.

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Προστατευτείτε από τους σεισμούς», και είναι ένα απόσπασμα διδασκαλίας απ' το μάθημα της Γλώσσας.

Ενημέρωση μαθητών για τα ναρκωτικά

Για την ενημέρωση των μαθητών στο θέμα των ναρκωτικών, πάντα ως δάσκαλος ετοίμαζα ένα ειδικό μάθημα (διάρκειας δύο συνεχόμενων διδακτικών ωρών), όταν δίδασκα στις τάξεις Ε' και ΣΤ', φροντίζοντας την ημέρα της παρουσίασης να είναι παρόντες όλοι οι μαθητές. Αφορμή για την καθιέρωση αυτής της ενημέρωσης ήταν, όταν ως νέος δάσκαλος πληροφορήθηκα, ότι τα δύο μεγαλύτερα αδέρφια ενός μαθητή μου βρισκόταν σε κέντρο απεξάρτησης από ναρκωτικές ουσίες. Εγκαίρως κατάλαβα - επειδή γνώριζα το ενδιαφέρον της οικογένειας για τα παιδιά της - ότι η μάστιγα των ναρκωτικών δεν κάνει δια-

κρίσεις και ως ει τούτου, όλοι ανεξαιρέτως οι μαθητές, πρέπει να έχουν επαρκή ενημέρωση.

Φρόντιζα να διαβάζω στους μαθητές δημοσιευμένες αφηγήσεις ναρκομανών, που περιέγραφαν το κατάντημά τους. Όταν οι σκηνές των αφηγήσεων γινόταν πολύ σκληρές και ακατάλληλες για την παιδική ψυχή, παρέλειπα τη συνέχειά τους. Κατόπιν τους έδειχνα δημοσιευμένες φωτογραφίες ναρκομανών με απλανή βλέμματα και σακιατεμένα χέρια, ώστε οι εικόνες αυτές να λειτουργήσουν ως ασπίδα προφύλαξης στο μέλλον. Τα κείμενα και οι φωτογραφίες ήταν απ' το βιβλίο του Νίκου Ι. Αδαμόπουλου «Τα ναρκωτικά πέρασαν την πόρτα μας». Αν το σχολείο διέθετε αίθουσα προβολών βίντεο, τους έδειχνα κι ένα κατάλληλο ντοκιμαντέρ για τα ναρκωτικά. Οι μαθητές παρακολουθούσαν με ένταση προσοχής τις αφηγήσεις των εφήβων ναρκομανών και στη συνέχεια συμμετείχαν ενεργά στη συζήτηση.

Ας έχουμε υπόψη ότι τα παιδιά, 11 - 12 χρονών, είναι περισσότερο δεκτικά στα «πρέπει» και στα «μη» που εμπεριέχει η ενημέρωση για τα ναρκωτικά, απ' ότι αργότερα στην εφηβεία. Για το λόγο αυτό η ενημέρωση πρέπει να ξεκινάει απ' τις μεγάλες τάξεις του Δημοτικού και να συνεχίζεται στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο. Δυστυχώς, για κάποιους νέους η ενημέρωση έρχεται αργά, με οδυνηρό τρόπο, όταν οι ίδιοι βιώνουν την εξάρτηση απ' τα ναρκωτικά. Και τότε τα κηρύγματα των μεγάλων δεν πείθουν. Είναι τραγική ειρωνεία για τους νέους, να πέφτουν στην παγίδα των ναρκωτικών, οραματιζόμενοι την προσωπική τους ελευθερία!!!

Από το έτος 2005 και μετά, με την προσθήκη της Ευέλκτικης Ζώνης στο ωρολόγιο πρόγραμμα, δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές, να παρουσιάζουν με άνεση χρόνου διάφορα κοινωνικά θέματα απ' την έδρα της τάξης. Περισσότερα για την Ευέλκτικη Ζώνη, τη σπουδαία αυτή καινοτομία, γράφω στο

άρθρο μου «Το εκπαιδευτικό μας σύστημα ανέτοιμο να συμβάλει στην αποδοχή της Ευέλικτης Ζώνης».

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Ενημέρωση μαθητών για τα ναρκωτικά».

«ΜΑΘΗΜΑΤΑ» ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΑΞΗ

Ένα άλλο μάθημα

Πολλές φορές βρέθηκα σε συμπόσια, γιορτές, γενέθλια και γλέντια σε σπίτια μαθητών μου. Εκεί ένιωθα να βρίσκομαι σε μια άλλη «τάξη» και να συμμετέχω σε ένα άλλο «μάθημα», που καλυπτερουε τις παιδαγωγικές σχέσεις και τις συνεργασίες με τους γονείς.

Με τη λήξη του διδακτικού έτους, τον Ιούνιο του 1996, μαζευτήκαμε στο σπίτι της Γεωργίας (μαθητές, γονείς κι εγώ) και παρακολούθησαμε βίντεο από τη σχολική εκδρομή στις Μυκίνες, στο Ναύπλιο και στην Επίδαυρο, από τη διδασκαλία χορού στην τάξη και από τις μαθητικές εκδηλώσεις στην Πανεπιστημιούπολη Πατρών. Στη συνέχεια ακολούθησε ένα ωραίο γλέντι, μέχρι αργά το βράδυ. Ήταν και η Μαριάννα στην παρέα μας και τη βλέπουμε στο βίντεο να χορεύει και να χαιρετά τη ζωή. «Χάρε μπαμπέση σταυρωτή, γιατί μας το `κανες γιατί, πήρες απ` την παρέα μας το πιο καλό παιδί...»

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Ένα άλλο μάθημα» και είναι αφιερωμένο στη μνήμη της Μαριάννας, που τόσο πρόωρα έφυγε από τη ζωή.

Διάλειμμα στο σχολείο

Το διάλειμμα στο σχολείο είναι ένα άλλο «μάθημα», που συμβάλλει στην καλύτερευση των παιδαγωγικών σχέσεων, αρκεί ο δάσκαλος να «πέφτει» στο επίπεδο των μαθητών του, να

παίζει και να συζητά μαζί τους, χωρίς όμως ποτέ να χάνεται ο σεβασμός στο πρόσωπό του. Με αυτό που γράφω σε καμιά περίπτωση δεν υπονοώ ότι σε κάθε διάλειμμα ο δάσκαλος θα πρέπει να παίζει και να συζητά με τους μαθητές του. Προέχει η δικιά του ξεκούραση, η επικοινωνία με τους συναδέλφους του, η προετοιμασία ενός πειράματος, η ενημέρωση ενός γονέα κ.τ.λ. Είναι απαραίτητο, όμως, μερικά διαλείμματα να τα περνάει με τους μαθητές του, συμμετέχοντας και σε αυτό το «μάθημα», που έχει τη δική του παιδαγωγική αξία. Επιπλέον, η καλή αυτή συνήθεια των δασκάλων ενισχύει και την ασφάλεια των μαθητών στο διάλειμμα.

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Διάλειμμα στο σχολείο».

Ωραία στιγμή στάσου!

Την ωραία στιγμή που ήθελα να «σταματήσω», συνέβη το Μάρτιο του 1998, στο σπίτι του μαθητή μου Σωκράτη. Μαζευτήκαμε εκεί, οι μαθητές της ΣΤ΄ τάξης, ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων, μερικοί γονείς κι εγώ, για να δούμε όλοι μαζί το βίντεο, που εμπεριείχε τη θεατρική παράσταση «Να ζει το Μεσολόγγι», ποιήματα και τραγούδια, από τη γιορτή της 25ης Μαρτίου. Την εν λόγω γιορτή παρουσιάσαμε δύο φορές στο σχολείο. Η πρωινή παράσταση ήταν για τους μαθητές και η βραδινή για τους γονείς.

Στο σπίτι του Σωκράτη ανακοίνωσα στους μαθητές μου, ότι πιθανόν να παρουσιάσουμε και για τρίτη φορά τη γιορτή, στην πλατεία Γεωργίου, στο θέατρο «Απόλλων», την Κυριακή των Βαΐων, ημέρα εορτασμού της Ηρωικής Εξόδου του Μεσολογγίου. Η έκρηξη χαράς και ενθουσιασμού των μαθητών μου, δεν περιγράφεται. Την ανεπανάληπτη αυτή στιγμή, κατέγραφα με την κάμερα και την δημοσίευσα στο YouTube. Το σχετικό

βίντεο έχει τίτλο τη φράση του Γκαίτε: «Ωραία στιγμή στάσου!»

Ολοήμερη εκδρομή στην Αρχαία Ολυμπία

Η ολοήμερη εκδρομή πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 1998, με πρωτοβουλία του συλλόγου διδασκόντων του 47^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πατρών. Το πρόγραμμα της εκδρομής περιλάμβανε επίσκεψη στο μουσείο της Ολυμπίας, στο ιερό άλσος «Άλις» και στο φράγμα του Πηνειού.

Στο ιερό άλσος «Άλις» της Ολυμπίας, οι μαθήτριά μου Κατερίνα, Μαριλένα και Κωνσταντίνα, απήγγειλαν τα ποιήματα: «Φως της Ολυμπίας», «Καλλιπάτειρα» και «Ολυμπιακός Ύμνος». Ήταν το ιδανικότερο μέρος ν' ακουστούν αυτές οι απαγγελίες.

Στη συνέχεια αρκετοί μαθητές, με την παρότρυνση των δασκάλων, έτρεξαν στο αρχαίο Στάδιο μία στροφή. Το αγώνισμα αυτό στην αρχαιότητα λεγόταν «Στάδιο».

Ακολούθησε το μεσημεριανό φαγητό στο Κατάκολο και μετά άρχισε το χαλάρωμα για όλους μας. Οι μαθητές άρχισαν το παιχνίδι και οι δάσκαλοι το χορό.

Το πρόγραμμα της εκδρομής ολοκληρώθηκε το απόγευμα με την επίσκεψη στο φράγμα του Πηνειού. Στην εν λόγω εκδρομή συνόδευσα την τάξη μου ΣΤ₂.

Οι ολοήμερες εκδρομές και οι διδακτικές επισκέψεις θα πρέπει σε γενικές γραμμές να προγραμματίζονται από το σύλλογο διδασκόντων στην αρχή της σχολικής χρονιάς. Είναι από τα καλύτερα μαθήματα για όλες τις τάξεις του Δημοτικού. Θα πρέπει ακόμη να δίνεται η δυνατότητα και στους γονείς να συμμετέχουν, γεγονός που καλυτερεύει τη συνεργασία του σχολείου μαζί τους.

Πάντα φρόντιζα το εκπαιδευτικό μου έργο να εμπεριέχει ολοήμερες εκδρομές, διδακτικές επισκέψεις και σχολικούς πε-

ριπάτους. Όταν οι μαθητές στην πρωινή προσευχή διεκδικούσαν δυναμικά το σχολικό περίπατο, φωνάζοντας ρυθμικά τη λέξη «εκδρομή», πάντα τασσόμουν με το μέρος τους, με την προϋπόθεση ότι οι καιριές συνθήκες το επέτρεπαν και είχε περάσει εύλογος χρόνος από την προηγούμενη εκδρομή. Χαριτολογώντας έλεγα στο σύλλογο διδασκόντων ότι «ο λαός μίλησε». Δυστυχώς, η ευθυνοφοβία μερικών διευθυντών, δασκάλων και γονέων στερούν από τους μαθητές τις εκδρομές, που είναι μια βασική παράμετρος του εκπαιδευτικού έργου. Στο άρθρο μου «Διευθυντής Σχολείου, ο βασικός κρίκος στη δομή της εκπαίδευσης», αναφέρομαι αναλυτικά στην καλή οργάνωση μιας ολοήμερης εκδρομής, η οποία πρέπει να προβλέπεται στον ετήσιο εκπαιδευτικό προγραμματισμό του σχολείου.

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Ολυμπία (Σχολική εκδρομή)».

Έχω δημοσιεύσει και άλλες τρεις ολοήμερες εκδρομές στο YouTube με τίτλους: 1) «Γιάννena (Σχολική εκδρομή)», 2) «Μυκήνες - Ναύπλιο - Επίδαυρο (Σχολική εκδρομή)», 3) «Απαγγελίες ποιημάτων στην Αρχαία Ολυμπία».

Στο σπίτι του δασκάλου

Την ημέρα της ονομαστικής μου γιορτής, όταν ήμουν δάσκαλος, αρκετές φορές αφιρνιδιάστηκα κατ' οίκον, από οργανωμένες επισκέψεις των μαθητών μου, για να μου ευχηθούν Χρόνια Πολλά. Μια τέτοια επίσκεψη, στις 22 Ιανουαρίου 1997, κατέγραψα με την κάμερα στο σπίτι μου στην Πάτρα. Ήταν μια πολύ ευχάριστη έκπληξη! Το βίντεο αποκαλύπτει τις πολύ καλές παιδαγωγικές σχέσεις, που υπήρχαν στην τάξη. Οι μαθητές χόρευαν ηπειρώτικους χορούς, έπαιζαν σκοποβολή και ευχαριστήθηκαν την επίσκεψη.

Την ίδια στιγμή, μια άλλη παρέα έξω από το σπίτι, μας παρακολουθούσε. Τέσσερα εγκαταλελειμμένα σκυλιά, που είχαν

βρει καταφύγιο στο υπόστεγο της αυλής μου, είχαν αναλάβει αυτόκλητοι φύλακές μου. Πάντα, όταν είχα καλεσμένους, περιπολούσαν έξω από την πόρτα. Γι' αυτό, όταν ήρθε η ώρα του αποχαιρετισμού, ξεπροβόδισα τους μαθητές μέχρι το δρόμο, γιατί ο αγέρωχος αρχηγός της αγέλης είχε άγριες διαθέσεις. Ήταν ψηλόλιγνος, με μαύρο χρώμα στο σώμα, ξανθό καφετί στα πόδια και ανάμειξη των δύο αυτών χρωμάτων στο πρόσωπο. Είχε χαρακτηρισά δυνατό, άφοβο και κυρίως προστατευτικό. Ειδικά, όταν με ένιωθε μέσα στο σπίτι, θα μπορούσε να κάνει τα πάντα για να με προστατέψει.

Την άλλη μέρα στο σχολείο έμαθα από τους μαθητές μου, ότι μετά την επίσκεψη δέχτηκαν σφοδρή επίθεση στο δρόμο (λίγο πιο μακριά, από εκεί που τους είχα αφήσει) από τον αρχηγό της αγέλης, τον «Ιβάν τον τρομερό», όπως τον αποκαλούσα. Ο Ιβάν εκείνο το απόγευμα, ένιωσε να απειλείται ο χώρος του με τα πειράγματα των μαθητών, γι' αυτό και έκανε «ντου» κατά πάνω τους, όταν βρήκε την ευκαιρία. Ο Μιχαλός τελικά, ήταν αυτός που «πλήρωσε τη νύφη», ευτυχώς, μόνον με μια σχισμή στο μπουφάν. Μερικούς μήνες αργότερα ο «Γσέρι» (κατά κόσμον Αντρέας), στάθηκε άτυχος, καθώς δέχτηκε δαγκωματιά στο πόδι, όταν προσπάθησε να τον πειράξει.

Στο τέλος του βίντεο βλέπουμε τον Ιβάν, την παρέα του και τα γεννητούρια, να χαλαρώνουν στην αυλή του σπιτιού μου. Δε θυμάμαι ποτέ, οι αξιαγάπητοι αυτοί φίλοι μου, να είχαν μαλώσει την ώρα του φαγητού, παρόλο ότι τους τάζα ταυτοχρόνως. Μόνον με τα πειραχτήρια τους μαθητές μου δεν τα πήγαιναν καλά.

Και τα αδέσποτα σκυλιά δικαιούνται μια θέση κάτω απ' τον ήλιο. Σε κοιτάνε στα μάτια και επιζητούν λίγη φροντίδα. Θα έπρεπε να υπάρχουν οργανωμένες μονάδες στέγασης και περιθαλψής σε όλους τους νομούς για τα αδέσποτα ζώα. Η υποδομή αυτή, είναι δείγμα πολιτισμού και είναι για το καλό όλων.

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Στο σπίτι του δασκάλου».

Φιλαράκια γεια σας

Τον Ιούνιο του 1997, μαζευτήκαμε στο σπίτι του Νίκου, οι μαθητές μου, οι γονείς τους κι εγώ, για το αποχαιρετιστήριο γλέντι, μετά τρία συνεχόμενα χρόνια που ήμασταν μαζί, στις τάξεις Δ', Ε' και ΣΤ'. Τα συναισθήματα αγάπης των μαθητών και εκτίμησης των γονιών τους για το έργο μου με συγκίνησαν. Ιδιαίτερα, η ώρα του αποχωρισμού είχε έντονη συναισθηματική φόρτιση, γι' αυτό και απέφυγα να την καταγράψω με την κάμερα. Έμεινε όμως καταγεγραμμένη στο νου και την καρδιά, για να μου θυμίζει πάντα τις όμορφες στιγμές απ' το εκπαιδευτικό μου ταξίδι. Ακόμη και το καπό του αυτοινήτου μου, σκονισμένο όπως ήταν, έμελλε να γίνει ο πίνακας έκφρασης των συναισθημάτων του Γιώργου. Με το δάκτυλό του έγραψε πάνω στη σκόνη: «Μιχαλός Γιώργος, ΑΓΑΠΗ, ΤΕ..., Κύριε». Ρώτησα το Γιώργο να μου πει ποια ήταν η λέξη που άφησε μισογραμμένη. Μου απάντησε: «ΤΕΛΟΣ». Την άλλη μέρα στο σπίτι μου βιντεοσκοπήσα τα γραφόμενα του Γιώργου μονολογώντας... Με την τάξη αυτή έμελλε να συναντηθώ 16 χρόνια αργότερα, το Μάρτιο του 2013, στην Πάτρα. Στο άρθρο μου «Το κόλλο grosso στα Ψηλά Αλώνια», περιέγραψα λεπτομερώς τη συνάντηση αυτή.

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Φιλαράκια γεια σας».

Αντίο δάσκαλε

Οι μαθητές μου στο 47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, με τους οποίους ήμασταν μαζί τρία χρόνια, στις τάξεις Δ', Ε' και ΣΤ', τον Ιούνιο του 1997, μου επιφύλαξαν ένα πρωτότυπο αποχαιρετιστήριο δώρο.

Είχαν συγκεντρωθεί στο σπίτι της Γιώτας και με τη βοήθεια του πατέρα της, δημιούργησαν ένα πολύ ωραίο βίντεο, το οποίο μου προσέφεραν την ημέρα του αποχαιρετισμού. Τα πολύ καλά λόγια που ακούγονται για μένα, αντανακλούν το πολύ καλό επίπεδο των παιδαγωγικών σχέσεων. Όσο για τα «χατίρια», που λένε οι μαθητές ότι τους έκανα, εγώ θα τα έλεγα «μαθητικά δικαιώματα».

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Αντίο δάσκαλε».

ΓΙΟΡΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Γιορτή 25ης Μαρτίου 47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών

Στα σχολεία που εργάστηκα ως δάσκαλος, αρκετές φορές έχω παρουσιάσει θεατρικά έργα, ποιήματα και δημοτικούς χορούς στη γιορτή της 25^{ης} Μαρτίου.

Το σχολικό έτος 1997-1998, δίδασκα στο 47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, στην ΣΤ² τάξη. Μια τάξη που αγαπούσε πολύ το θέατρο, γι' αυτό κι έγραψε τη δική της ιστορία, στη γιορτή της 25^{ης} Μαρτίου! Δόθηκαν δύο παραστάσεις εκείνη την ημέρα στο σχολείο. Η πρωινή για τους μαθητές και η βραδινή για τους γονείς. Το πρόγραμμα της γιορτής περιλάμβανε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος εμπεριείχε πατριωτικά ποιήματα και τραγούδια και το δεύτερο μέρος το θεατρικό έργο του Βασίλη Ρώτα «Να ζει το Μεσολόγγι». Το τμήμα μου (ΣΤ²) έπαιξε θέατρο και απήγγειλε ποιήματα, ενώ το άλλο τμήμα (ΣΤ¹) τραγούδησε δημοτικά τραγούδια.

Έντονα χαράχτηκε στη μνήμη μου ο μεγάλος ενθουσιασμός των μαθητών, όταν κάναμε τις πρόβες της παράστασης. Στις πρόβες αυτές έβλεπες τη μεγάλη επίδραση του θεάτρου στις παιδικές ψυχές.

Η Θεατρική Αγωγή πρέπει να διδάσκεται απαραίτητως, απ' όλους τους δασκάλους των μεγάλων τάξεων. Ειδικά σήμερα, με το βιβλίο Θεατρικής Αγωγής που δόθηκε στις τάξεις Ε' και ΣΤ' και την προσθήκη της Ευέλικτης Ζώνης στο ωρολόγιο

πρόγραμμα, οι συνθήκες ενασχόλησης του δασκάλου με το θέατρο έγιναν ευνοϊκότερες.

Δυστυχώς, το βιβλίο Θεατρικής Αγωγής από ελάχιστους δασκάλους χρησιμοποιείται. Το ίδιο γίνεται και με τα βιβλία της Ευέλικτης Ζώνης. Είναι κρίμα, βιβλία που ανοίγουν το νου και την καρδιά, να παραμένουν παραγκωνισμένα από το δάσκαλο.

Η συνθετική έκθεση που έγραψαν οι μαθητές μου «Να ζει το Μεσολόγγι», την οποία συμπεριέλαβα στο παρόν βιβλίο (σελίδα 191), μιλάει από μόνη της, για το τι σημαίνει θέατρο στο Δημοτικό Σχολείο!

Από τη γιορτή της 25^{ης} Μαρτίου στο 47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, το 1998, έχω δημοσιεύσει δύο βίντεο στο YouTube με τίτλους: 1) «Να ζει το Μεσολόγγι (Θεατρική παράσταση)» 2) «Πατριωτικά ποιήματα και τραγούδια».

Από τη γιορτή της 25^{ης} Μαρτίου στο ίδιο σχολείο, το 1997, έχω δημοσιεύσει δώδεκα βίντεο με ηπειρωτικούς χορούς και ένα βίντεο με πατριωτικά ποιήματα και τραγούδια.

Γιορτή 28^{ης} Οκτωβρίου 43^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών

Το σχολικό έτος 1985-1986, δίδαξα σε ένα τμήμα της Ε` τάξης, στο 43^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών, στο Λόφο του Στρέφη. Τη χρονιά αυτή είχα αναλάβει, την οργάνωση και τη σκηνοθεσία όλων των γιορτών του σχολείου, με μόνιμο συνεργάτη το συνάδελφο Παναγιώτη, που μάθαινε τα επετειακά τραγούδια στους μαθητές.

Στη γιορτή της 28^{ης} Οκτωβρίου, οι δώδεκα μαθητές που απήγγειλαν τα ποιήματα, ήταν από τα έξι τμήματα της Ε` και ΣΤ` τάξης και τους επέλεξα αξιολογικά. Συγκεκριμένα, πρώτα όλοι οι μαθητές άκουσαν εμένα να απαγγέλω το δημοτικό

τραγούδι «Του κλέφτη το κιβούρι» από το Ανθολόγιο. Στη συνέχεια, τους άκουσα εγώ όλους, να μου απαγγέλουν μία στροφή ο καθένας από το ίδιο ποίημα. Έτσι, ξεχώρισα τους δώδεκα μαθητές (δύο από κάθε τμήμα), δίνοντας στον καθένα, το ποίημα εκείνο που θεωρούσα ότι ταίριαζε στη φωνή του και στην προσωπικότητά του. Οι πρόβες γινόταν μετά τη λήξη των μαθημάτων (με τη σύμφωνη γνώμη των γονέων) και ήταν μια απόλαυση για τους μαθητές.

Οι δύο απαγγελίες που έχω αναρτήσει στο YouTube, ηχογραφήθηκαν στην πρόβα τζενεράλε και είναι οι μοναδικές που έχω στο αρχείο μου απ' την εκδήλωση αυτή. Στην πρώτη απαγγελία ακούμε την Περιστέρα, μαθήτριά της ΣΤ΄ τάξης, να απαγγέλλει με εκρηκτική δύναμη, ένα απόσπασμα από το «Πνευματικό Εμβατήριο» του Άγγελου Σικελιανού και στη δεύτερη απαγγελία ακούμε τη Δέσποινα, μαθήτριά της Ε΄ τάξης, να απαγγέλλει με ήρεμη δύναμη, το «Το κοριτσάκι της Χιροσίμα» του Ναζίμ Χιμμέτ.

Οι απαγγελίες αυτές, με γύρισαν πίσω 31 χρόνια και μου θύμισαν πολύ όμορφες παιδαγωγικές και διδακτικές στιγμές, από το 43^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών.

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Δύο απαγγελίες από τη γιορτή της 28ης Οκτωβρίου».

Δημοσίευσα και ένα ακόμη βίντεο, με τίτλο «Ποιήματα γιορτής 28ης Οκτωβρίου», από το σχολικό έτος 1994-1995, στο 47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, με την τάξη μου Δ΄.

Γιορτή Πολυτεχνείου 43^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών

Ως δάσκαλος έχω παρουσιάσει αρκετές γιορτές για το Πολυτεχνείο. Ξεχώρισε όμως, η γιορτή στις 17 Νοέμβρη του 1985 στο Λόφο του Στρέφη, στο 43^ο Δημοτικό

Σχολείο Αθηνών, που βρίσκεται πολύ κοντά στο Πολυτεχνείο. Οι γονείς των μαθητών είχαν ζήσει έντονα τις ημέρες της εξέγερσης των φοιτητών, γι' αυτό και την ημέρα της γιορτής υπήρχε μεγάλη συναισθηματική φόρτιση.

Σκηνοθέτησα με μεγάλη διάθεση τη γιορτή, έχοντας συνεργάτη το συνάδελφο Παναγιώτη, που με την κithάρα του έμαθε τα τραγούδια στους μαθητές.

Οι δώδεκα μαθητές που απήγγειλαν τα ποιήματα, ήταν από τα έξι τμήματα της Ε' και ΣΤ' τάξης και τους επέλεξα αξιωματικά. Σε κάθε γιορτή επέλεγα διαφορετικούς μαθητές, με εξαίρεση τη Δέσποινα, μαθήτριά της Ε' τάξης, (όχι του δικού μου τμήματος) που απήγγειλε σε δύο συνεχόμενες γιορτές, κατόπιν απαίτησης των συμμαθητών της.

Την εκπληκτική απαγγελία της Δέσποινας στη γιορτή του Πολυτεχνείου, την ηχογράφησα στην πρόβα τζενεράλε και είναι η μοναδική που έχω στο αρχείο μου απ' την ειδηλώση αυτή. Έντονα χαραχτήκαν στη μνήμη μου τα παρατεταμένα χειροκροτήματα και τα βουρκωμένα μάτια του κόσμου την ημέρα της γιορτής!

Το ποίημα της Δέσποινας ήταν μια επιλογή στίχων, από το «Γράμμα στο Ζολιό Κιουρί» του Γιάννη Ρίτσου. Στους επιλεγμένους αυτούς στίχους, έβαλα τον τίτλο «Το γράμμα ενός αγωνιστή» και όπου υπήρχε το όνομα «Ζολιό», το αντικατέστησα με τη φράση «αδέλφια μου». Παραφράζοντας τη ρήση «ποιητική αδεία» σε «σκηνοθετική αδεία», ας μου συγχωρεθούν οι αλλαγές που έκανα τότε, αλλά τις θεώρησα αναγκαίες για το καλύτερο δέσιμο της γιορτής.

Παρεμπιπτόντως, θα ήθελα να αναφερθώ και σε έναν προβληματισμό για τη γιορτή του Πολυτεχνείου. Μετά την πτώση της Δικτατορίας (1974), ακολούθησε μια μεγάλη σπέκουλα, διαστρέβλωση και αστόχαστη μίμηση της κατάληψης του Πολυτεχνείου, που είχε αρνητικό αντίκτυπο στην εκπαίδευση και

στην κοινωνία γενικότερα. Έτσι, εύλογα αναρωτιέται κανείς, αν η γιορτή του Πολυτεχνείου, το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, και η Παιδεία μας (με την ευρύτερη έννοια του όρου), συμβάλλουν όσο θα έπρεπε, στη διαπαιδαγώγηση των μαθητών στις αρχές και τις αξίες της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας και του Συντάγματος. Το γράφω αυτό, γιατί η επιδημία των καταλήψεων των σχολείων καθ' όλη τη διάρκεια της Μεταπολίτευσης - εν ονόματι μάλιστα «δημοκρατιών διαδικασιών» - είναι ένα ελληνικό φαινόμενο, ιδιαίτερα ανησυχητικό. Βέβαια, οι καταλήψεις οφείλονται και σε άλλες παραμέτρους, που δεν είναι του παρόντος κειμένου να αναφερθούν.

Από τη γιορτή του Πολυτεχνείου στο 43^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών, το 1985, δημοσίευσα στο YouTube την απαγγελία της Δέσποινας, με τίτλο «Μία απαγγελία από τη γιορτή του Πολυτεχνείου».

Ακόμη, δημοσίευσα στο YouTube την πρόβα τζενεράλε των ποιημάτων της γιορτής Πολυτεχνείου, απ' το 47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, με την τάξη μου Ε'1, το Νοέμβριο του 1998. Το σχετικό βίντεο έχει τίτλο «Ποιήματα γιορτής Πολυτεχνείου».

Μερικά σχόλια περί Δημοκρατίας

Η γιορτή του Πολυτεχνείου, είναι γιορτή της δημοκρατίας και εξ αντικειμένου υπάρχει πολιτικός λόγος. Με αφορμή το περιεχόμενο του ποιήματος που απήγγειλε η Δέσποινα, θα ήθελα να εκφράσω μερικά σχόλια περί Δημοκρατίας.

Στον πανανθρώπινο στίχο του ποιητή, «*να` ναι όλος ο κόσμος ασβεστωμένος με τη βούρτσα του ήλιου*», θα ήθελα να αντιπαραθέσω το ρεαλισμό της ζωής, ότι η «*βούρτσα του ήλιου*» στις χώρες του πρώην υπαρκτού σοσιαλισμού ποτέ δεν υπήρξε, παρά μόνον η υποδούλωση του πολίτη. Όταν ομιλούμε περί δημοκρατίας, να μη μας διαφεύγει η άλλη όψη του νομίσματος της τυραννίας, για να μην ενοχληθούν μερικοί που αγωνίστηκαν κατά

της δικτατορίας των συνταγματαρχών, την περίοδο 1967-1974. Από τη συνέντευξη του Κορνήλιου Καστοριάδη στην εφημερίδα «Ουνιτά» (αναδημοσιεύτηκε και στην «Ελευθεροτυπία» στις 13 Οκτωβρίου 1991), παραθέτω το εξής σχετικό απόσπασμα: «Ο κομμουνισμός είναι καταδικασμένος να λέει κάτι και να κάνει το αντίθετο: Μιλά για δημοκρατία και εγκαθιστά την τυραννίδα, διακηρύσσει την ισότητα και πραγματώνει την ανισότητα, επικαλείται την επιστήμη και την αλήθεια, ασκώντας το ψεύδος και τον παραλογισμό».

Όσο για τις χώρες του λεγόμενου «τρίτου κόσμου» για ποια δημοκρατία να μιλήσει κανείς εκεί, όταν ο «ήλιος» για τους περισσότερους δεν ανέτειλε ποτέ.

Στην πατρίδα μας οι συνταγματάρχες την περίοδο 1967-1974, είχαν ονομάσει ως «ελληνική δημοκρατία» την εφτάχρονη τυραννία, που με τον τρόπο και το ψεύδος επέβαλαν στον Ελληνικό λαό. Το αποτέλεσμα ήταν κι εδώ το ίδιο: Η υποδούλωση του πολίτη.

Με αυτή τη διπλή αναφορά, στη δικτατορία των συνταγματάρχων και στη δικτατορία του προλεταριάτου, σε καμιά περίπτωση δεν υπονοώ ότι στην κοινοβουλευτική δημοκρατία είναι όλα ρόδινα. Κι εδώ έχουμε παρεκτροπές υπέρ των ολιγών και σε βάρος των πολλών, μερικές εκ των οποίων αντισυνταγματικές, που μπορούν όμως να περιορίζονται με την ενίσχυση των θεσμών, με τη χειραφέτηση του πολίτη, με τις εκλογές, με την ενίσχυση της Παιδείας, με την αλλαγή νόμων, με τη λαϊκή στήριξη, με την αντικειμενική πληροφόρηση των πολιτών από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, με τη δικαιότερη κατανομή του πλούτου κ.τ.λ. Η πολύπλευρη κρίση που περνά σήμερα η πατρίδα μας, έχει σχέση και με αυτές τις παρεκτροπές. Για παράδειγμα, όσο θα υπάρχει ο προκλητικός νόμος «περί ευθύνης υπουργών», θα βγάξει τη γλώσσα στη δημοκρατία! Η συνοχή του κοινωνικού ιστού απαιτεί και την ισονομία των πολιτών.

Παρόλες όμως τις αδυναμίες, η κοινοβουλευτική δημοκρατία παρέχει στον πολίτη την περισσότερη ελευθερία έκφρασης. Αντίθετα, τα ολοκληρωτικά καθεστώτα, παρόλες τις μεταξύ τους διαφορές - θα το γράψω άλλη μια φορά - οδηγούν στο ίδιο αποτέλεσμα: Την υποδούλωση του πολίτη. Αυτή την ιστορική αλήθεια πρέπει να τη λέμε ευθέως, χωρίς περιστροφές και υπονοούμενα, ώστε οι ιδεοληψίες περί δημοκρατίας να υποχωρήσουν.

Ακόμη, θα ήθελα να επισημάνω ότι στην εποχή της Παγκοσμιοποίησης που ζούμε, η δημοκρατία δεν κινδυνεύει απ' τα όπλα και τα τανκς, αλλά απ' τις αγορές των δανειστών και τις τράπεζες, που με μοχλό πίεσης την «οικονομική βοήθεια» επιχειρούν να γίνουν ρυθμιστές της πολιτικής κυρίαρχων κρατών, με απώτερο στόχο τη μετατροπή τους σε αποικίες χρέους. Τότε, το πολιτικό σύστημα μαζί με τους πολίτες καλούνται να αντισταθούν και να υπερασπιστούν την ανεξαρτησία της χώρας και τη δημοκρατία, από το πραξικόπημα των τραπεζών και των δανειστών.

Επιπροσθέτως, να αναφέρω ότι ουσιαστική συμμετοχή των πολιτών στο Δήμο είχαμε, μόνον εκεί, όπου εφαρμόστηκε η άμεση δημοκρατία. Κι αυτός ο τόπος δεν ήταν άλλος, παρά οι δημοκρατικά οργανωμένες πόλεις-κράτη της Αρχαίας Ελλάδας, όπου οι αποφάσεις παίρνονταν στην Εκκλησία του Δήμου απ' τους πολίτες.

Γενικά, θα λέγαμε ότι ο Δήμος σήμερα είναι ανύπαρκτος στην πολιτική σκηνή. *«Η εποχή δεν ανέχεται αυτούς που θέτουν εκβάθρων υπό ερώτηση την τεχνική και τη δημοκρατία όπως λειτουργεί»*, γράφει ο Κώστας Αξελός στο βιβλίο του «Από το εργαστήριο της σκέψης». Και πιο κάτω στο ίδιο βιβλίο γράφει: *«Θεωρητικά και πρακτικά, και η δεξιά και η αριστερά έκαναν ό,τι τους περνούσε από το χέρι - και με άδειο το κεφάλι - για να μετατρέψουν τον άνθρωπο σ' ένα οικονομικό κτήνος. Από "ζώων λόγον έχον" και*

“ζών πολιτικόν”, που είχε οριστεί ο άνθρωπος, από τον Αριστοτέλη και πέρα, κατάφερε να γίνει επιτέλους το “οικονομικό κτήνος” λες και η μοίρα του ανθρώπου - αν υποθεθεί πως ο άνθρωπος έχει μοίρα - τον υποτάσσει τελειδίκια στην οικονομία».

Εν κατακλείδι, η ουσιαστική δημοκρατία, η κοινωνική δικαιοσύνη, η προστασία του περιβάλλοντος, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ειρηνική συνύπαρξη των λαών και γενικά οι ανθρώπινες αξίες, θα ζητούν πάντα περισσότερη δικαίωση στις κοινωνίες των πολιτών, που σήμερα σφυροκοπούνται ανελέητα από το δίδυμο της «ανάπτυξης - κατανάλωσης», που έχει μετατρέψει τη Γη σ' έναν απέραντο σκουπιδότοπο και την ανθρωπινή ύπαρξη έρμαιο της οικονομίας! Σε αυτό το τοπίο, αν προστεθεί και ο πολιτικός και θρησκευτικός φονταμενταλισμός, τότε το κλίμα αγριεύει ακόμη περισσότερο! Παρόλα αυτά, βλέπω φως στο τούνελ, γι' αυτό και κλείνω τις σκέψεις μου περί δημοκρατίας, με τους αισιόδοξους στίχους του Γιάννη Ρίτσου: «Πιστεύω στον άνθρωπο. Όλους μας μια κοινή μοίρα μας ενώνει: η πάλη κατά του πολέμου, κατά της δυστυχίας και του θανάτου, η πάλη κατά της φτώχειας και του φόβου, η πάλη κι ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο.»

Γιορτή Χριστουγέννων 47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών

Η γιορτή των Χριστουγέννων αρέσει πολύ στους μαθητές όλων των τάξεων του Δημοτικού Σχολείου. Γι' αυτό καλό είναι, η κάθε τάξη να οργανώνει τη δική της γιορτή, ώστε να δίνεται η δυνατότητα σε όλους τους μαθητές να συμμετέχουν και σε όλους τους γονείς να καμαρώνουν τα παιδιά τους.

Ενδεικτικά, θα ήθελα να αναφερθώ στη γιορτή των Χριστουγέννων που παρουσίασα με την τάξη μου (ΣΤ₁'), στο 47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, το Δεκέμβριο του 1996. Στην εν

λόγω γιορτή, οι μαθητές μου έπαιζαν τρία σιετς. Ήταν μια μικρή γιορτή, που έδωσε μεγάλη χαρά σε όλους μας! Ανέλαβα κι εγώ ένα μικρό ρόλο στο δεύτερο σιετς, κατόπιν απαίτησης των μαθητών μου. Θυμάμαι ότι τους άρεσε πολύ, που ήμουν ανάμεσά τους με μια άλλη ιδιότητα. Αξίζει να σημειωθεί ότι τη σκηνοθεσία του κάθε σιετς, την έκαναν οι ίδιοι οι μαθητές, που έπαιζαν σε αυτό. Ήταν η πρώτη φορά σε επίσημη γιορτή, που παραχώρησα τέτοια πρωτοβουλία σε μαθητές. Είχα εμπιστοσύνη όμως σε αυτή την τάξη, γιατί ήταν η τρίτη συνεχόμενη χρονιά που ήμασταν μαζί και είχαμε κάνει αρκετές δραματοποιήσεις μαθημάτων. Επιπλέον τα σιετς, επειδή έχουν μικρή χρονική διάρκεια, προσφέρονται για τέτοιους πειραματισμούς. Τους άφησα, λοιπόν, ελεύθερους να σκηνοθετήσουν τον εαυτό τους (με εξαίρεση ελάχιστες παρατηρήσεις που έκανα στις πρόβες) και κρίνοντας εκ του αποτελέσματος τα πήγαν πολύ καλά.

Ως δάσκαλος ανέλαβα αρκετές σχολικές εκδηλώσεις και ως διευθυντής αργότερα ενθάρρυνα και στήριζα τους εκπαιδευτικούς να κάνουν το ίδιο, ενώ ως σχολικός σύμβουλος παρακολουθούσα εκδηλώσεις σχολείων της Περιφέρειάς μου, σηματοδοτώντας με αυτόν τον τρόπο την αξία που έχουν στο εκπαιδευτικό έργο. Οι σχολικές εκδηλώσεις ενώνουν το σχολείο με την κοινωνία, αρέσουν στους μαθητές, τις απολαμβάνουν οι γονείς και συνεισφέρουν στη μάθηση με το δικό τους τρόπο. Ο ετήσιος προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου της Σχολικής Μονάδας, πρέπει οπωσδήποτε να εμπεριέχει και σχολικές εκδηλώσεις.

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Γιορτή Χριστουγέννων στην τάξη».

Ακόμη δημοσίευσα και το βίντεο «Χριστουγεννιάτικη γιορτή στην τάξη» με τους ίδιους μαθητές στην Ε`₁ τάξη.

Πολιτιστικές εκδηλώσεις Πανεπιστημιούπολη Πατρών

Τον Ιούνιο του 1996, με τη λήξη της σχολικής χρονιάς, δέκα δημοτικά σχολεία του νομού Αχαΐας, παρουσίασαν αξιόλογες πολιτιστικές εκδηλώσεις (θεατρικές παραστάσεις, εκθέσεις ζωγραφικής, παραδοσιακούς χορούς κ.τ.λ.), στην Πανεπιστημιούπολη Πατρών. Οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί όλων των σχολείων, εργάστηκαν με ενθουσιασμό - κυρίως εκτός ωρολογίου προγράμματος - για την προετοιμασία των εκδηλώσεων. Μεταξύ των σχολείων ήταν και το 47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, στο οποίο δίδασκα στην Ε`₁ τάξη.

Από τις εκδηλώσεις αυτές δημοσίευσα στο YouTube δεκαεννέα βίντεο, όπου βλέπουμε όλα τα σχολεία, να χορεύουν ταυτόχρονα, ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς. Σε πρώτο πλάνο χορεύουν οι μαθητές του 47^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πατρών. Λίγο πριν πέσει η αυλαία των εκδηλώσεων, όλοι μαζί, μικροί-μεγάλοι, χόρεψαν δημοτικούς χορούς. Ήταν ένα μεγάλο πολιτιστικό πανηγύρι, που έγραψε τη δική του ιστορία!

Εκδήλωση για την Ειρήνη Χαβδάτα Κεφαλονιάς

Με τη λήξη της σχολικής χρονιάς, τον Ιούνιο του 1983, τρία oligothésia δημοτικά σχολεία της Κεφαλονιάς: το 2/θέσιο Χαβδάτων, το 1/θέσιο Φαβατάτων και το 1/θέσιο Μαντζαβινάτων, πραγματοποίησαν από κοινού εκδήλωση για την Ειρήνη, στο Δημοτικό Σχολείο Χαβδάτων, στο οποίο δίδασκα στις τάξεις Δ`, Ε` και ΣΤ`.

Οι μαθητές των Χαβδάτων έπαιζαν θέατρο και απήγγελλαν ποιήματα, οι μαθητές των Φαβατάτων παρουσίασαν έκθεση ζωγραφικής και οι μαθητές των Μαντζαβινάτων χόρεψαν δημοτικούς χορούς. Ήταν μια ωραία εκδήλωση, που προέκυψε

απ' τη συνεργασία τεσσάρων δασκάλων. Συγκεκριμένα, ο συνάδελφος Τάσος ανάλαβε τα ποιήματα και όλες τις τρέχουσες ανάγκες της εκδήλωσης, ο συνάδελφος Παύλος την καλλιτεχνική επιμέλεια των σκηνικών και την έκθεση ζωγραφικής, ο συνάδελφος Κώστας την παρουσίαση των δημοτικών χορών κι εγώ τη σκηνοθεσία της θεατρικής παράστασης. Ήταν μια συνεργασία για σεμινάριο!

Οι γονείς στήριζαν οικονομικά την εκδήλωση, πληρώνοντας όλο το κόστος των υλικών για τη δημιουργία της θεατρικής σκηνής και των σκηνικών. Ο Σπύρος, τότε πρόεδρος της Σχολικής Εφορείας Χαβδάτων και ξυλουργός στο επάγγελμα, κατασκεύασε αφιλοκερδώς τη σηνή.

Η εκδήλωση στα Χαβδάτα είχε μεγάλη προσέλευση κόσμου, που ήταν αδύνατον να χωρέσει στη θεατρική αίθουσα του σχολείου. Γι' αυτό ξαναπαίξαμε το θέατρο στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δημαρχείου Ληξουρίου, όπου είχαμε ακόμη μεγαλύτερη προσέλευση κόσμου. Η εν λόγω εκδήλωση έμεινε στη μνήμη μου, σαν μια απ' τις ωραιότερες στην εκπαιδευτική μου θητεία!

Το σχετικό βίντεο που δημοσίευσα στο YouTube έχει τίτλο «Εκδήλωση Ειρήνης Χαβδάτα Κεφαλονιά».

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΒΙΝΤΕΟ

Πιστεύω, κάθε νέος δάσκαλος έχει ανάγκη να παρακολουθήσει έναν έμπειρο συνάδελφό του, πώς διδάσκει, πώς συμπεριφέρεται με τους μαθητές του και γενικά πώς κινείται σε δραστηριότητες μέσα κι έξω από την τάξη. Έτσι βοηθιέται και ο ίδιος, να διαμορφώσει τις δικές του καλές πρακτικές, για το δικό του πεδίο σχολικής πράξης. Να επισημάνω, μόνον, ότι η αστόχαστη μίμηση ποτέ δεν ωφελεί.

Δυστυχώς, λίγοι δάσκαλοι μοιράζονται τις εκπαιδευτικές τους εμπειρίες. Προσωπικά, όταν κατέγραφα τις εμπειρίες μου σε βίντεο, πάντα είχα κατά νου, ότι κάποτε θα τις μοιραστώ όλες δημόσια. Ήθελα πολύ, να μιλήσω και με τη «γλώσσα των εικόνων» για το πεδίο της σχολικής πράξης. Ποτέ όμως δεν φανταζόμουν, ότι αυτό θα γινόταν μέσω ενός παγκόσμιου ιστού, όπου θα είχε πρόσβαση, ανά πάσα στιγμή, ο κάθε πολίτης του κόσμου!!! Είναι εκπληκτικό, με ένα πάτημα στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, το έργο σου (λόγος, εικόνα και βίντεο) να ταξιδεύει στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα, έχοντας ταυτόχρονα επικοινωνία με κάθε ενδιαφερόμενο!!!

Τα εκπαιδευτικά βίντεο που δημοσίευσα στο Διαδίκτυο είναι προσωπικά δημιουργήματα και εκπέμπουν έναν παιδαγωγικό και διδακτικό προβληματισμό. Ένας προβληματισμένος δάσκαλος, μπορεί εύκολα, να φέρνει στα μέτρα της δικής του τάξης, τις καλές πρακτικές των συναδέλφων του.

Τα βίντεο εμπεριέχουν διδασκαλίες μαθημάτων, χορευτικές εκδηλώσεις, θεατρικές παραστάσεις, απαγγελίες ποιημάτων, γιορτές, ολόήμερες ειδρομές και γενικά ωραίες εικόνες από τη σχολική ζωή.

Έντονα έχει χαραχθεί στη μνήμη μου, η μεγάλη χαρά των μαθητών μου, όταν υλοποιούσαμε σχολικές δραστηριότητες, που ξέφευγαν απ' τα πλαίσια των καθιερωμένων μαθημάτων.

Οι παρακάτω πίνακες εμπεριέχουν τους τίτλους όλων των δημοσιευθέντων εκπαιδευτικών μου βίντεο, καθώς και τη χρονική τους διάρκεια. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των επισκεπτών, στο κανάλι μου στο YouTube και στο Ιστολόγιό μου, τα βίντεο έχουν ταξινομηθεί 12 σε θεματικές ενότητες.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (16 Βίντεο)

(47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, Τάξη Ε΄, σχολικό έτος 1995-1996)

- Διδασκαλία Μαθηματικών (Ε΄ Τάξη - Κλασματικοί αριθμοί) 39:23
- Διδασκαλία Γεωγραφίας (Ε΄ Τάξη-Προσανατολισμός, Χάρτης, Μορφή Γης) 36:42
- Διδασκαλία Ιστορίας (Ε΄ Τάξη - Άλωση Κωνσταντινούπολης) 30:59
- Χειροτεχνία στην τάξη 23:15
- Οι «μικροί δάσκαλοι» 20:41
- Δάσκαλε, δίδασκε εποπτικά 23:16
- Προστατευτείτε από τους σεισμούς 16:50
- Συνθετική έκθεση (Καλή πρακτική για το δάσκαλο) 10:50
- Έκτακτο αφιέρωμα στον Οδυσσέα Ελύτη 12:19
- Εργώμια Μεγάλης Παρασκευής στην τάξη 2:38
- Δραματοποίηση μαθήματος 6:51
- Μουσικό παιχνίδι 9:07
- Προκάτ Ζωγραφική 4:03
- Ενημέρωση μαθητών για τα ναρκωτικά 25:53
- Ομιλίες μαθητών από την έδρα της τάξης 12:58
- Χορός στην τάξη (Χασάπικος, Ζεϊμπέκικος, Νησιώτικος) 9:17

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ ΧΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ (4 Βίντεο)

(47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, Τάξη Ε΄, σχολικό έτος 1995-1996)

- Διδασκαλία χορού στην τάξη (Πωγωνίσιος, Ζεϊμπέκιος) 7:00
- Κοντούλα Λεμονιά (Διδασκαλία χορού) 3:21
- Φυσούνι (Διδασκαλία χορού) 5:37
- Πωγωνίσιος (Διδασκαλία χορού) 5:21

ΠΡΟΒΕΣ ΧΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ (12 Βίντεο)

(47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, Τάξη ΣΤ΄, σχολικό έτος 1996-1997)

- Είσοδος χορευτικού με Πωγωνίσιο (Πρόβα χορού στην τάξη) 3:27
- Γιατρός (Πρόβα χορού στην τάξη) 2:50
- Γιάννη μου το μαντίλι σου (Πρόβα χορού στην τάξη) 2:58
- Κωνσταντάκης (Πρόβα χορού στην τάξη) 3:40
- Αργός Πωγωνίσιος (Πρόβα χορού στην τάξη) 1:27
- Κοντούλα Λεμονιά (Πρόβα χορού στην τάξη) 1:46
- Φυσούνι (Πρόβα χορού στην τάξη) 1:59
- Το φεγγάρι κάνει βόλτα (Πρόβα χορού στην τάξη) 3:11
- Ντουμπέρια (Πρόβα χορού στην τάξη) 2:38
- Ροδιά (Πρόβα χορού στην τάξη) 2:10
- Πωγωνίσιος (Πρόβα χορού στην τάξη) 3:07
- Κοφτός (Πρόβα χορού στην τάξη) 3:32

«ΜΑΘΗΜΑΤΑ» ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΑΞΗ (5 Βίντεο)

(47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, Τάξεις Ε`₁ - ΣΤ`₁ - ΣΤ`₂, σχολικά έτη: 1995-1996, 1996-1997, 1997-1998)

- Ένα άλλο «μάθημα» 28:40
- Φιλαράκια γεια σας 21:42
- Στο σπίτι του δασκάλου 9:32
- Ωραία στιγμή στάσου! 6:00
- Διάλειμμα στο σχολείο 11:53

ΟΛΟΗΜΕΡΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ (4 Βίντεο)

(47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, σχολικά έτη: 1994-1995, 1995-1996, 1997- 1998)

- Γιάννενα (Σχολική εκδρομή) 11:10
- Μυκήνες - Ναύπλιο - Επίδαυρο (Σχολική εκδρομή) 25:10
- Ολυμπία (Σχολική εκδρομή) 19:28
- Απαγγελίες ποιημάτων στην Αρχαία Ολυμπία 3:50

ΓΙΟΡΤΗ 28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ (2 Βίντεο)

(43^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών, Τάξεις Ε` - ΣΤ`, σχολικό έτος 1985-1986.

47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, Τάξη Δ`₁, σχολικό έτος 1994-1995)

- Δύο απαγγελίες από τη γιορτή της 28ης Οκτωβρίου 2:35
- Ποιήματα γιορτής 28^{ης} Οκτωβρίου 15:09

ΓΙΟΡΤΗ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ (2 Βίντεο)

(43^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών, Τάξεις Ε` - ΣΤ`, σχολικό έτος 1985-1986.

47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, Τάξη Ε₁`, σχολικό έτος: 1998-1999)

- Μία απαγγελία από τη γιορτή του Πολυτεχνείου 3:15
- Ποιήματα γιορτής Πολυτεχνείου 14:52

ΓΙΟΡΤΗ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ (2 Βίντεο)

(47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, Τάξεις Ε₁ - ΣΤ₁, σχολικά έτη: 1995-1996, 1996-1997)

- Χριστουγεννιάτικη γιορτή 17:42
- Γιορτή Χριστουγέννων στην τάξη 30:22

ΓΙΟΡΤΗ 25ης ΜΑΡΤΙΟΥ (22 Βίντεο)

(47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, Τάξεις ΣΤ₁ - ΣΤ₂, σχολικά έτη: 1996-1997, 1997-1998.

16^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών, Τάξη Ε`, σχολικό έτος: 1991-1992)

- Γιορτή 25ης Μαρτίου (Ποιήματα και Τραγούδια) 22:40
- Πατριωτικά ποιήματα και τραγούδια 22:21
- Να ζει το Μεσολόγγι (Θεατρική παράσταση) 40:41

Ηπειρώτικοι χοροί (47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών)

- Είσοδος χορευτικού με Πωγωνίσιο 2:07
- Γιατρός (Ηπειρώτικος χορός) 2:51

- Γιάννη μου το μαντίλι σου (Ηπειρώτικος χορός) 2:59
- Κωνσταντάκης (Ηπειρώτικος χορός) 3:03
- Αργός Πωγωνίσιος (Ηπειρώτικος χορός) 1:13
- Κοντούλα Λεμονιά (Ηπειρώτικος χορός) 1:46
- Φυσούνι (Ηπειρώτικος χορός) 2:00
- Το Φεγγάρι κάνει βόλτα (Ηπειρώτικος χορός) 2:53
- Ντουλμπέρια (Ηπειρώτικος χορός) 2:39
- Ροδιά (Ηπειρώτικος χορός) 2:18
- Πωγωνίσιος (Ηπειρώτικος χορός) 3:16
- Κοφτός (Ηπειρώτικος χορός) 3:00

Ηπειρώτικοι χοροί (16^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών)

- Γιάννη μου το μαντίλι σου 3:22
- Μενούσης 3:13
- Αργός Πωγωνίσιος 1:37
- Κοντούλα Λεμονιά 1:53
- Φυσούνι 2:18
- Πωγωνίσιος 3:38
- Κοφτός 3:55

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ (20 Βίντεο)

(Εκδήλωση για την Ειρήνη στα Χαβδάτα Κεφαλονιάς, με τη συμμετοχή τριών δημοτικών σχολείων, σχολικό έτος 1982-1983.

Πολιτιστικές εκδηλώσεις στην Πανεπιστημιούπολη Πατρών, με τη συμμετοχή δέκα δημοτικών σχολείων, σχολικό έτος 1995-1996)

- Εκδήλωση Ειρήνης Χαβδάτα Κεφαλονιάς 3:19

Παραδοσιακοί χοροί (Πανεπιστημιούπολη Πατρών)

- Κοντούλα Λεμονιά (Χορός Ηπείρου) 5:44
- Στης Πάργας τον ανήφορο (Χορός Ηπείρου) 4:06
- Γιατρός (Χορός Ηπείρου) 2:20
- Φυσούνη (Χορός Ηπείρου) 3:10
- Παλαμάκια (Χορός Ηπείρου) 2:10
- Κοφτός (Χορός Ηπείρου) 2:55
- Ζαγορίσιος (Χορός Ηπείρου) 2:21
- Μενούσης (Χορός Ηπείρου) 2:23
- Καραγκιούνα (Χορός Θεσσαλίας) 2:56
- Πάνω σε ψηλή ραχούλα (Συρτός χορός) 2:11
- Αμάραντος (Γσάμικος) 4:43
- Μήλο μου κόκκινο (Συρτός Μακεδονίας) 4:16
- Καστοριανός (Χορός Μακεδονίας) 3:32
- Γιάντα (Παραδοσιακός χορός) 4:54
- Ζωναράδικος (Χορός Θράκης) 3:10
- Ποδαράκι (Χορός Ανατολικής Ρωμυλίας) 3:16
- Χασάπικο (Φραγκοσυριανή, Μάγισσα της Αραπιάς) 6:24
- Χασαποσέρβικο 6:46
- Μικροί - Μεγάλοι στο χορό 20:14

ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ (2 Βίντεο)

(47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, Τάξη Ε`₁, σχολικό έτος 1995-1996.

Βιβλιοπαρουσίαση: Αίθουσα «Ερμής», Πλατεία Γεωργίου Πατρών, 23 Ιανουαρίου 2002)

- Απόκριες στο σχολείο 3:00
- Δημοτικό σχολείο το θεμέλιο της Παιδείας 1:30

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ (1 Βίντεο)

(47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών, Τάξη ΣΤ΄, σχολικό έτος 1996-1997)

- Αντίο δάσκαλε 04:53

Τ Ρ Ι Τ Ο Μ Ε Ρ Ο Σ

ΣΥΝΘΕΤΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Η συνθετική έκθεση είναι κοινό δημιούργημα μαθητών και δασκάλου μιας τάξης. Αναλυτικά, για τον τρόπο δημιουργίας της συνθετικής έκθεσης, γράφω στο άρθρο μου «Άκου, όταν μιλάς δάσκαλε!», από το οποίο αναδημοσιεύω τη σχετική ενότητα: «Η συνθετική έκθεση, μια καλή πρακτική για το δάσκαλο».

Στη συνέχεια ακολουθούν επτά συνθετικές εκθέσεις, οι οποίες πριν συμπεριληφθούν στο παρόν βιβλίο, δημοσιεύτηκαν σταδιακά στο Ιστολόγιό μου. Οι εν λόγω εκθέσεις γράφτηκαν από τρεις διαφορετικές τάξεις, που με είχαν δάσκαλο στο 47^ο Δημοτικό Σχολείο Πατρών.

Η συνθετική έκθεση, μια καλή πρακτική για το δάσκαλο

Να ακούμε τους μαθητές μας όχι μόνον όταν μιλάνε, αλλά και όταν γράφουν. Διορθώνοντας ως νέος δάσκαλος τις εκθέσεις μαθητών, διαπίστωνα ότι η έκφραση εκείνων που δεν είχαν καμιά βοήθεια στην προετοιμασία των μαθημάτων από το σπίτι, συνήθως ήταν πιο ωραία, γιατί ήταν αυθόρμητη και ανεπιτήδευτη. Δεν το κρύβω ότι αυτή η έκφραση με δίδαξε πολλά. Ειδικά οι εκθέσεις ορισμένων μαθητών ήταν εντυπωσιακές. Έτσι, χωρίς να το καταλάβω, ανετράπη όλο το τυποποιημένο πλαίσιο της γραπτής έκφρασης που είχα διδαχθεί ως μαθητής. Έκτοτε, παραινούνσα τους μαθητές μου να γράφουν όπως ακριβώς αισθάνονται.

Η γραπτή έκφραση των μαθητών παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον, όταν δεν έχει επηρεασθεί από τους οδηγούς εκθέσεων που κυκλοφορούν στο εμπόριο, αλλά ούτε και από τις στερεότυπες τεχνικές των γονιών τους. Τότε γράφονται προτάσεις με ζωντάνια και αυθορμητισμό. Έχω κρατήσει αρκετές τέτοιες προτάσεις στο αρχείο μου, από τις οποίες αργότερα γεννήθηκε και η ιδέα της συνθετικής έκθεσης, την οποία και υλοποίησα.

Συγκεκριμένα, ανέθετα στους μαθητές μου να μου γράψουν μία έκθεση για κάποιο ενδιαφέρον θέμα. Όταν διόρθωνα αυτές τις εκθέσεις στο σπίτι, έπαιρνα από κάθε μαθητή μία ή δύο καλές προτάσεις και φρόντιζα το σύνολο των προτάσεων αυτών να συνθέτουν μία ενιαία έκθεση, χωρίς επαναλήψεις νοημάτων, με αρχή, μέση και τέλος. Πριν τη διαβάσω στην

τάξη είχε προηγηθεί ένας δημόσιος έπαινος ότι είναι η καλύτερη έκθεση απ' όλες, χωρίς όμως να αποκαλύψω το δημιουργό. Όταν τη διάβαζα ήταν πολύ διασκεδαστικό. Κάθε τόσο πετάγονταν και ένας μαθητής και έλεγε ότι ήταν δική του, αλλά αμέσως μετά το αναιρούσε. Με την ολοκλήρωση της ανάγνωσης της έκθεσης όλοι αναζητούσαν το δημιουργό, που κατά «τύχη» είχε γράψει μερικές προτάσεις σαν τις δικές τους. Η αποκάλυψη ότι ο δημιουργός ήταν όλη τάξη, ήταν κάτι που δεν το περιμέναμε. Μετά ακολουθούσε μια εποικοδομητική συζήτηση και τους εξηγούσα, γιατί επέλεξα από κάθε μαθητή τις συγκεκριμένες προτάσεις. Χωρίς αμφιβολία καταλάβαιναν, ότι η ομορφιά των προτάσεων αυτών βρισκόταν στην αυθόρμητη αποτύπωση των συναισθημάτων τους.

Μερικές φορές έγραφα κι εγώ έκθεση την ίδια στιγμή με τους μαθητές και πάντα τη θεωρούσα κατώτερη της συνθετικής κι αυτό το παραδεχόμουν δημόσια στην τάξη. Η τακτική αυτή τόνωνε ακόμη περισσότερο την αυτοπεποίθηση των μαθητών, εφόσον ξεπέρασαν το δάσκαλό τους.

Περίπου πέντε συνθετικές εκθέσεις να δημιουργούνται στην τάξη κάθε σχολική χρονιά είναι αραιές. Η πρώτη όμως έχει τη δική της μαγεία, γιατί πολλοί μαθητές διεκδικούν τη συγγραφή της. Και εν μέρει έχουν δίκιο, εφόσον συμμετέχουν στο χτίσιμο αυτής της έκθεσης.

Ο τρόπος αυτός διδασκαλίας της γραπτής έκφρασης (με το εύρημα της συνθετικής έκθεσης) είναι πολύ σημαντικός, γιατί έτσι οι μαθητές μαθαίνουν να εκφράζονται αυθόρμητα, έχοντας συνείδηση της αξίας των δικών τους δυνάμεων. Δυστυχώς, η καλή αυτή πρακτική μπήκε κάπως αργά στη διδασκαλία μου.

(Απόσπασμα από το άρθρο μου «Άκου όταν μιλάς δάσκαλε!»)

Το περήφανο κυπαρίσσι

(Η συνθετική έκθεση «Το περήφανο κυπαρίσσι» είναι δημιούργημα της Ε΄ τάξης, του 47^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πατρών, το σχολικό έτος 1995-1996. Το θέμα έγραψαν οι μαθητές μου, όταν μια μέρα απρόσμενα, απ' τα παράθυρα της τάξης έγιναν παρατηρητές ενός ασυνήθιστου γεγονότος.)

Σήμερα στις εννέα και τέταρτο το πρωί, παρακολούθησα με τους συμμαθητές μου και το δάσκαλο ένα φρικτό θέαμα.

Καθώς κάναμε μάθημα Νέα Ελληνικά, ο κύριος είδε κάτι να γυαλίζει στο νταβάνι. Περίεργο είπε! από πού έρχεται; Τότε σηκώθηκε όλη η τάξη και κόλλησε στα τζάμια.

Η λάμψη ερχόταν απ' τον καθρέφτη ενός εισοκαφέα, που δούλευε στο απέναντι χωράφι. Πού να φανταστούμε όμως, ότι θα γινόμασταν μάρτυρες του ξεριζωμού ενός κυπαρισσιού, που ήταν φυτεμένο τόσα χρόνια και ομόρφυνε το μέρος με τη θέα του. Σήμερα τελείωσε η ζωή του από τα δόντια του εισοκαφέα. Η δαγκάνα το γκρέμισε δίχως να πάρουμε χαμπάρι. Αμέσως μετά το κουκουλώσανε με δροσερό χώμα για να μη βλέπουμε το λάθος τους. Η ψυχή όλων μας έλλαιγε. Ο κύριος μας είπε να γράψουμε ένα καλό «σιέφτομαι και γράφω».

Την ώρα του ξεριζωμού του δέντρου κάτι φούντωσε μέσα μου και είπα: Καλά τι σόι άνθρωποι είναι αυτοί; Δεν έχουνε μυαλό; Συγκινήθηκα τόσο, αλλά δεν ήθελα να κλάψω μπροστά στους άλλους. Ο άδικος χαμός του κυπαρισσιού με τάραξε πολύ. Ήθελα να πάω και να τους πω: Επ! τι γίνεται εκεί; Γιατί

ρίζατε το κυπαρίσσι; Δεν μπορούσατε να πάτε πιο πέρα τα σχέδιά σας για το σπίτι;

Μετά από λίγη ώρα ο εισιαφέας σταμάτησε. Το κυπαρίσσι είχε πέσει πια. Κάτω απ' το κυπαρίσσι υπήρχε μια καλύβα με γύφτους. Τώρα τι ν' απέγιναν οι γύφτοι εμείς δεν ξέρουμε. Όταν σχολάσουμε το μάθημα θα τρέξω να δω. Ο Άρης που ήταν από πίσω μου είπε, ότι όταν θα είδαν το κυπαρίσσι να `περφε με τόση φόρα θα έφυγαν. Σίγουρα τώρα δεν θα `χουν που να μείνουν. Ο Σπύρος μας είπε να πάρουμε την αστυνομία.

Αναρωτιόμουν, πως είναι δυνατόν να σκοτώνουν τα δέντρα για να φτιάξουν τσιμέντο. Όποιος κάνει μια βόλτα στην Πάτρα, θα θαυμάσει το υπέροχο τσιμέντο της. Αυτό το περιστατικό μού θυμίζει το βιβλίο της Αγγελικής Βαρελά, «Φιλενάδα μου φουντουιά», όπου μερικά παιδιά προσπαθούν να σώσουν μια φουντουιά. Θάυμασα μια φράση του βιβλίου που έλεγε: «Αχάριστοι άνθρωποι, αν δεν υπήρχαν τα δέντρα, θα υπήρχαμε εμείς;» Από πού θα παίρναμε οξυγόνο; Μήπως θ' αναπνεάμε καυσαέριο; Οι άνθρωποι όμως έχουν γίνει σκληρόκαρδοι και λένε: Εμείς το μισθό μας να πάρουμε και τα άλλα δεν μας νοιάζουν. Και σας ρωτάω τώρα: Πού θα οδηγηθούμε με τέτοια αδιαφορία; Έτσι καταστρέφονται χιλιάδες δέντρα κάθε μέρα! Τα γκρεμίζουν για να φτιάξουν αυθαίρετα σπίτια μέσα στο δάσος.

Δεν θα ξεχάσω ποτέ τη στιγμή αυτή, που ένα δέντρο ξεριζώθηκε!

Σημείωση: Τη συνθετική έκθεση «Το περήφανο κυπαρίσσι», μπορείτε να τη δείτε στο κανάλι μου στο YouTube, από την ημέρα που σχολιάστηκε στην αίθουσα διδασκαλίας,. Ο τίτλος του βίντεο είναι: «Συνθετική έκθεση (Καλή πρακτική για το δάσκαλο)».

Συναυλία κλασικής μουσικής

(Η συνθετική έκθεση «Συναυλία κλασικής μουσικής» είναι δημιουργία της Ε΄ τάξης, του 47^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πατρών, το σχολικό έτος 1995-1996. Το θέμα έγραψαν οι μαθητές μου, μετά την παρακολούθηση συναυλίας κλασικής μουσικής στο θέατρο Απόλλων.)

Χθες, 23 Οκτωβρίου 1995, πήγαμε σε μια συναυλία στο Δημοτικό θέατρο Απόλλων. Κατεβήκαμε απ' το πούλμαν στην πλατεία Γεωργίου και αμέσως μπήκαμε μέσα.

Ένα μικρό παιδάκι έπαιζε με μια φούσκα πάνω στη σκηνή. Δίπλα μια γυναίκα διόρθωνε τα χαρτιά με τη μουσική. Όταν κοιτάζες πάνω σου, φαινόταν πως ήταν ένας μεγάλος ναός. Στο θέατρο ο κύριος μας είπε, να σεβαστούμε το χώρο.

Μετά από λίγα λεπτά βγήκαν οι σολίστ της Πάτρας. Υποσχέθηκαν ότι θα μας χαρίσουν μία ώρα χαρά και κέφι. Η Μαριλίνα μόλις είδε το κύριο με την κιθάρα πέταξε από χαρά, γιατί ήταν ο δάσκαλός της.

Ο μαέστρος έκανε σήμα να ξεκινήσουν. Κάθισα καλά στην καρέλα κι άφησα τον εαυτό μου ελεύθερο και δε σκεφτόμουν τίποτα. Ακούγοντας τη μουσική, ένιωσα κάτι ωραίο μέσα μου! Παίζανε μουσική απαλή, ήρεμη, αλλά μερικές φορές γινόταν πιο δυνατή. Ο μαέστρος κουνούσε περίεργα τα χέρια του. Αχ! να ήμουν μαέστρος και να διεύθυνα όλη αυτή τη χορωδία! Στο τέλος του κομματιού χειροκροτήσαμε με πολλή δύναμη.

Αμέσως μετά ανέβηκε στη σκηνή ένας αστείος βιολιστής και παραλίγο να πέσει κάτω. Άρχισε να μιλάει με γέλια για το

βιολί, για το κοντραμπάσο, για το βιολοντσέλο και για το μαέστρο τον κύριο Δημήτρη. Εμείς όμως είχαμε ξεκαρδιστεί στα γέλια και δεν μπορούσαμε να ακούσουμε τι έλεγε. Μόλις άρχισαν τα όργανα να παίζουν Μέντελσον σταματήσαμε τα γέλια. Ξαφνικά βλέπουμε τη φούσκα του μικρού παιδιού να πέφτει στη σιηνή και δε γελάσαμε.

Στο τέλος της παράστασης τους χειροκροτήσαμε όλους. Οι μουσικοί μας ευχαρίστησαν με μια υπόκλιση. Μετά βγήκαμε έξω στην πλατεία Γεωργίου και περιμέναμε το πούλμαν.

Ο Νίκος είδε στα σκαλιά του θεάτρου ένα αδέσποτο σκυλί και του λέει: Ρε φιλαράκο, κατέβα κάτω. Μερικά παιδιά κυνηγάγανε τα περιστέρια, μα δεν μπορούσαν να πιάσουν κανένα. Ο Μιχαλιός ήθελε να πάρει πατατάκια και ζήτησε δανεινά. Εγώ πεινούσα, αλλά ντρεπόμουν να ζητήσω ένα κατοστάρικο δανεικό απ' τον κύριο. Τελικά του ζήτησα και πήρα μια τυρόπιτα.

Σε λίγο ήρθε το πούλμαν, και βιαστικά-βιαστικά μπήκαμε όλοι μέσα. Φτάσαμε στο σχολείο γεμάτοι χαρά και κοροϊδεύαμε τα παιδιά της άλλης βάρδιας που θα έκαναν μάθημα.

Πήγα στο σπίτι και είπα στη μητέρα μου για τη συναυλία και δεν το πίστευε. Ήταν μια αξέχαστη μέρα και δε θα την ξεχάσω ποτέ!

Οικογένεια Νώε

(Η συνθετική έκθεση «Οικογένεια Νώε» είναι δημιούργημα της Ε`ι τάξης, του 47^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πατρών, το σχολικό έτος 1998-1999. Το θέμα έγραψαν οι μαθητές μου, μετά την παρακολούθηση της θεατρικής παράστασης «Οικογένεια Νώε» στο θέατρο Απόλλων, που πραγματοποιήθηκε εκτός ωρολογίου προγράμματος.)

Όταν η ώρα σήμανε τρεις, τότε σκέφτηκα αυτό που είπε ο δάσκαλος, ότι τρεισήμισι η ώρα να έρθετε στο σχολείο. Ο κύριός μας είχε κανονίσει με μερικούς πατεράδες, να μας πάνε με τα αυτοκίνητά τους στο Δημοτικό θέατρο Απόλλων. Ετοιμάστηκα και πήγα με χαρά στο σχολείο. Ήταν η πρώτη φορά που θα πηγαίναμε με την τάξη μου θέατρο και είχα πολύ περισσότερη χαρά, απ' ότι αν πήγαινα με την οικογένειά μου.

Όλα τα παιδιά είχαμε συγκεντρωθεί στο προαύλιο του σχολείου. Τα αυτοκίνητα είχαν έρθει. Εγώ πήγα στο αμάξι του κυρίου. Όλα τα παιδιά ήθελαν να πάνε μαζί του.

Ξεινήσαμε και ο δρόμος είχε λίγο κίνηση. Ο πατέρας του Ζώη στο δρόμο μας προσπέρασε. Εμείς φωνάζαμε στον κύριο να τρέξει πιο γρήγορα. Ο κύριός μας είπε, ότι όταν τρέχουμε λιγότερο, φθάνουμε πιο γρήγορα. Αμέσως μετά, άνοιξε το ραδιόφωνο κι ακούσαμε μουσική.

Φτάσαμε χωρίς και περιμέναμε λίγο έξω. Στο προαύλιο του θεάτρου είχε πολύ κόσμος. Να τους βλέπατε όλους! ανυπόμονους να μπουν μέσα! Μόλις άνοιξαν οι πόρτες έγινε χαμός!

Πολλοί έσπρωχναν, αλλά εμείς μπήκαμε αμέσως, γιατί ήμασταν πρώτοι στη σειρά.

Το θέατρο ήταν πολύ όμορφο! Πιο πολύ εντύπωση μου έκανε ο πολυέλαιος, που κρεμόταν από πάνω μας. Όταν μας έβαλαν στις θέσεις μας, μερικά παιδιά έκαναν βλακείες. Μερικοί καθίσανε ο ένας πάνω στον άλλον, γιατί δεν έφταναν οι θέσεις. Μετά από λίγο έφεραν και μερικές καρτέλες κι έτσι ξεστριμωχτήκαμε.

Το έργο άρχισε με το χαμήλωμα των φώτων. Ένας μακρύς ήχος ακούστηκε. Τα φώτα έσβησαν εντελώς. Δεν έβλεπα ούτε τη μύτη μου, αλλά μ' άρεσε. Το πλήθος ησύχασε γύρω μας. Εγώ κοιτάζα ήσυχα, χωρίς να μιλάω, αλλά σιεφτόμουν πως έπαιζα κι εγώ ένα ρόλο στο θέατρο. Ένιωθα πολύ περιεργα, που δεν έχω ξανανιώσει έτσι σε άλλα θέατρα. Ένιωθα συγκίνηση!

Ήταν μια οικογένεια που ζούσε ο Νώε, ένας ηλικιωμένος άνθρωπος. Ήταν πολύ έξυπνος και είχε φτιάσει έναν καιροδείκτη, που προέβλεπε τον καιρό. Τα παιδιά του τον έλεγαν τρελό. Αυτός όμως ήξερε τι έκανε. Έφτιαχνε ένα καράβι, που το ονόμασε «Κιβωτό». Έλεγε ότι το φτιάχνει για να μπουνε μέσα, γιατί θα έβρεχε τόσο πολύ, που δεν θα σταμάταγε για ένα χρόνο. Εκεί θα ζούσανε ήσυχα κι ωραία.

Ξαφνικά έπιασε μια μεγάλη μπόρα. Τα ποτάμια και οι θάλασσες πλημμύρισαν και σιέπασαν την ξηρά. Η πλημμύρα έφτανε στο σπίτι και η οικογένεια Νώε μπήκε στην Κιβωτό κι άρχισαν ένα μεγάλο ταξίδι.

Είχαν πάρει μαζί τους και μερικά ζώα για να τους δίνουν τροφή. Κάποια γεννούσαν αυγά, κάποια άλλα έβγαζαν γάλα και κάποια έτρωγαν κάποια άλλα.

Μια μέρα που ο Χαμ πήγε να δει τα ζώα, άφησε ανοιχτή την πόρτα και το Χαχούνι βγήκε έξω. Εμένα μου άρεσε πολύ αυτή η σκηνή! Το Χαχούνι είχε πλάκα και λυπήθηκα όταν πέ-

θανε. Ήταν η πιο συγκινητική στιγμή! Εκεί που έβλεπα το θέατρο, κατάλαβα, ότι εκεί που άρχιζε το καλό, μετά άρχιζε και το κακό.

Όταν έγινε διάλλειμα, εγώ σιεφτόμουν μερικές στιγμές απ' το θέατρο. Το διάλλειμα τέλειωσε και η παράσταση συνεχίστηκε.

Το καράβι κουνιόταν πέρα-δώθε και όλοι νόμιζαν πως θα βυθιζόταν. Όταν ξημέρωσε ένωσαν κάτι σαν σεισμό. Τα νερά είχαν εξαφανιστεί και το καράβι φράκαρε. Σε λίγο άρχισε να γέρνει πότε απ' τη μια μεριά και πότε απ' την άλλη. Εκείνες οι στιγμές ήταν πολύ θλιβερές, εγώ όμως πρόσεχα και πάλι. Μετά όμως χάρηκα πολύ, όταν κατάλαβα ότι όλοι θα σωθούν. Πράγματι αυτό έγινε. Όλοι γελούσαν. Μάζεψαν τα πράγματά τους και βγήκαν χαρούμενοι έξω.

Ήταν συναρπαστικό έργο με πολύ γέλιο και λύπη! Ήταν μια πολύ ωραία παράσταση και μου άρεσε πολύ! Δεν ήθελα να τελειώσει ποτέ! Ένωσα μεγάλη συγκίνηση! Και γι' αυτό κύριε, θέλω να σας ευχαριστήσω πάρα πολύ! Ήταν ένα φανταστικό έργο! Μ' άρεσε περισσότερο σε μερικά σημεία που ήταν λυπητερά και τότε μου ερχόταν να κλάψω. Τα μάτια μου δάκρυσαν. Δεν μου άρεσε στο διάλλειμα και στο τέλος που φύγαμε.

Μόλις βγήκαμε στην πλατεία Γεωργίου, οι μεγάλοι μας κέρασαν ό,τι θέλαμε. Ο κύριος μας είπε ότι είναι αργά και πρέπει να φύγουμε. Μας μέτρησε και μπήκαμε στα αυτοκίνητα. Στο αμάξι ακόμη σιεφτόμουν μερικές στιγμές απ' την παράσταση. Πραγματικά, ήταν πολύ ωραία! Ήταν μια πολύ καλή εμπειρία, που δεν θα ξεχάσω ποτέ!

Ολοήμερη εκδρομή Μυκήνες - Ναύπλιο - Επίδαυρο

(Η συνθετική έκθεση «Ολοήμερη εκδρομή Μυκήνες-Ναύπλιο-Επίδαυρο» είναι δημιούργημα της Ε`ι τάξης, του 47^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πατρών, το σχολικό έτος 1995-1996. Το θέμα έγραψαν οι μαθητές μου, μετά την πραγματοποίηση της ολοήμερης εκδρομής, που οργάνωσε - εκτός ωρολογίου προγράμματος - ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων.)

Πώς και πώς περιμέναμε αυτή την ημέρα! Γεμάτοι χαρά και κέφι ξεκινήσαμε! Παιδιά και γονείς, ένα μπουλούκι μπήκαμε στο λεωφορείο. Ο Βιλάρας, ο Νίκος κι ο Μιχαλιός, έτρεξαν σαν τρελοί για να πιάσουν θέση στη γαλαρία.

Το πρωί ο οδηγός μας φάνηκε λιγάκι νευρικός, αλλά μετά αλλάξαμε γνώμη. Μας είπε να μη τρώμε στο λεωφορείο, αλλά ο Βιλάρας έτρωγε μπανάνες. Η Χαρά, η αδελφή του Νίκου, όταν με είδε, ήθελε να κάτσουμε μαζί. Εγώ κάθισα με τη Βίκη και τη Γιώτα. Αχ! Αυτή η Γιώτα, μου χάλασε το κέφι. Ήθελα να σηκωθώ, αλλά αυτή ξάπλωσε και κοιμήθηκε στην αγκαλιά μου. Τα τραγούδια που έβαζε ο Σάκης (έτσι έλεγαν τον οδηγό) μου άναψαν το κέφι. Την ξύπνησα. Το σπουριγιάκι χασμουρήθηκε κι αποκριθήκε : «Ελάτε να τις πάρετε, αυτές είναι μουρλές!» Σηκώθηκα και πήγα στο πίσω μέρος του λεωφορείου. Εκεί τα αγόρια ανέμιζαν πράσινα και κόκκινα κασκόλ και φώναζαν: «Κύπελλο!», «Πρωτάθλημα!», «Θα μπορούμε μέσα!... Γέλασα πολύ, όταν είδα και τον κύριο να φωνάζει μαζί τους!

Ο Βιλάρας παρακαλούσε το Σάκη, να προσπεράσει μια σακαράκια-πούλμαν που ήταν μπροστά μας. Κάποια στιγμή είδα ένα μάτσο νταλίκες στο δρόμο και είπα: Αχ! να ήταν εδώ ο Σπύρος! Θα είχε τρελαθεί από τη χαρά του!

Σε ένα σημείο της εθνικής οδού, σταματήσαμε να φάμε κάτι. Αυτό δεν ήταν μαγαζί, ήταν φαρμακείο. Τον χυμό τον πούλαγε ένα πεντακισάριο! Και που να σφίξουν οι ζέστες είπα μέσα μου! Ο κύριος πήρε έναν καφέ πρώτης ποιότητας. Έφαγε κι ένα σάντουιτς που του έδωσε η Γεωργία. Την κάμερα όμως, δεν την άφηγε από τα χέρια του. Σε μια στιγμή είδα ένα χελιδόνη να κάθεται σε ένα κλαρί. Κύριε, κύριε, φώναξα! Ένα ωραίο χελιδόνη! Ο κύριος γέλασε, έστρεψε την κάμερα, αλλά το χελιδόνη πέταξε.

Αφού φάγαμε το κολατσιό μας, μπήκαμε στο λεωφορείο για τις Μυκίνες. Ο Σάκης μάς έβαλε τραγούδια και μας ξεσήκωσε. Η Πόπη, η Γεωργία κι εγώ, κάναμε τις τραγουδίστριες. Το κέφι άναψε για τα καλά και όλο το λεωφορείο τραγουδούσε! Ο κύριος κάποια στιγμή έκλεισε τα μάτια του. Κάτι μικρά διδυμάκια γελούσαν μαζί του. Που να κοιμηθεί ο άνθρωπος με τέτοια φασαρία!

Σε δύο περίπου ώρες φτάσαμε στις Μυκίνες. Ο Νίκος, ο Βιλάρας κι εγώ, μόλις είδαμε μια βρύση τρέξαμε να ξεδιψάσουμε. Ο κύριος τράβαγε με την κάμερα το Βιλάρα που έπινε νερό. Εγώ τράβαγα αυθόρμητα φωτογραφίες, ό,τι μου άρεσε. Έτσι βγαίνουν καλύτερα.

Όλοι μαζί πήραμε τον ανήφορο για την ακρόπολη των Μυκηνών. Μου έκαναν μεγάλη εντύπωση τα πελώρια Κυκλώπεια τείχη! Μόλις πέρασα από την πύλη των Λεόντων, είδα έναν τεράστιο βράχο! Ένα πράγμα δεν μπορούσα να καταλάβω! Πώς οι Μυκηναίοι μπόρεσαν να σηκώσουν αυτές τις πελώριες και βαριές πέτρες, αφού παλιά δεν υπήρχαν μηχανήματα;

Πάνω στην ακρόπολη είδα μια γούβα και λέω: Αυτή ήταν η πισίνα του Αγαμέμνονα. Μόλις φθάσαμε στην κορφή της ακρόπολης, η θέα ήταν φανταστική! Μια πανέμορφη πεδιάδα απλωνόταν μπροστά μας! Ο κύριος μας παρακάλεσε να κάνουμε ησυχία για να μας εξηγήσει μερικά πράγματα. Από την κορφή της ακρόπολης πήρα κι ένα πετραδάκι για ενθύμιο.

Μετά, σιγά-σιγά κατηφορίσαμε προς τον τάφο του Αγαμέμνονα. Μόλις μπήκαμε μέσα, μου έκανε εντύπωση, πως δεν έπεφταν οι πέτρες από το θόλο δίχως τσιμέντο! Η Ελένη πήρε έναν αναπτήρα και μπήκε στο πιο μέσα δωμάτιο, που ήταν σκοτεινό. Σε μια στιγμή ακούω ένα γκαπ! Τι να ήταν; Όλα τα παιδιά τρόμαξαν! Η Ελένη πήγε το φως προς τα εκεί που ακούστηκε ο θόρυβος. Τι να δούμε! Ο Θεοχάρης είχε πέσει κάτω! Το τι γέλιο έπεσε, δε λέγεται! Σταματήσαμε, γιατί ο κύριος ζήτησε ησυχία για να μας πει μερικά λόγια γι' αυτά που βλέπαμε. Έμεινα με το στόμα ανοιχτό, όταν μας είπε ότι το εσωτερικό ρέει του τάφου ζυγίζει περίπου 120 τόνους!

Βγήκα έξω κι έτρεξα να πάρω παγωτό. Μόλις με είδε ο Σάκης να μπαίνω στο λεωφορείο, μου είπε να μείνω έξω. Φτου! Τι ατυχία! Δεν πρόλαβα να το φάω και το πέταξα!

Χωρίς καθυστέρηση ξεινήσαμε για το φρούριο του Ναυπλίου. Όλα τα παιδιά φωνάζαμε στο Σάκη να μας βάλει τραγούδια. Ο Σάκης μας έβαλε Καίτη Γαρμπή. Όλοι τραγουδούσαμε και το κέφι άρχισε να φουντώνει. Σε πέντε λεπτά ο κύριος είχε αποκοιμηθεί. Πήρα τη φωτογραφική μηχανή και του έβγαλα μια φωτογραφία. Η ώρα πέρασε με χαρές και ξεφάντωμα.

Σε λίγο φθάσαμε στο φρούριο του Ναυπλίου. Εκεί ο Μιχαλιός γνώρισε ένα κορίτσι που το λέγανε Γιώτα. Αυτό το κορίτσι του άρεσε πολύ! Το ίδιο και του Αλέκου! Πηγαίνανε δίπλα της και της έλεγαν ανέκδοτα.

Στο φρουριο δεν ξέραμε που να στρίψουμε, για να πάμε στη φυλακή του Κολοκοτρώνη. Ο κύριος δε θυμότανε. Στο δρόμο συναντήσαμε ένα εικλησάκι. Ήταν του Αγίου Ανδρέα. Μπήκαμε μέσα κι ανάψαμε ένα κεράκι. Βγαίνοντας έξω, πήραμε την ανηφόρα κι ευτυχώς είδαμε μια πινακίδα που έγγραφε: Προς φυλακή Κολοκοτρώνη. Ακολουθήσαμε την πινακίδα και μας έβγαλε στην πόρτα της φυλακής. Μπήκαμε μέσα. Περπατήσαμε ένα σκοτεινό και χαμηλό διάδρομο, που στο τέρμα ήταν το κελί της φυλακής. Στη γωνία του κελιού είχε μια πέτρα. Εκεί θα καθόταν ο ήρωας του 21! Σου πιανόταν η αναπνοή εκεί μέσα. Βρωμούσε. Ήθελα να ήξερα, πως ζούσε ο άνθρωπος εκεί μέσα, με τόσο λίγο οξυγόνο! Θα είχε περάσει πολλά βάσανα! Θύμωσα πολύ, γιατί οι Έλληνες τον είχαν φυλακίσει εκεί! Ο κύριος μας είπε ότι η διαμάχη πολιτικών και στρατιωτικών που υπήρχε τότε, καθυστέρησε πολλά χρόνια την απελευθέρωση της υπόλοιπης Ελλάδας!

Βγήκαμε έξω από το κελί κι αναπνεύσαμε καθαρό αέρα. Η θέα από το φρουριο ήταν το κάτι άλλο! Μου άρεσε πολύ να βλέπω το πανέμορφο γαλάζιο λιμάνι!

Τώρα άρχιζαν τα δικά μας βάσανα. Πού να κατέβουμε 999 σιαλοπάτια! Εγώ κι ο Βιλάρας τα μετρούσαμε, να δούμε αν πράγματι ήταν τόσα πολλά! Σε μια στιγμή ζαλίστηκα και κρατιόμουν από τον κύριο να μην πέσω κάτω. Μόλις τα κατεβήκαμε, τα πόδια μου έτρεμαν. Ξεποδαριάστηκα! Απ' το πολύ το τρέμουλο έχασα και το μέτρημα!

Μπροστά μας τώρα, απλωνόταν η πόλη του Ναυπλίου. Μπήκαμε σε ένα μαγαζί κι αγοράσαμε βραχιόλια από κλωστή και διάφορες μινιατούρες. Η κοιλιά μου άρχισε να γουργουρίζει. Είχε έρθει η ώρα για το μεσημεριανό φαγητό.

Πήγαμε σε ένα ωραίο μαγαζί! Εκεί πέσαμε σε ένα μεγάλο τραπέζι με νιόπαντρους. Οι καλεσμένοι χόρευαν ασταμάτητα μέσα στο μαγαζί. Εμείς καθίσαμε απ' έξω, που είχε παχύ ίσιιο

και δροσιά, και στήσαμε το δικό μας τραπέζι. Ακούσαμε καλαματιανό κι ήρθαμε στο κέφι. Ο κύριος μας ρωτούσε έναν-έναν τι θέλαμε να φάμε. Εγώ διάλεξα μακαρονάδα και η αδερφή μου η Ανδριάνα πίτσα ατομική. Η κοιλιά μου σταμάτησε να γουργουρίζει.

Ο κύριος έστησε την κάμερα στο τρίποδο και πήγε κι αυτός να χορέψει στο δικό μας χορό. Καλά έκανε, όλο εμάς τραβούσε μέχρι εκείνη την ώρα. Η κυρία Όλγα μάς σήκωσε όλους για χορό. Ένας γεράκος ήρθε με το μηχανάκι του και φώναζε: «Τρία ματσάκια κρίνα ένα χιλιάρικο». Του λέω, «δώσε μου ένα ματσάκι κρίνα για τη μητέρα μου, αλλά με τρία κατοστάρινα». Μου έδωσε.

Το μαγαζί είχε και κούνιες. Εκεί κάναμε διαγωνισμό, ποιος θα ακουμπήσει με την κούνια του τα φύλλα του δέντρου που ήταν μπροστά. Δεν μπορούσα να τα ακουμπήσω. Ο Νίκος έκοψε ένα κλαρί από το δέντρο και το έφερε κοντά στην κούνια. Το ακουμπήσα κι άρχισα να ζητωκραυγάζω!

Δίπλα μας ήταν ένα ρυάκι που κολυμπούσαν πάπιες. Ο κύριος μας λέει: «Πώς κάνουν οι πάπιες;» «Πα! πα! πα!» είπαμε γελώντας!

Υστερα από λίγο ξεινήσαμε για το θέατρο της Επιδαύρου. Ο κύριος μας είπε, ότι εκεί θα δούμε ένα από τα καλύτερα θέατρα τους κόσμου. Μας είπε ακόμη, ότι θα μας κάνει ένα πείραμα, που θα αποδεικνύει πόσο καλή ακουστικότητα έχει! Σε λίγη ώρα το θέατρο ήταν μπροστά μας! Ένα αδέσποτο σκυλί ήρθε κοντά μας να παίζει, αλλά δεν του δώσαμε σημασία. Το μυαλό μας ήταν στο πείραμα.

Ανεβήκαμε στις τελευταίες θέσεις του θεάτρου. Εκεί ο κύριος μας μίλησε για το αρχαίο θέατρο και για το ιερό του Ασκληπιού. Μετά πήγε στο κέντρο του θεάτρου και ζήτησε απόλυτη ησυχία. Ακόμη και οι τουρίστες έκαναν ησυχία. Πώς το κατάλαβαν; Αφυπομονούσα να κάνει το πείραμα που μας είχε

υποσχεθεί. Θα έσπαγε ένα πολύ λεπτό ξυλαράκι και μετά θα έριχνε ένα κέρμα στο κέντρο του θεάτρου. Μας είπε ότι θα ακουγόταν και οι δύο θόρυβοι πεντακάθαρα, στις τελευταίες θέσεις που ήμασταν εμείς. Εγώ δεν το πίστευα. «Αν ακουστούν αυτοί οι θόρυβοι, εγώ θα γίνω αεροπόρος!» φώναζε ο Μιχαλός.

Κι όμως ακούστηκαν πεντακάθαρα και το κλαράκι και το δεκάρικο! Απίστευτο κι όμως αληθινό! Δεν πιστεύαμε στα αυτιά μας! «Γ' ακούσατε;» φώναζε ο κύριος. «Ναι!» φωνάξαμε όλοι ενθουσιασμένοι! Εκείνη τη στιγμή σκέφτηκα, πόσο μεγάλοι ήταν οι αρχαίοι Έλληνες!

Μετά τρέξαμε προς τα σιαλιά για να κατεβούμε κάτω. Θα πηγαίναμε να δούμε το μουσείο, που ήταν δίπλα από το θέατρο. Το μουσείο είχε πολλά αρχαία αγάλματα και μερικά αντιγραφα. Πιο κάτω γινόταν αναστήλωση στο ιερό του Ασκληπιού. Είδαμε στα γρήγορα το μουσείο και βγήγαμε έξω.

Ο Σάκης μάς είπε ότι θα μας πήγαινε σε μια πολύ καλή καφετέρια! Τελικά, μας «υποχρέωσε»! Μας πήγε εκεί, που μας περίμενε ένας καφετζής, που δεν ήθελε παιδιά. Μας είπε να φύγουμε, γιατί θα ερχόταν τουρίστες. Τον άχρηστο! Θέλει να λέγεται κι επαγγελματίας! Μετά πήγαμε σε άλλη καφετέρια. Εκεί ήταν ωραία! Ψώνισα ένα κιτρινόμαυρο κασιόλ κι ένα καπέλο της ΑΕΚ. Έφαγα κι ένα παγωτό κύπελλο, αλλά ήταν λιωμένο και έπρεπε να το πίνω. Μετά κάναμε τσουλήθρα. Σε λίγο μας φώναζαν οι γονείς μας και μπήκαμε στο λεωφορείο. Ο κύριος έκανε έλεγχο, αν οι μαθητές που συνόδευε ήταν μέσα. Όλοι καθόταν στη θέση τους.

Ο Σάκης άρχισε να μας λέει ανέκδοτα από το μικρόφωνο. Ξεραθήκαμε στα γέλια! Το καλύτερο όμως ήταν του Βιλάρα! Εγώ δεν είχα πολύ όρεξη για ανέκδοτα. Η κυρία Όλγα μού είπε να παίξουμε «μπιζ» και δεν της χάλασα το χατίρι.

Ξαφνικά, βλέπω το λιμάνι της Πάτρας μπροστά μου. Η εκδρομή είχε φτάσει στο τέλος. Στεναχωρήθηκα πολύ! Χαιρετήσαμε το Σάκη και πήραμε το δρόμο για τα σπίτια μας. Πιστεύω να ξαναπάμε μια τέτοια υπέροχη εκδρομή!

Σημείωση: Την ολοήμερη εκδρομή μπορείτε να δείτε στο κανάλι μου στο YouTube. Ο τίτλος του βίντεο είναι «Μυκήνες- Ναύπλιο- Επίδαυρο (Σχολική εκδρομή)».

Επίσκεψη στο σπίτι του δασκάλου

(Η συνθετική έκθεση «Επίσκεψη στο σπίτι του δασκάλου» είναι δημιούργημα της Ε΄ τάξης, του 47^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πατρών, το σχολικό έτος 1998-1999. Το θέμα έγραψαν οι μαθητές μου, μετά την επίσκεψη στο σπίτι μου, στις 22 Ιανουαρίου 1999, ημέρα της ονομαστικής μου εορτής, για να μου ευχηθούν Χρόνια Πολλά.)

Χθες, 22 Ιανουαρίου 1999, ήταν η γιορτή του Αγίου Αναστασίου. Πόρταζε ο κύριός μας. Την πρώτη ώρα είχαμε Αγγλικά, γι' αυτό κι ο κύριος δεν είχε έρθει ακόμη. Όταν τελειώσαμε τα Αγγλικά, είπαμε στην κυρία να περιμένει λίγο στην τάξη, για να μην μπει ο κύριος μέσα. Όσο η κυρία περίμενε, εμείς κρυβόμασταν κάτω από τα θρανία. Είχαμε κλείσει και τα φώτα και τις κουρτίνες για εορταστική ατμόσφαιρα!

Τότε, ένα χέρι άνοιξε την πόρτα. Ήταν ο κύριός μας. Εμείς σηκωθήκαμε απότομα και χορωδιακά του είπαμε: «Χρόνια Πολλά, κύριε Τάσο!» Μας είπε με ένα πλατύ χαμόγελο «ευχαριστώ» και μας κέρασε σοκοφρέτες και αναψυκτικά. Μετά μας είπε να ζωγραφίσουμε ένα ελεύθερο θέμα, γιατί αυτός θα πήγαινε να ετοιμάσει κάτι για τους δασκάλους.

Μόλις έφυγε, εμείς κανονίζαμε την επίσκεψη που θα κάναμε στο σπίτι του. Όταν ερχόταν στην τάξη για να δει τι κάνουμε, εμείς κάναμε πως ζωγραφίζουμε και μόλις έφευγε, συνεχίζαμε την κουβέντα.

Μόλις τέλειωσε το σχολείο, πήγαμε στο σπίτι της Αναστασίας και ξηλωθήκαμε ό,τι είχε ο καθένας από χαρτζιλίκι. Μου

άρεσαν πάρα πολύ τα δώρα που πήραμε, αλλά δεν ήξερα αν τα δεχτεί, γιατί γνωρίζαμε ότι δε δέχεται δώρα.

Το απόγευμα συγκινητώθηκαμε στις έξι παρά τέταρτο στο σχολείο. Όσο για τα κορίτσια, πάντα καθυστερημένα. Έτσι είναι, ακόμη και στην πιο ευτυχισμένη στιγμή που ζούνε, το γάμο, πάλι καθυστερούνε και στήνουν το γαμπρό.

Ένιωθα μεγάλη χαρά για τη συμμετοχή μου σε αυτήν την έκπληξη! Όταν φθάσαμε κοντά στο σπίτι του κυρίου, ακούσαμε ένα σκυλί να γαυγίζει. Φοβηθήκαμε! Τρέξαμε λίγο πιο πίσω, από εκεί που ήμασταν, να μη μας φάει. Ξαφνικά, πετάγεται το σκυλί πάνω μου! Ευτυχώς δε μου έφαγε κανένα χέρι. Μου άφησε μόνον μια τρύπα στο μπουφάν. Τότε άρχισα να τρέχω. Όλοι γελούσαν με μένα. Η Αντιγόνη μου είπε: «Καλά σου έκανε, γιατί έκανες το μάγικα.»

Υστερα από λίγα λεπτά, ξεκινήσαμε τη δεύτερη προσπάθεια να πλησιάσουμε το σπίτι του κυρίου. Του φωνάζαμε, αλλά αυτός δεν άκουγε. Ευτυχώς που δεν άκουγε, γιατί η έκπληξη θα χαλούσε. Αναρωτιόμουν, μήπως το παλιόσκυλο με έβαλε στο μάτι και με ξαναφάει. Τελικά, χάθηκε από τα μάτια μας. Έτσι, ήσυχα-ήσυχα, φθάσαμε έξω από την πόρτα του κυρίου. Χτυπήσαμε το κουδούνι. Ο κύριος άνοιξε την πόρτα κι έμεινε έκπληκτος! Δε μας περίμενε! Εμείς σκύψαμε να μη μας δει. Ήταν πολύ συγκινημένος και χαρούμενος! Του είπαμε, Χρόνια Πολλά, για άλλη μια φορά. «Ωστε αυτή ήταν η μουρμούρα και η ανησυχία που είχατε αυτές τις ημέρες», μας είπε. Εμείς του είπαμε ότι δεν ήταν μόνον αυτή η έκπληξη και του δώσαμε τα δώρα. Ο κύριος ξαφνιαστηκε, γιατί μας είχε πει ότι δε δέχεται δώρα. Το είχε πει και στις άλλες τάξεις παλαιότερα και το είχε τηρήσει. Εμείς όμως κύριε Τάσο, σας αγαπάμε τόσο πολύ, που δεν μπορούσαμε να μην σας πάρουμε δώρα!

Το σπίτι του κυρίου, παρόλο ήταν μικρό, μου άρεσε πολύ! Ήταν γεμάτο βιβλία, βιβλία, βιβλία! Είχε κι ένα τζάκι ψεύτικο.

Με τα ηλεκτρικά κάρβουνα που άναψε, έμοιαζε αληθινό. Το τζάκι αυτό το θυμάμαι, γιατί το είχε χρησιμοποιήσει στο θέατρο «Να ζει το Μεσολόγγι», που έπαιξε η περσινή του τάξη την 25^η Μαρτίου.

Και να βλέπατε πως μας περιποιήθηκε! Μας έφερε σοκολατάκια, νιοκακόλες, πορτοκαλάδες και λεμονάδες! Ό,τι ήθελε ο καθένας! Μου φαινόταν όλα αυτά τόσο παράξενα! Είχα συνηθίσει τον κύριο να μου κάνει μάθημα, όχι να με σεργιάζει!

Του ζητήσαμε όλοι μαζί να ανοίξει τα δώρα. Τα άνοιξε κι ένωσα πολύ όμορφα που τα δέχτηκε! Τα δώρα ήταν: μια εικόνα του Χριστού, το βιβλίο «Η κόμη της Βερενίκης», δύο περικάρπια για να τα φοράει όταν θα παίζει τένις και ένα πορτοφόλι με το σήμα της ΑΕΚ. Του άρεσαν πολύ! Μας είπε όμως, ότι δεν ήταν ανάγκη να κάνουμε αυτά τα έξοδα, γιατί δε δουλεύουμε. Βέβαια, για μας ήταν ανάγκη, γιατί μας έκανε αστέρια με όλη τη σημασία της λέξης.

Του ζητήσαμε να μας βάλει μουσική «Το φανταράκι» και το χορέψαμε. Μετά του είπαμε να μας ανοίξει την τηλεόραση να δούμε το Στάθη Θεοχάρη. Μόλις τελείωσε το επεισόδιο, μας έβαλε βίντεο και είδαμε τις παλιές του τάξεις. Ξειαρδιστήκαμε στα γέλια, όταν είδαμε ένα Αποκριάτιο πάρτι! Ένας παλιός μαθητής του, την ώρα που χόρευε, έκανε τον τροχό, και κατά λάθος χτύπησε με κλωτσιά στο κεφάλι έναν συμμαθητή του. Ήταν τόσο δυνατή η κλωτσιά, που ζαλίστηκε κι έπεσε κάτω! Παρόλο που ο καημένος πονούσε, εμείς γελούσαμε.

Παίζαμε και λίγο με τα βελάνια, που τα ρίχναμε σε έναν κιντρινόμαυρο στόχο. Ο κύριος όμως μας τα έπαιρνε, γιατί ήταν επικίνδυνο να βγάλουμε κανένα μάτι.

Αφού πέρασε η ώρα, ο κύριος μας είπε ότι έπρεπε να πάμε στα σπίτια μας, γιατί θα ανησυχούσαν οι γονείς μας. Μας συνόδεψε ως την εξώπορτα για να μην μας φάνε τα σκυλιά. Του είπαμε πάλι, Χρόνια Πολλά, και τραβήξαμε για τα σπίτια μας.

Αυτή η ημέρα, από την αρχή έως το τέλος, θα μου μείνει αξέχαστη!

Μόλις πήγα σπίτι, τα διηγήθηκα όλα στους γονείς μου. Ήταν μια πολύ ωραία και θαυμάσια ημέρα! Η τάξη μου, ποτέ δεν είχε ξανακάνει τέτοια έκπληξη, σε σπίτι άλλου κυρίου! Θα ήθελα να τον έχουμε και του χρόνου, για να τα περάσω φανταστικά, όπως και φέτος!

Ήμασταν στο σπίτι του κυρίου όλοι οι μαθητές, εκτός από τη Γεωργία. Ακόμη, ήρθαν και μερικά παιδιά από την παλιά του τάξη. Όταν βρήκα τη Γεωργία, μου είπε: «Πολύ λυπήθηκα, γιατί ήθελα να έρθω κι εγώ! Δεν ήθελα να πάω Αγγλικά. Αλλά τα δώρα που πήρατε, ήταν κι από μένα!»

Σημείωση: Στο κανάλι μου στο YouTube μπορείτε να δείτε μια άλλη επίσκεψη στο σπίτι μου στην Πάτρα, της ΣΤ΄ τάξης, στις 22 Ιανουαρίου του 1997. Ο τίτλος του βίντεο είναι: «Στο σπίτι του δασκάλου».

Ένα χρόνο με τον κύριο Τάσο

(Η συνθετική έκθεση «Ένα χρόνο με τον κύριο Τάσο» είναι δημιουργήμα της ΣΤ΄ τάξης, του 47^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πατρών, το σχολικό έτος 1997-1998. Το θέμα έγραψαν οι μαθητές μου με τη λήξη της σχολικής χρονιάς.)

Αρχίζοντας τη νέα σχολική χρονιά με τον Αγιασμό, κατάλαβα ότι οι διακοπές και η διασιέδαση του καλοκαιριού είχαν τελειώσει. Έπρεπε πλέον να στρωθώ στο διάβασμα. Τη δεύτερη μέρα που πήγαμε στο σχολείο, μόλις μας είπαν σε ποια τάξη να πάμε, όλα τα παιδιά έτρεξαν να πιάσουν θρανίο. Αγωνία μάς είχε πιάσει, γιατί δεν ξέραμε ποιο δάσκαλο θα έχουμε. Τα μάτια όλων μας ήταν στραμμένα στην πόρτα.

Ξαφνικά, βλέπουμε έναν κύριο ψηλό με μαύρα γυαλιά. Α-μάν! λέω, αυτός είναι! Θα μας κάνει τη ζωή δύσκολη! Μας έπιασε φόβος και τρόμος μαζί! Τον ξέραμε έξω απ' την τάξη, που έδειχνε αυστηρός και σοβαρός. Για πρώτη φορά θα είχα δάσκαλο κι όχι δασκάλα και προβληματίστηκα λίγο μ' αυτό.

Μας είπε καλημέρα, έβγαλε τα γυαλιά, μας έφαξε λίγο με τα μάτια και μας ρώτησε: «Γνωρίζετε ποιον δάσκαλο θα έχετε φέτος;» Όλοι μαζί απαντήσαμε: «Ναι, εσάς». Χαμογέλασε, κούνησε το κεφάλι του και μας είπε: «Καλά θα περάσετε!» Τον πίστεψα! Ο πάγος έσπασε! Όλες οι ανησυχίες μου εξαφανίστηκαν. Το χαμόγελο και η ζεστασιά του μ' έκαναν να ξεχάσω τους φόβους μου. Με μια ευχάριστη διάθεση μας συστήθηκε: «Με λένε Τάσο Τασινό και είμαι από τα Γιάννενα». Μετά ζήτησε να του πούμε τα δικά μας ονόματα και τον τόπο καταγω-

γής μας. Τέλος, μας μοίρασε τα βιβλία και φύγαμε. Στο δρόμο διαπίστωσα, ότι και τα άλλα παιδιά είχαν σχηματίσει καλή εντύπωση για τον κύριο.

Την άλλη μέρα, μας μίλησε για το πώς θα δουλέψουμε αυτή τη χρονιά, και τι πρέπει να αγοράσουμε. Αφού μας ζήτησε τα συνηθισμένα τετράδια και ένα λεξικό, τον ακούσαμε να μας ζητάει και δύο περιεργα πράγματα: Ένα τετράδιο «Βασικών σημειώσεων» και ένα τετράδιο «Βασικών ερωτήσεων». Όλα τα παιδιά λέγαμε: «Τι είναι αυτά;»

Ο κύριος μας εξήγησε ότι το τετράδιο «Βασικών σημειώσεων» θα είναι 4 θεμάτων, όπου αυτού θα γράφει ο καθένας, με το δικό του τρόπο, τις σημειώσεις που θεωρεί βασικές απ' τις παραδόσεις των μαθημάτων. Μας συνέστησε την προσοχή, να μην το μετατρέψουμε σε πρόχειρο. Για το τετράδιο «Βασικών ερωτήσεων» μας είπε ότι θα είναι 60 φύλλον, όπου αυτού πάλι θα γράφει ο καθένας, με το δικό του τρόπο, τις ερωτήσεις που θεωρεί βασικές απ' το κάθε μάθημα.

Μας εξήγησε ακόμη, ότι κάθε διδακτική ώρα θα έχει τρία μέρη: Στο Α` μέρος θα γίνεται μια σύντομη εξέταση του προηγούμενου μαθήματος με βασικές ερωτήσεις. Στο Β` μέρος θα γίνεται η παράδοση του νέου μαθήματος. Και στο Γ` μέρος θα γίνεται ο εντοπισμός των βασικών ερωτήσεων του νέου μαθήματος.

Αργότερα ο κύριος μας είπε: «Θέλετε να ιδρύσουμε δανειστική βιβλιοθήκη στην τάξη;» Όλα τα παιδιά φωνάξαμε: «Ναι!» Έπρεπε όμως να φέρουμε λίγα βιβλία απ' τα σπίτια μας. Έτσι κι έγινε! Με ψηφοφορία που κάναμε στην τάξη, βγήκαν δύο υπεύθυνοι βιβλιοθήκης, η Μαριλένα κι η Κατερίνα. Τα παιδιά δανειζόταν τα βιβλία, τα διάβαζαν και τα παρουσίαζαν απ' την έδρα της τάξης.

Εκείνο που μου άρεσε φέτος ήταν, ότι σε όλα τα μαθήματα ο κύριος έδινε σημασία. Στις ώρες της Αισθητικής Αγωγής

κάναμε ξύλινες κατασκευές με μανταλάκια, κορνίζες με κλωστές και αγκαματάκια με γύψο. Ήταν η πρώτη φορά που στο σχολείο ασχολήθηκα σοβαρά με τη Χειροτεχνία. Ακόμη, μου άρεσε πολύ, που μας μάθαινε με το μαγνητόφωνο τραγούδια, λαϊκά, δημοτικά και έντεχνα. Μερικές φορές βλέπαμε και κάποια βίντεο στην αίθουσα προβολών, σχετικά με τα μαθήματα. Στην τάξη λέγαμε και αριετά αστεία! Πολλά άλλαξαν φέτος με τον κύριο Τάσο!

Καινούρια πράγματα για μένα, όπως οι ομάδες, όπως να κρατάω βασικές σημειώσεις και να εντοπίζω τις βασικές ερωτήσεις των μαθημάτων. Πρωτόγνωρα πράγματα, που άρχισαν σιγά - σιγά να ακονίζουν το μυαλό μου. Οι πρωτοβουλίες, όπως η παρουσίαση βιβλίων και διαφόρων κοινωνικών θεμάτων από την έδρα του κυρίου, το θέατρο, όλα αυτά με έκαναν να νιώθω σημαντική. Η τάξη μας ήταν μια δημιουργία. Δεν ήταν μόνο ξερά πράγματα, ήταν γνώση αληθινή. Παρατήρησα όλη τη χρονιά ότι πολλά παιδιά βελτιώθηκαν στην ομιλία τους, στην έκθεσή τους, στον τρόπο συμπεριφοράς τους. Αυτά που στην αρχή μας φάνηκαν τόσο περίεργα, διαπίστωσα ότι άφηναν τα παιδιά να δείξουν τον εαυτό τους. Μέχρι τώρα μαθαίναμε, από αυτή τη χρονιά κατάλαβα πώς είναι να ζεις το μάθημα.

Ένα σημαντικό προτέρημα του κυρίου ήταν, ότι άφηνε τα παιδιά να δείξουν τον εαυτό τους. Μας έμαθε να έχουμε θάρρος και να είμαστε αυθόρμητοι στις εκθέσεις που γράφουμε.

Ο κύριος μας έβαζε και κάποια τεστ στα μαθήματα, που τα ονόμαζε τσεκ-απ. Ήθελε να γνωρίζει, ανά πάσα στιγμή, αν έχουμε αφομοιώσει τις βασικές γνώσεις που μας δίδασκε. Αν κάτι δεν πήγαινε καλά, μας έκανε επαναλήψεις.

Ο κύριος μας μίλησε και για τους κινδύνους που μας παραμονεύουν στη ζωή. Για το μεγαλύτερο κίνδυνο τα ναρκωτικά, μας έκανε ένα πολύ ενδιαφέρον μάθημα. Μας επισήμανε ότι

πρέπει να αγωνιζόμαστε στις δυσκολίες της ζωής, γιατί αλλιώς θα πάμε χαμένοι. Να είμαστε αφοσιωμένοι στα μαθήματα και στους στόχους που βάζουμε. Να προσπαθούμε κάθε μέρα να γινόμαστε καλύτεροι. Μας τόνισε ιδιαίτερα, να κοιτάμε τις πράξεις των ανθρώπων κι όχι τα λόγια που λένε και τα ρούχα που φοράνε. Να μην είμαστε ευκολόπιστοι, γιατί οι επιτήδειοι μας περιμένουν στη γωνία.

Ξεχώρισε όμως φέτος για όλους μας, το θέατρο που παίζαμε στη γιορτή της 25^{ης} Μαρτίου στο σχολείο. Είχαμε τόσο πολλή όρεξη, που από την πρώτη κιόλας ημέρα της χρονιάς, είχαμε ρωτήσει τον κύριο, αν θα παίζαμε θέατρο την 25^η Μαρτίου. Μας απάντησε ότι είναι πολύ νωρίς για να ρωτάμε τέτοια θέματα και ότι ακόμη δεν είχαμε γνωριστεί καλά-καλά. Όμως εμείς δε σταματήσαμε, ούτε στιγμή, να ρωτάμε γι' αυτό το θέμα, γιατί ήταν το μεγαλύτερο όνειρο όλων μας. Ο κύριος κατάλαβε τη μεγάλη μας επιθυμία για το θέατρο και δε μας χάλασε το χατίρι.

Το θεατρικό έργο λεγόταν «Να ζει το Μεσολόγγι» και δώσαμε όλη μας την ψυχή και εμείς και ο κύριός μας. Δώσαμε δύο παραστάσεις στο σχολείο. Μία το πρωί για τους μαθητές και μία το βράδυ για τους γονείς. Μας έμεινε όμως η πίκρα, επειδή είχαμε ενθουσιαστεί με την ιδέα, ότι θα δίναμε και μία τρίτη παράσταση στο δημοτικό θέατρο Απόλλων, κάτι που δεν έγινε. Ευτυχώς όμως, βιντεοσκοπήσαμε το θέατρο και μπορούμε να το βλέπουμε, όποτε θέλουμε.

Τώρα, τις τελευταίες ημέρες άρχισα να αναπολώ τις όμορφες στιγμές αυτής της χρονιάς! Με τις πρόβες, τη φασαρία και την προσπάθειά μας για το μεγάλο αυτό σκιοπό. Για το μεγάλο αυτό όνειρο: Το θέατρο! Πόσο θα ήθελα να γίνονταν όλα πάλι απ' την αρχή! Τώρα θα βαριέμαι στο σπíti. Θα έχω όλη τη μέρα δική μου και δε θα ξέρω τι να την κάνω. Χθες το απόγευμα πέρασα έξω απ' το σχολείο. Θυμήθηκα τις πρόβες που

κάναμε τα Σαββατοκύριακα! Όλα τα παιδιά ήμασταν σαν μια οικογένεια. Δέθηκα τόσο πολύ με τους συμμαθητές μου! Τώρα, η μοναξιά περιμένει στη γωνία. Ίσως βέβαια, να βρισκω κάτι για να περνάει η ώρα μου, μα η μέρα δε θα `χει ψυχή. Η πρόβα ήταν η προσπάθεια. Η προσπάθεια ήταν για το σκοπό. Ο σκοπός ήταν το όνειρο. Το όνειρο δεν υπάρχει πια. Έσβησε. Το μόνο που υπάρχει είναι η ανάμνηση βαθιά μες την καρδιά, στο άσβηστο χαρτί της, και θα υπάρχει για πάντα! Οι μέρες από δω και πέρα θα έχουν μοναξιά, μα θα προσπαθώ πάντα να την ξεπερνώ, αν κι αυτό είναι πάνω απ` τις δυνάμεις μου.

Εκείνο πάλι που με ενθουσίασε πολύ και το ευχαριστήθηκα, ήταν η ολοήμερη εκδρομή στην Αρχαία Ολυμπία. Όλα τα κορίτσια απ` την προηγούμενη ημέρα συζητάγαμε τι ρούχα θα φορέσουμε και τι τραγούδια θ` ακούσουμε.

Ο κύριος φρόντισε ν` απαγγείλουμε και τρία ποιήματα, στο ιερό άλσος Άλτης της Ολυμπίας. Η Κατερίνα απήγγειλε το «Φως της Ολυμπίας», η Μαριλένα την «Καλλιπάτειρα» και η Κωνσταντίνα τον «Ολυμπιακό Ύμνο». Ήταν ο ιδανικότερος τόπος ν` ακουστούν αυτές οι απαγγελίες! Όλα τα παιδιά και οι τουρίστες μάς χειροκρότησαν.

Η εκδρομή ήταν υπέροχη, όπως και όλη αυτή η χρονιά! Ο κύριος προσπάθησε να μας κάνει να ζήσουμε την εποχή εκείνη! Να φανταστείτε ότι τρέξαμε στο Αρχαίο Στάδιο μία ολόκληρη στροφή! Ο κύριος μας είπε ότι το αγώνισμα αυτό στην αρχαιότητα λεγόταν «Στάδιο». Ένωσα ρίγη συγκίνησης, τρέχοντας στο ίδιο χώμα που έτρεξαν και `κείνοι, για ένα στεφάνι αγριελιάς, τον «κότινο».

Μετά την εκδρομή άρχισαν να τελειώνουν και τα μαθήματα. Μια υπέροχη χρονιά έφθανε στο τέλος της. Δε θέλω να πάω στο Γυμνάσιο, αλλά πρέπει. Δεν θέλω να χάσω τους συμμαθητές μου, αλλά πρέπει. Ήμασταν όλοι τόσο δεμένοι! Απ`

αυτή την τάξη θα έχω τις καλύτερες αναμνήσεις! Αλλά, όπως λέει κι ο κύριός μας, πρέπει να κοιτάμε πάντα μπροστά κι όχι πίσω. Κι αν είναι πίσω, πάντα τα καλύτερα!

Τις δύο τελευταίες εβδομάδες κάναμε συνέχεια επαναλήψεις και κουβεντιάζαμε τις ευχάριστες στιγμές που ζήσαμε! Σήμερα είναι Παρασκευή και θα γίνει ο αποχαιρετισμός με τον κύριό μας. Τη Δευτέρα θα πάρουμε τους βαθμούς και μετά μας περιμένει ένα αφάνταστο μπουγέλο!

Πόσο λίγα είναι αυτά που γράφω σ' αυτό το χαρτί. Άλλα τόσα και περισσότερα, είναι γραμμένα στην καρδιά μου, που δε λέγονται με λέξεις. Λυπάμαι πάρα πολύ που θα χωριστώ με τους συμμαθητές μου και τον κύριό μου, αλλά μερικές φορές με πάνει και χαρά μεγάλη, που θ' ανέβω ένα ακόμη σιαλοπάτι μόρφωσης, το Γυμνάσιο. Εκεί, θα προσπαθήσω να δείξω, πόσα πολλά πράγματα έμαθα στο Δημοτικό! Η χρονιά ήταν ανεπανάληπτη! Ο κύριος Τάσος ήταν εξαιρετικός! Στα χείλη του πάντα ένα χαμόγελο! Δεν πιστεύω ποτέ να μου τύχει άλλος τέτοιος κύριος! Νιώθω την ανάγκη να τον ευχαριστήσω, για ό,τι μας έδωσε. Του εύχομαι να έχει πάντα υγεία και να συνεχίσει, με τον ίδιο τρόπο και ζήλο, την προσφορά του σε όλα τα παιδιά, που θα ακολουθήσουν μετά από μένα.

Ετοιμάζοντας τον εαυτό μου για το άλμα στο Γυμνάσιο, νομίζω ότι έχω όλα τα εφόδια, χάρη στους δασκάλους μου και ιδίως στον κύριο Τάσο. Μας έχει μάθει τόσα πολλά σ' ένα χρόνο, που ξεχειλίζουν απ' τα κεφάλια μας. Μας έμαθε να σκεφτόμαστε και να είμαστε υπεύθυνοι.

Αυτή την έκθεση τη γράφω με βουρκωμένα μάτια. Νιώθω την ωραιότερη χρονιά στο Δημοτικό Σχολείο να σβήνει. Κύριε, ελπίζω να μην μας ξεχάσετε και κάποια μέρα να ξαναϊδούμε όλη η τάξη! Εμείς θα σας θυμόμαστε πάντα, αλλά κάπου-κάπου να μας θυμάστε και εμάς.

Αντίο αγαπημένε δάσκαλε!
Σ' ευχαριστούμε πολύ!
Καλό καλοκαίρι!

Σημείωση: Οι σχολικές δραστηριότητες που αναφέρονται στη συνθετική έκθεση, αναρτήθηκαν και σε βίντεο στο κανάλι μου στο YouTube και στο Ιστολόγιό μου.

Να ζει το Μεσολόγγι

(Η συνθετική έκθεση «Να ζει το Μεσολόγγι» είναι δημιούργημα της ΣΤ² τάξης, του 47^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πατρών, το σχολικό έτος 1997-1998. Το θέμα έγραψαν οι μαθητές μου, μετά τη γιορτή της 25^{ης} Μαρτίου στο σχολείο.)

Από την Πρώτη τάξη του Δημοτικού είχα ένα μεγάλο όνειρο: Να παίξω στην Έκτη τάξη θέατρο! Κάθε χρόνο τα παιδιά της Έκτης τάξης παίζανε θέατρο στη γιορτή της 25^{ης} Μαρτίου στο σχολείο. Αχ! πόσο ζήλευα! Έλεγα μέσα μου: Πότε θα έρθει και για μένα, αυτή η ευλογημένη ημέρα! Έπρεπε να περιμένω έξι ολόκληρα χρόνια! Έτσι, μεγάλωνε ο πόθος μου! Και τώρα που έφθασα στην Έκτη τάξη, δε με σταματούσε κανείς!

Είχαμε γίνει «τσιμπούρια» στο δάσκαλό μας από την πρώτη ημέρα που τον γνωρίσαμε. Μας αποιάλεσε «φαινόμενα», γιατί συνέχεια τον ζαλιζάμε με το θέατρο της 25^{ης} Μαρτίου. Για να γλυτώσει λιγάκι ο κύριος από εμάς, είπε ότι θα σκεφτεί αυτό το θέμα στις διακοπές των Χριστουγέννων, και όταν γυρίσουμε θα μας πει τις σκέψεις του. Ήθελα να τελειώσουν γρήγορα οι διακοπές, μόνο και μόνο, για να πάρω ένα ρόλο στο θέατρο.

Μετά τις διακοπές, ο κύριος μπήκε στην τάξη μ' ένα χαμόγελο πολύ ύποπτο. Μας κοίταζε όλους στα μάτια και έκανε πως σκεφτόταν. Ξαφνικά, τον ακούσαμε να λέει: «Να ζει το Μεσολόγγι!» Ήταν το θεατρικό έργο του Βασίλη Ρώτα, που επέλεξε για να παίζουμε. Έγινε «το έλα να δεις!» Όλοι πεταχτήκαμε σαν ελατήρια! Τι ευτυχία! Ξεφωνήματα χαράς ακού-

γονταν στην τάξη! Πώς να κρατηθούμε; Χρόνια ολόκληρα περιμέναμε αυτή τη στιγμή! Επιτέλους ήρθε! Ήρθε, με διπλάσια, τριπλάσια, τετραπλάσια χαρά, απ' ότι περιμέναμε!

Την ημέρα που ο κύριος μας μοίρασε τους ρόλους, θα τη θυμάμαι σε όλη μου τη ζωή! Μας διάβασε πρώτα το θεατρικό έργο «Να ζει το Μεσολόγγι» και μετά μας είπε: «Η γιορτή θα περιλαμβάνει δύο μέρη: Το ποιητικό και το θεατρικό μέρος. Δε γίνεται όμως να επιλέξετε όλοι το θεατρικό μέρος. Πρέπει να τα βρούμε μεταξύ μας, γιατί αν αρχίσουν οι μουρμούρες και τα κλάματα, θα πάρετε όλοι από ένα ποίημα.»

Άντε τώρα, να δούμε ποιοι θα υποχωρήσουν. Τον καταλάβαινα τον κύριο. Δυσκολευόταν να ανακοινώσει τους ρόλους, γιατί όλα τα παιδιά ήθελαν να παίζουν θέατρο. Τη Γεωργία προσπαθούσε να την πείσει να πάρει ένα ποίημα, αλλά εκείνη ανένδοτη ήθελε ρόλο. Από το πείσμα της και μόνον, τα κατάφερε. Την Κωνσταντίνα την έπεισε να γίνει παρουσιάστρια και υποβολέας, ενώ ήθελε κι αυτή ένα ρόλο. Μερικά παιδιά, ευτυχώς, έκαναν πίσω και πήραν ποίημα, ενώ άλλα ήταν ανένδοτα και ήθελαν ρόλο. Δεν καταλάβαιναν τίποτε! Η θέση του κυρίου ήταν πολύ δύσκολη! Δεν ήθελε να στεναχωρηθεί κανένα παιδί. Προσπαθούσε να πείσει τον καθέναν, ότι κάνει για το ρόλο που τον επέλεξε.

Ο κύριος πριν ανακοινώσει τη θεατρική ομάδα, μας μίλησε για τα χαρακτηριστικά όλων των ρόλων. Τότε κατάλαβα το ρόλο που θα μου δώσει. Του ξέφυγε κάτι, εγώ όμως έδωσα μεγάλη σημασία και δεν έπεσα έξω.

Δεν πίστευα στα μάτια μου, όταν άρχισα να διαβάζω το ρόλο μου. Ένας ρόλος με πολύ τρυφερότητα! Ο κύριος μου είπε, ότι είναι ένας πολύ δύσκολος ρόλος. Ένιωσα μεγάλη ευθύνη γι' αυτό και μεγάλη περηφάνια που θα έπαιρνα μέρος στη θεατρική παράσταση.

Δε θα ξεχάσω ποτέ τα παιδιά του ποιητικού μέρους της γιορτής, που ενώ ήθελαν να παίξουν θέατρο, παραχώρησαν τη θέση τους σε μας. Με τις συζητήσεις που έκαναν με τον κύριο, πείστηκαν να πάρουν ποίημα.

Στην πρώτη πρόβα που κάναμε, ένιωθα περίεργα. Όλα τα παιδιά καθίσαμε γύρω απ' το δάσκαλό μας κι ακούγαμε προσεκτικά τα λόγια του. Μας μίλησε για την ιστορία του θεάτρου, που ξεκίνησε από την Αρχαία Ελλάδα. Μας τόνισε ιδιαίτερα, ότι για να γίνει μία καλή παράσταση, χρειάζεται ιδρώτας και το κυριότερο αγάπη για το θέατρο. Μας μίλησε για την ηρωική Έξοδο του Μεσολογγίου. Ήθελε να νιώσουμε καλά αυτά τα γεγονότα, για να μπορούμε να τα παίζουμε στη σκηνή, δίχως να γελάμε.

Την πρώτη φορά που έπαιξα το ρόλο μου, έτρεμα. Είχα πολλά προβλήματα. Έβλεπα μπροστά μου πολλή δουλειά. Σιγά-σιγά όμως, βρήκα τα πατήματά μου, όπως και τα άλλα παιδιά. Είχαμε μεγάλη όρεξη για το θέατρο και στρώσαμε γρήγορα. Ο κύριος φοβήθηκε, μήπως με το θέατρο παραμελήσουμε τα μαθήματα και τα φορτώσουμε στον κόκορα. Έπεσε όμως έξω. Γράψαμε πέντε επαναληπτικά τεστ και τα πήγαμε καλύτερα απ' ότι στο πρώτο τρίμηνο.

Στις πρόβες προσπαθούσαμε να ήμαστε σοβαροί. Οι μέρες περνούσαν ευχάριστα. Το ενδιαφέρον όλων μεγάλωνε. Όταν είδαμε το τζάκι και το φωτισμό της σκηνής και ακούσαμε τη μουσική του έργου, τρελαθήκαμε!

Ο κύριος πόσες φορές μας έβαλε τις φωνές, γιατί γελούσαμε, δε θυμάμαι. Πόσες φορές επαναλάβαμε μία σκηνή, πόσες φορές σταματήσαμε για παρατηρήσεις, πόσες φορές πλημμυρίσαμε από χαρά όταν ανέβαινε η απόδοσή μας, πάλι δε θυμάμαι.

Όλα τα Σαββατοκύριακα είχαν αφιερωθεί σ' αυτό το όνειρο! Σε κάθε πρόβα μαθαίναμε και κάτι καινούργιο. Δουλεύαμε

εντατικά στο ύψος και στις παύσεις, που έπρεπε να έχουν τα λόγια μας. Το θέατρο είχε μπει πλέον στις λεπτομέρειες. Ο κύριος έβαλε τα δυνατά του, να παίζουμε όσο το δυνατόν καλύτερα. Αισθανόμασταν όλοι, λες και ήμασταν στο Μεσολόγγι, πολιορκημένοι απ' τους Τούρκους.

Η μεγάλη ώρα έφτανε! Πλησίαζε! Το απόγευμα της Δευτέρας δεν πήγαμε φροντιστήριο στα Αγγλικά, γιατί είχαμε την πρόβα τζενεράλε. Πήγαμε στο σχολείο φορώντας τις στολές της παράστασης. Ο κύριος, παρόλο ότι μας είπε, ότι στην τελευταία πρόβα δεν γίνονται παρατηρήσεις, πάλι μας έκανε μερικές. Ήθελε να γίνουν όλα όπως τα είχαμε διδαχθεί.

Όσο πλησίαζε η μέρα της γιορτής, η αγωνία μου κορυφωνόταν. Θεέ μου, τι ευτυχία! Η νύχτα της Δευτέρας μου φάνηκε ατέλειωτη! Οι ώρες φαινόταν ότι δε θα περάσουν ποτέ! Δεν το πίστευα ότι αύριο θα παίζουμε θέατρο! Ήρθε το αύριο! Η μέρα που σημάδεψε τη ζωή μου στο Δημοτικό Σχολείο! Ντύθηκα με τη στολή της παράστασης και τρέχοντας πήγα στο σχολείο, για να βοηθήσω να γίνουν όλα στην εντέλεια. Είδα τον κύριο να φριάνει κάτι στη σκηνή και τον ρώτησα αν θέλει βοήθεια. Τον καημένο κι αυτόν, τον κουράσαμε πάρα πολύ!

Τρίτη, 24 Μαρτίου 1998, ημέρα θρυλική! που θα μείνει στην ψυχή μου, στους αιώνες των αιώνων! Την ημέρα αυτή δώσαμε δύο παραστάσεις. Η πρωινή παράσταση ήταν για τους μαθητές του σχολείου. Ήρθαν όμως και γονείς. Όλα κύλησαν ομαλά, όπως τα είχαμε σχεδιάσει. Παίξαμε πολύ καλά! Ήμασταν πολύ σοβαροί! Η παράσταση είχε μεγάλη επιτυχία! Οι μαθητές και οι γονείς μάς χειροκρότησαν θερμά! Ξαφιάστηκα, όταν είδα ένα παιδί του Νηπιαγωγείου δακρυσμένο. Δεν περίμενα ποτέ ότι θα καταλάβαινε την υπόθεση του έργου.

Μετά την πρωινή παράσταση πήγα στο σπίτι να ξεκουραστώ λίγο, γιατί θ' ακολουθούσε η βραδινή παράσταση για τους

μεγάλους. Ποτέ δε φανταζόμουν, ότι θα έπαιζα δύο παραστάσεις σε μία ημέρα!

Το πρωί δεν είχα και τόση αγωνία. Καθώς όμως πλησίαζε το βράδυ, τα πράγματα άλλαζαν. Δεν ήξερα τι να πρωτοκάνω. Η καρδιά μου χτυπούσε δυνατά. Φόρεσα τη στολή της παράστασης και περίμενα τα άλλα παιδιά να έρθουν σπίτι μου, για να πάμε όλοι μαζί στο σχολείο. Καθίσαμε στα παρασκήνια, ενώ έξω οι θεατές όλο και πλήθαιναν. Η απίστευτη βραδιά έρθανε στην τελική της ευθεία! Θα τα δίναμε όλα! Ανεβήκαμε στη σκηνή κι ετοιμαστήκαμε. Το σκηνικό, ο φωτισμός, το τζάκι, όλα ήταν υπέροχα! Η σκηνή έμοιαζε με αληθινό σπίτι! Ο κόσμος δε χωρούσε στην αίθουσα και μερικοί κοιτούσαν απ' τα παράθυρα. Καρφίτσα δεν έπεφτε.

Η ομιλία του κυρίου μας, ήταν η έναρξη των δικών μας Ολυμπιακών Αγώνων. Η γιορτή άρχισε με το απολυτίκιο «Σήμερον της σωτηρίας ημών το κεφάλαιο». Στη συνέχεια η Κωνσταντίνα, παρουσίασε ένα-ένα τα ποιήματα και τα τραγούδια της χορωδίας. Μη νομίζετε ότι τα παιδιά που απήγγειλαν τα ποιήματα δεν είχαν τρακ. Όλοι είχαμε τρακ, απ' τον πολύ κόσμο! Το ποιητικό μέρος της γιορτής ήταν τέλειο! Όλα τα παιδιά είπαν το ποίημα τους αργά και δυνατά! Οι πρόβες δεν πήγαν χαμένες.

Ήρθε η στιγμή του θεάτρου. Πριν ανοίξει η σκηνή, όλα τα παιδιά έκαναν το σταυρό τους, να παιχτεί καλά το θέατρο. Ο Παναγιώτης προσευχόταν στην εικόνα της Παναγίας, που ήταν πάνω στο τζάκι.

Θεέ μου, τι αγωνία είχα! Κάθε στιγμή σκεφτόμουν τόσα πολλά! Είχα την ετοιμότητα να βοηθήσω όποιον χρειαστεί, να μπαλώσω αν γίνει κάτι στραβό. Ο δάσκαλος δεν ήταν πλέον δίπλα μας. Απολάμβανε την παράσταση ως θεατής. Είδα το Θανάση που κράταγε το όπλο του και το χέρι του έτρεμε.

Όμως στη συνέχεια το ξεπέρασε, αφού συγκεντρώθηκε στο ρόλο του.

Το άνοιγμα της σκηνής ήταν εντυπωσιακό! Το μοιρολόι ξεκίνησε. Το μόνο που σκεφτόμουν εκείνη την ώρα, ήταν ο ρόλος μου. Όσο κυλούσαν τα δευτερόλεπτα, τόσο πιο γρήγορα χτυπούσε η καρδιά μου. Η αυλαία άνοιγε σιγά-σιγά με το μοιρολόι. Ο φωτισμός αυξανόταν σταδιακά. Το τζάκι σαν αληθινό να φωτίζει τη σκηνή. Οι προβολείς να σκορπίζουν το φως και να φωτίζουν τα αγωνιώδη πρόσωπα των παιδιών. Η μουσική να χαμηλώνει. Ο παπα-Γιώργης να αρχίζει τα λόγια του. Κάθε λέξη κι ένα δάκρυ. Κάθε παιδί και μια διαφορετική νότα στην παράσταση. Ο ενθουσιασμός να μεγαλώνει... Τα λόγια να βγαίνουν από τα μέσα μας.

Με την Κωνσταντίνα υποβολέα στα παρασκήνια, νιώθαμε μεγάλη ασφάλεια. Με το θεατρικό έργο στα χέρια της, παρακολουθούσε κάθε μας λέξη, έτοιμη να επέμβει, αν κάποιο παιδί ξεχνούσε τα λόγια του. Στα παρασκήνια ήταν κι ο Παναγιώτης, που ρύθμιζε τη μουσική, το φωτισμό και τις κανονιές της παράστασης.

Όλα πήγαν όπως τα θέλαμε. Τέλεια! καταπληκτικά! φανταστικά! Όλα τα παιδιά έδωσαν το καλύτερό τους εαυτό. Ο κόσμος είχε ενθουσιαστεί με την απόδοσή μας. Κατά τη διάρκεια της γιορτής, δεν ακουγόταν ανάσα. Όπως λέει κι ο κύριος, ο κόσμος εκτιμάει το ωραίο! Κι αυτή η γιορτή είχε κάτι το πολύ ωραίο! Ήταν η μεγαλύτερη γιορτή που έγινε ποτέ στο σχολείο! Κι όλο αυτό, χάρη στον κύριο Τάσο.

Με το κλείσιμο της σκηνής ακούστηκε ένα δυνατό χειροκρότημα! Ο ενθουσιασμός μου δεν περιγράφεται! Εκείνη την ώρα βρέθηκα στον έβδομο ουρανό! Ένιωθα υπέροχα! Ο κόσμος μάς έκανε να πετάξουμε, να φύγουμε απ' την πραγματικότητα και να χαθούμε σ' έναν κόσμο χαράς, ενθουσιασμού και συγκίνησης!

Η σκηνή ξανάνοιξε. Ο κόσμος χειροκροτούσε συνέχεια! Ο κύριος Τάσος ανέβηκε στη σκηνή και όλοι μαζί υποκλιθήκαμε στο χειροκρότημα. Ήταν η πρώτη φορά που κοιτάζα τον κόσμο. Την ώρα που έπαιζα, δε σήκωσα τα μάτια μου απ' τη σκηνή, γιατί φοβόμουν μήπως ξεχάσω τα λόγια μου. Η αίθουσα εκδηλώσεων ήταν ασφυκτικά γεμάτη, όπως ακριβώς μας είχε πει ο κύριος ότι θα είναι.

Κάτι που μου έκανε εντύπωση ήταν μια δακρυσμένη κυρία, που μόλις με είδε, άρχισε να μου λέει συγχαρητήρια και πως έκανα τον κόσμο να δακρύνει. Δεν την ήξερα, όμως μου μίλησε, σαν να με ήξερε χρόνια! Κάποια άλλη κυρία μάς είπε ότι παίζαμε σαν πραγματικοί ηθοποιοί!

Το πιο ωραίο ήταν, όταν μετά την παράσταση μας μοίρασαν από ένα τριαντάφυλλο, γιατί λέει “ξεπεράσαμε τους εαυτούς μας”. Το λουλούδι αυτό θα το αποξηράνω και θα το κρατήσω για όλη μου τη ζωή. Τα συγχαρητήρια του κόσμου δεν τα προλαβαίναμε. Όλοι περνούσαν απ' τη σκηνή για να μας σφίξουν το χέρι. Ήταν η δική μας ώρα! Η ώρα της επιβράβευσης! Ο κύριος έλαμπε από χαρά! Ο ιδρώτας που ρίξαμε όλοι, δεν πήγε χαμένος. Έπιασε τόπο. Πράγματι, αυτή η δουλειά άξιζε τα πολλά συγχαρητήρια που μας έδωσαν! Χαλάλι, οι θυσίες που κάναμε!

Αυτό το θέατρο μ' έμαθε, ότι για να γίνει κάτι καλό, πρέπει να το νιώσεις και να το αγαπάς. Να έχεις όση υπομονή χρειάζεται. Να πιστεύεις σ' αυτό που κάνεις και να προσπαθείς.

Η γιορτή είχε επιτυχία, γιατί όλα τα παιδιά ήμασταν αγαπημένα, δίχως να ζηλεύουμε ο ένας τον άλλον. Για παράδειγμα, η Εύη, ο Γιώργος και η Γεωργία, ενώ έπαιζαν έναν βουβό ρόλο, στις πρόβες έδιναν τον καλύτερό τους εαυτό. Μπορεί να μη μιλάγανε, αλλά δε σημαίνει ότι δεν έκαναν και τίποτε. Μιλούσαν με τις γκριμάτσες, έφτιαναν τα φουσέκια και παρακολουθούσαν τα λόγια των άλλων. Ακόμη, η γιορτή μας πέτυχε,

γιατί υπήρχε τέλεια συνεργασία γονέων, μαθητών και δασκάλου.

Όταν γύρισα στο σπίτι, ένιωθα μεγάλη χαρά και περηφάνια, που τελικά πραγματοποιήθηκε το όνειρό μου. Η βραδιά ήταν δική μου. Το σπίτι δε με κρατούσε μέσα. Βγήκα έξω να γιορτάσω την εκπλήρωση του ονείρου μου.

Το βράδυ κοιμήθηκα σε πελάγη ευτυχίας. Το πρωί όμως που ξύπνησα, ένιωσα θλίψη. Θυμήθηκα τις πρόβες, τις προσπάθειές μας, τα πάντα. Ξαφνικά συνειδητοποίησα, ότι το μεγάλο όνειρο είχε τελειώσει. Πόσο θα ήθελα να γινόταν όλα πάλι απ' την αρχή! Αχ! να μπορούσαμε να κάνουμε μια τέτοια εκδήλωση και το Καλοκαίρι! Τι θα κάνω τώρα τα Σαββατοκύριακα; Κάθε ημέρα ξυπνούσα μ' ένα σκοπό. Τώρα πια... όλα τελείωσαν. «Ό,τι αρχίζει ωραίο, τελειώνει με πόνο!» Τώρα κατάλαβα, τι πάει να πει αυτή η φράση!

Μετά τη γιορτή, οι συζητήσεις έδιναν κι έπαιρναν στην τάξη. Μερικά παιδιά το μετάνιωσαν, που έκαναν πίσω στο θέατρο και πήραν ποίημα.

Ιωάννα: «Είμαι πολύ λυπημένη και μετανιωμένη που δε θέλησα να παίξω κι εγώ θέατρο. Θα ήθελα να παίξουμε άλλη μια φορά θεατρικό και να παίξω και εγώ. Ακόμη κι αν δεν γίνει αυτό, θέλω να ονειρευτώ ότι παίξω και δίνω τον καλύτερο εαυτό μου...»

Παναγιώτα: «Το όνειρό μου ήταν να πάω στο θεατρικό, αλλά επειδή πήγαν πολλά παιδιά, επέλεξα το ποιητικό μέρος της γιορτής.»

Φωτεινή: «Εγώ στεναχωρήθηκα που πήρα ποίημα, γιατί ήθελα να παίξω ένα ρόλο. Αλλά μετά, είπα στον εαυτό μου ότι αυτό που έκανα ήταν το σωστό, γιατί δεν μπορούσαν να πάνε όλα τα παιδιά στο θεατρικό.»

Κωνσταντίνα: «Μερικά παιδιά το μετάνιωσαν που δεν έπαιζαν θέατρο. Εγώ δε θέλω να απαντήσω αν το μετάνιωσα, γιατί αν το κάνω, τι θα βγει;»

Αυτή τη στιγμή τα μάτια μου έχουν βουρλώσει. Θεέ μου, γιατί όσα αγαπάς να τελειώνουν τόσο γρήγορα! Γιατί να βγαίνουν πάντα αλήθεια, αυτά που είχαν πει, πριν χιλιάδες χρόνια οι σοφοί. Τόσα χρόνια περιμένα αυτή τη γιορτή και τώρα έχει τελειώσει. Σε λίγο καιρό θα έρθει το Καλοκαίρι. Θα πάω στο Γυμνάσιο. Οι εικόνες όμως του θεάτρου, θα μένουν ζωντανές αναμνήσεις μες την καρδιά μου!

Την εξαιρετική αυτή γιορτή, τη γράψαμε και σε βίντεο. Ο κύριος μας είπε, ότι απ' τα παιδικά του χρόνια έχει τρεις φωτογραφίες που παίζει θέατρο και χαιρέται γι' αυτό! Κι εγώ θα έχω μια ολόκληρη κασέτα! Όσος καιρός κι αν περάσει, θα φυλάω αυτή την κασέτα, σαν τον πολυτιμότερο θησαυρό! Θα την βλέπουν τα παιδιά μου, τα εγγόνια μου, τα παιδιά των εγγονών μου και πάει λέγοντας.

Τώρα νιώθω μεγάλη λύπη, γιατί πιστεύω ότι δεν θα ξαναπαίξω θέατρο. Εγώ που έπαιζα θέατρο, δίνω πολλά συγχαρητήρια στα παιδιά που είπαν τα ποιήματα, γιατί αν δεν υποχωρούσαν, όλοι θα παίρναμε από ένα ποίημα και θα τέλειωνε η ιστορία! Η γενναιοδωρία τους ήταν συγκινητική!

Γκαπ ! Γκουπ ! Αχ ! σήμερα χαλάνε τη σκηνή [το σχολείο δεν είχε μόνιμη σκηνή] και όλα τα παιδιά, με πόνο στην καρδιά και βουρλωμένα τα μάτια, κάνουνε μάθημα. Είναι θλιβερό, δεν μπορώ να το ακούω.

Σήμερα, ο κύριος μας ανακοίνωσε ότι θα γράψουμε μερικά επαναληπτικά τεστ. Θέλει να δει, αν έχουμε αφομοιώσει βασικούς κριτικούς των μαθημάτων. Σίγουρα θα διαπιστώσει, ότι το θέατρο δεν μας επηρέασε αρνητικά. Ίσα-ίσα. Ήταν μια όαση στην καθημερινότητα των μαθημάτων. Ένα οξυγόνο, που μας έκανε καλύτερους, απ' ότι ήμασταν στο πρώτο τρίμηνο.

Το θέατρο «Να ζει το Μεσολόγγι» θα είναι για μένα, μια αξέχαστη, ανεπανάληπτη και συναρπαστική εμπειρία. Θα μείνει για πάντα στη μνήμη μου! Σας ευχαριστώ κύριε Τάσο, που με βοηθήσατε να πραγματοποιηθεί το όνειρό μου! Δεν θα σας ξεχάσω ποτέ!

Σημείωση: Τη γιορτή στην οποία αναφέρεται η συνθετική έκθεση, μπορείτε να τη δείτε στο κανάλι μου στο YouTube. Οι τίτλοι των βίντεο είναι: 1) «Να ζει το Μεσολόγγι (Θεατρική παράσταση)» 2) «Πατριωτικά ποιήματα και τραγούδια».

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Κατά τη διάρκεια συγγραφής των εκπαιδευτικών κειμένων, ένα άρωμα τάξης με συντρόφευε. Ένωθα διαρκώς τους μαθητές δίπλα μου. Κάθε τάξη και το δικό της ιδιαίτερο άρωμα, με κοινό παρονομαστή όλες, τις πολύ καλές παιδαγωγικές σχέσεις.

Έντονα χαράχτηκε στη μνήμη μου, η πολύ καλή επικοινωνία που είχα με τους μαθητές και τους γονείς, την οποία αποτύπωσα όσο μπορούσα καλύτερα - με λόγο, εικόνα και βίντεο - στο Ιστολόγιό μου και στο κανάλι μου στο YouTube. Το πόσο καλά τα κατάφερα, βρίσκεται πλέον στην κρίση σας· πάντως προσπάθησα!

Η τριλογία μου: **«Δημοτικό σχολείο το θεμέλιο της παιδείας»**, **«απ' το πεδίο της σχολικής πράξης»** και **«Δάσκαλε, πες μας μια ιστορία!»**, διατίθεται δωρεάν από το Ιστολόγιό μου: blogs.sch.gr/tasostasinos

